
ÖYKÜ
ALI
SMITH
Bütün
Hikâye
e
Diğerleri

ALI SMITH

1962'de Inverness, İskoçya'da bir işçi ailesinin çocuğu olarak dünyaya geldi. Cambridge'te felsefe doktorasına başladı, ancak yarım bıraktı. 2004'te bir dergiye verdiği röportajda kısaca, bir yıl boyunca çektiği Kronik Yorgunluk Sendromu'nun onu öğretim üyeliği görevinden ayrılmaya nasıl zorladığından ve asıl yapmak istediği işe, yazmaya nasıl yoğunlaştırdığından söz eder. Üç öykü kitabı üç de romanı bulunan Ali Smith, son romanı olan *Rastlantısal*'la 2005 Whitbread Ödülü'nü kazanmıştır. Yazar halen Cambridge'te yaşamaktadır.

DOST KÖRPE

1972'de İstanbul'da doğdu. B.Ü. İş İdaresi bölümünde okuduktan sonra İ.Ü. İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. 1991'de Yunus Nadi Yayınlanmamış Öykü Kitabı Ödülü'nü kazandı. 1993'te ilk öykü kitabı *Zaman Sona Ermeli* (Era), 1997'de ikinci öykü kitabı *Günah Yiyen* (Metis), 1998'de *Kıyı* (Şiir Atı) adlı şiir kitapları yayınlandı. Çeşitli dergilerde yayımlanan öykü, şiir, deneme ve fragmanlarının yanı sıra elliden fazla çeviri kitabı bulunmaktadır.

ALI SMITH

BÜTÜN HİKÂYE VE DİĞERLERİ

Türkçesi: Dost Körpe

§

Çağdaş Dünya Edebiyatı **128**

Bütün Hikâye ve Diğerleri
Ali Smith

Kitabın Özgün Adı:
The Whole Story and Other Stories

Yayına hazırlayan: Berrak Göçer
İngilizceden çeviren: Dost Körpe
Kapak tasarım: Utku Lomlu
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

© 2003; Ali Smith
© 2010; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Ekim 2010
ISBN: 978 - 975 - 289 - 791 - 5
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23
Fax: (212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Sorley Macdonald'ın anısına

kötü gün dostu
Kate Atkinson'a

ve Sarah Wood'a
tüm kalbimle

İÇİNDEKİLER

Teşekkürler **ix**

Evrensel Hikâye **1**

Gotik **12**

Tez Olmak **22**

Mayıs **42**

Cennet **56**

Aşındırıcı **90**

Kitap Kulübü **97**

İnan Bana **108**

İskoç Aşk Şarkıları **117**

Kısa Liste Mevsimi **131**

Hikâyenin Sıcaklığı **142**

Başlangıçlar **153**

TEŞEKKÜRLER

TLS'e, the *Scotsman*'a, *Chapman*'a, *Damage Land*'e, *Groundswell*'e, *Scottish Book Collector*'a ve bu kitapta yer alan hikâyelerin yayımlandığı diğer tüm antolojilere ve dergilere teşekkürler.

Büyük destekleri ve bu kitabın yazılışı sırasında verdikleri üyelik ödülü için Sanat Vakfı'na teşekkürler. Özellikle Alastair'e teşekkürler.

Beni bu kitabı bitirdiğim yere, NY'deki Ledig House'a kafamı dinlemem için gönderen Royal Literary Fund'a teşekkürler.

Teşekkürler Xandra, Kasia, Meg, Ellen ve Becky.

Teşekkürler David ve teşekkürler Simon.

Teşekkürler Donald.

Teşekkürler Sarah.

Bu dünyadaki her şey bir "evet"le başladı. Bir molekül bir başka moleküle "evet" dedi ve yaşam doğdu. Ama tarih öncesinin öncesinde tarih öncesinin tarih öncesi vardı ve "asla" ile "evet" vardı.

Clarice Lispector

EVRENSEL HİKÂYE

Bir kilise mezarlığında ikamet eden bir adam vardı.

Şey, hayır, tamam, her zaman bir adam değildi; bu seferki bir kadındı. Bir kilise mezarlığında ikamet eden bir kadın vardı.

Ama açıkçası artık kimse kilise mezarlığı demiyor. Herkes mezarlık diyor, o kadar. İkamet sözcüğünü kullanan da kalmadı. Bir başka deyişle:

Bir zamanlar bir mezarlığın yanında yaşayan bir kadın vardı. Her sabah uyandığında arka penceresinden dışarı bakardı ve gördüğü şey...

Aslında hayır. Bir zamanlar bir sahafin yanında -hayır, içinde- yaşayan bir kadın vardı. Birinci kattaki dairede kalıyordu

ve alt katın tamamını kaplayan dükkânı işletiyordu. Her gün orada; uzun ve dar odaları raflarda boydan boya kaplayan, alçısı çatlamış tavana doğru yığınlar halinde yükselip sallanan, temelsiz kuleler gibi titreşen ikinci el kitapların kafataslarının ve kemiklerinin arasında oturuyordu. Eğrilmiş ya da yıpranmış ya da hâlâ bakir sırtları yıllarca çeşitli ışıklara maruz kalmaktan ağarmış da olsa, her biri bir zamanlar yeniydi; kitabevlerinden, diğer gıcır gıcır kitapların arasından alınmışlardı. Şimdi her biri buradaydı; bu kış günü tek başına oturan ve etrafında bunca kitabın ağırlığını, belki de bir daha asla açılmayacak kapakların arasında kısılı kalmış milyonlarca sayfayı hisseden kadının içinde bulunduğu havayı beneklendiren kitap tozlarının içine nasıl gömüldüklerini tahmin etmek, ihtimallerin çokluğundan dolayı olanaksızdı.

Dükkân, yazları çok az turistin uğradığı ve 1982'den, narin görünüşlü Ana Kraliçe'nin, şehre ulaşmayı epey hızlandıran ve köye uğramayı epey güçleştiren çevre yolunun kurdelesini, rüzgâr yüzünden bir eliyle şapkasını tutarak kestiği seneden beri işlerin kesatlaştığı küçük bir taşra kasabasının merkezindeki bir yan sokaktaydı. O olaydan sonra banka ve ardından postane kapanmıştı. Bir bakkal vardı ama insanların çoğu arabayla on kilometre ötedeki süpermarkete gidiyorlardı. Pek fazla olmasa da süpermarkette de kitap satılıyordu.

Arada sırada birileri ismini radyoda duyduğu ya da gazetelerde okuduğu bir kitabı bulmak için sahafa geliyordu. Dükkândaki kadın genellikle aradıkları kitabın kendisinde bulunmadığını söyleyerek özür dilemek zorunda kalıyordu. Mesela şimdi aylardan şubattı. Dükkâna dört gündür gelen yoktu. Eskiden arada sırada, köyle şehir arasında gidip gelen dört buçuk otobüsünden inmiş kitap kurdu bir genç kız ya da oğlan, dükkânın kapısını utangaçça itip karşısındaki kitapların sonsuz vaadine bakardı, ki aldıkları hazzı arkadan bakarken

bile omuzlarından, sırtlarından ve başlarının açısından görebilirdiniz. Ama epeydir böyle bir şey de olmuyordu.

Kadın boş dükkânda oturuyordu. Vakit akşama doğruydu. Yakında hava kararacaktı. Penceredeki bir sineği seyretti. Sineklerin çıkması için mevsim erkendi. Sinek, üçgenler çizerek uçup batmak üzere olan kış güneşinin tadını çıkarmak için F. Scott Fitzgerald'ın *Muhteşem Gatsby*'sinin üstüne kondu.

Veya... hayır. Bir saniye:

Bir zamanlar bir sahaf penceresindeki eski, karton ciltli bir kitabın üstünde kısa süreliğine dinlenen bir sinek vardı. Tekrar havaya fırlamadan önce, ki bunu her an yapabilirdi, biraz ısınmak için mola vermişti. Özel ya da sıra dışı bir sinek ya da ilginç bir cins ismine... mesela hırsız sinek, suikastçi sinek, arı sineği, kalın kafalı sinek, dansöz sinek, hançer sineği, çulluk sineği veya tepedenbakar sinek gibi ilginç bir isme sahip bir sinek değildi. Ne iriydi ne ufak, atsineği filan da değildi. Sıradan bir ev sineğiydi işte, diptera familyasından bir *musca domesticus linnaeus*; yani iki kanadı vardı. Bir kitap kapağının üstünde durup hava deliklerinden soludu.

İçinden çıktığı bir milimetreden ufak yumurta, iki buçuk kilometre ötedeki bir çiftlik avlusundaki bir gübre yığınına bırakılmıştı ve o yumurtadan bacaksız bir kurtçuk olarak çıktığında o gübreyle beslenmişti. Sonra, kış yaklaştığı için, sırf kas gücüyle kıvrıla kıvrıla neredeyse otuz beş metre yol kat etmişti. Ahırdaki bir duvarın dibinde, metrelerce yükseklikteki depolanmış samanların altında neredeyse dört ay boyunca uyumuştu. Geçen hafta hava güzelleşir gibi olunca pupanın tepesini kırıp artık altı milimetre uzunlukta bir sinek olarak dışarı çıkmıştı. Ahırın çatısının alçak bir ucunda kanatlarını yayıp kurulamış ve vücudunun Balearic Adaları'ndan gelen beklenmedik bahar havasında sertleşmesini beklemişti. O sabah ahırın çatısındaki sinek boyundaki bir çatlaktan geçerek

dünyanın geri kalanına girmiş, ışık, sıcaklık ve besin arayışıyla zikzaklar çizerek bir buçuk kilometre kadar uçmuştu. Dükkânın sahibi kadın öğlen yemeğini pişirirken buhar dışarı çıksın diye mutfak penceresini açınca sinek uçarak içeri girmişti. Şimdi tuvaletini yapıyor ve kusuyordu, ki sineklerin nesnelerin yüzeylerinde dinlenirken yaptıkları budur.

Bu dişi bir sinekti, gövdesi erkeklerinkinden daha uzundu ve çizgi şeklindeki kırmızı gözlerinin arası daha açıktı. Kanatları, zarif damarlarla kaplı incecik, kusursuz zarlardı. Gri bir gövdesi ve altı bacağı, her bacağının da beş esnek eklemi vardı; bacaklarıyla gövdesi tamamen minicik kıllarla kaplıydı. Yüzünde kadifemsi gümüşi çizgiler vardı. Uzun ağzının süngersi ucu sıvı emmeye ve şeker, un ve polen gibi katı nesneleri sıvılaştırmaya yarıyordu.

Süngersi hortumuyla *Muhteşem Gatsby*'nin 1974 tarihli Penguin baskısının kapağındaki, Robert Redford ve Mia Farrow'un bulunduğu resmi yokluyordu. Ama orada bir an önce beslenip üremeye ihtiyaç duyan; bir milyondan fazla bakteri taşıyabilen; ishalden dizanteriye, tifoya, koleraya, çocuk felcine, şarbona, cüzama ve tüberküloza dek bir sürü hastalığa yol açabilen; salmonella bakterisini taşıyabilen; bir avcının kendisini her an ağıyla yakalayabileceğini veya bir sineklikle ezerek öldürebileceğini veya bunlardan kaçabilse bile havanın her an soğuyarak kendisi ile bu sene var olmasını sağlayabileceği on nesli, fırsat bulsa sıradan bir ev sineğinin ortalama yaşam süresi olan yirmi günde yumurtlayabileceği dokuz yüz yumurtayı yok edebileceğini bilen bir ev sineğinin ilgisini çekebilecek pek bir şey yoktu elbette.

Hayır. Bir saniye. Çünkü:

Bir zamanlar, artık çok az kişinin uğradığı sessiz sakin bir sahafın camekânında F. Scott Fitzgerald'ın klasik Amerikan romanı *Muhteşem Gatsby*'nin 1974 tarihli Penguin baskısının

bir nüshası duruyordu. Kitapta yüz seksen sekiz tane numaralı sayfa bulunuyordu ve bu, romanın yirminci Penguin baskısıydı... Sırf 1974'te bile üç baskı yapmıştı; bu popülerliğini kısmen o sene çıkan, Jack Clayton'ın yönettiği filmine borçluydu. Bir zamanlar parlak sarı olan kapağı daha dükkâna gelmeden önce renginin çoğunu yitirmişti. Kitap camekânda dururken iyice beyazlaşmıştı. Üstündeki yirmilerin tarzı bir çerçeveyle süslenmiş film sahnesinde yer alan film yıldızları Robert Redford ile Mia Farrow da epey solmuşlardı; gerçi golf kepli Redford hâlâ şık görünüyordu ve gayet hoş bir şapka takmış olan Mia Farrow da güneşin hareketinin ve çimenlerdeki ışığın tamamen tesadüfen oluşturduğu sepya efektine oldukça uyuyordu.

Roman ilk kez 1974'te, filmi izlemeden önce kitabı okumak isteyen yirmi iki yaşındaki Rosemary Child tarafından Devon'daki bir kitabevinden 30 peni 6 şiline alınmıştı. Kız iki sene sonra nişanlısı Roger'la evlenmişti. Kütüphanelerini birleştirip fazla kopyaları bir Cornwall hastanesine vermişlerdi. Bu kitap, uzun ve sıcak bir 1977 Temmuz'unun ikindisinde, 14. Koğuş'taki bir hastane kütüphanesi el arabasından, Sharon Patten adlı on dört yaşındaki, kırık kalçalı, askıya alınmış, yataktan çıkamayan ve Wimbledon bittiği için sıkılan bir kız tarafından alınmıştı. Babası ziyaret saatinde kitabı kızın dolabında görünce memnun olmuş gibiydi ve kız her ne kadar kitabı yarıda da bıraksa hastanede kaldığı süre boyunca su sürahisinin yanında tutmuş, hastaneden çıkınca da gizlice eve götürmüştü. Üç yıl sonra, babasının yaptıkları hakkındaki fikirlerini artık umursamaz olunca, dünyanın en sıkıcı kitabı olduğunu söyleyerek kitabı üniversiteye İngiliz Dili ve Edebiyatı okumaya giden okul arkadaşı David Connor'a vermişti. David kitabı okumuştu. Kitap mükemmeldi. Aynen hayatın kendisi gibiydi. Her şey güzeldi, her şey

umutsuzluk vericiydi. David okula giderken kitaptan alıntılar mırıldanmıştı kendi kendine. İki yıl sonra, artık olgun, on sekiz yaşında bir genç olarak kuzeydeki, Edinburgh'taki üniversiteye gittiğinde, seminerde defalarca söylediği gibi kitaba hayranlık duyuyor, ama biraz da ergence buluyor ve Fitzgerald'ın başyapıtının pek ses getirmemiş olan *Müşfikti Gece* olduğuna inanıyordu. Her sene birinci sınıf öğrencilerinin *Muhteşem Gatsby* üstüne yazdığı yüz elli adet berbat kompozisyonu okumak zorunda olan öğretmen, bilgece kafa sallayarak ona sınavda yüksek bir not vermişti. David 1985'te okuldan yüksek bir ortalamayla mezun olup bir personel idareciliği işi bulduktan sonra, bütün eski edebiyat dersi kitaplarını Mairead diye bir kıza 30 pounda satmıştı. Mairead, İngilizce bölümünü sevmiyordu -doğru dürüst bir şey öğretmiyorlardı-, onun yerine iktisat okumaya karar vermişti. Kitapların hepsini David'e verdiğinden çok daha fazla paraya sattı. *Muhteşem Gatsby* 2 pounda, yani ilk fiyatının altı katına, Gillian Edgbaston adlı bir birinci sınıf öğrencisine gitti. Kız bu kitabı hiç okumamayı başardı ve 1990'da taşındığında, kiralık evinin kütüphane rafında bıraktı. Kiralık evin sahibi olan Brian Jackson kitabı bir kutuya koydu ve o kutu garajındaki dondurucunun arkasında beş sene durdu. 1995'te annesi Rita onu ziyarete geldi ve Brian garajını düzenlerken kadın garaj yolundaki taşların üstünde duran o açık kutudaki kitabı buldu. *Muhteşem Gatsby*! dedi. Bunu okuyalı yıllar olmuştu. David annesinin o kitabı o yaz, ölümünden iki yaz önce, ayaklarını kanepede yukarı uzatmış ve başını kitaba gömmüş halde okuduğunu anımsıyor. Kadının evinde bir sürü kitap vardı. 1997'de öldüğünde Brian bütün o kitapları kutulara koyup bir hayır kurumuna bağışladı. Hayır kurumu görevlisi değerli kitapları ayırdıktan sonra geri kalanları kutulara, her birine otuzar karton ciltli kitap koyacak şekilde

yerleştirerek açıkartırmayla ülkenin dört bir tarafındaki sahaflara sattı.

Sessiz sahaf dükkânındaki kadın açıkartırmadan aldığı kutuyu açınca bezgince kaşlarını kaldırmıştı. Bir *Muhteşem Gatsby* daha...

Muhteşem Gatsby. F. Scott Fitzgerald. Şimdi Sinemalarda. Kitap camekândaydı. Eski Penguin Modern Classics dizisinde kullanılan kâğıt çeşidi yüzünden sayfaları ve kenarları pis bir sarıya bürünmüştü; bu kitaplar pek dayanıklı değildir. Şimdi camekândan giren cılız güneş ışığında, kitabın üstünde dinlenen bir sinek vardı.

Ama sinek birden havada döne döne uçup gitti, çünkü sahafın camekânında sergilenen kitaplara bir adamın eli uzanmıştı ve şimdi o kitabı alıyordu.

Şimdi:

Bir zamanlar küçük bir köydeki sessiz sakin bir sahafın camekânına elini uzatıp F. Scott Fitzgerald'ın *Muhteşem Gatsby*'sinin ikinci el bir nüshasını alan bir adam vardı. Adam kasaya yürürken kitabı elinde çevirdi.

Bunun fiyatı nedir acaba? diye sordu gri saçlı kadına.

Kadın kitabı alıp kapağını açtı.

1 pound, dedi.

Burada 30 peni yazıyor, dedi adam, kitabın arka kapağını göstererek.

O 1974'teki fiyatı, dedi kadın.

Adam başını kaldırıp kadına baktı. Güzel bir gülümseyiş sergiledi. Kadının yüzü aydınlandı.

Ama, şey, bu kitap epey solmuş, dedi kadın, bu yüzden size 50 peniye olur.

Tamam, dedi adam.

Poşet ister misiniz? diye sordu kadın.

Hayır, sorun değil, dedi adam. Elinizde başka var mı?

Fitzgerald'ın başka kitapları mı? dedi kadın. Evet, F bölümünde var. Hemen baka...

Hayır, dedi adam. Yani, başka *Muhteşem Gatsby* var mı?

Bir tane daha *Muhteşem Gatsby* mi istiyorsunuz? dedi kadın.

Elinizde kaç tane varsa hepsini istiyorum, dedi adam gülümseyerek.

Kadın raflara gidip dört tane daha *Muhteşem Gatsby* buldu. Sonra dükkânın arkasındaki depoya gidip orayı da araştırdı.

Boş verin, dedi adam. Beş tane yeter. Hepsine 2 pound veririm, ne dersiniz?

Arabası eski bir Mini Metro'ydu. Arka koltuğu *Muhteşem Gatsby*'nin çeşitli edisyonlarıyla kaplıydı. Araba kullanırken ayağının ya da pedalların altına kaymasınlar diye adam sürücü koltuğunun altındaki nüshaları çıkardı; yeni aldığı kitapları dönüp bakmaya bile zahmet etmeden arkasındaki o kitap yığınına fırlatıverdi. Motoru çalıştırdı. Bir sonraki sahaf on kilometre ötede, şehirdeydi. Kız kardeşi onu iki cuma önce banyodan aramıştı. James, banyodayım, demişti. F. Scott Fitzgerald'ın *Muhteşem Gatsby* adlı kitabına ihtiyacım var.

F ne? demişti adam.

Kız kardeşi tekrarlamıştı. Ne kadar bulursan getir, demişti.

Tamam, demişti adam.

Kız kardeşi için çalışıyordu, çünkü ondan iyi para alıyordu; kız kardeşinin ödeneği vardı.

Hiç okudun mu? diye sormuştu kız kardeşi.

Hayır, demişti adam. Okumam mı gerekiyor?

Bu yüzden kürek çekeriz, demişti kız kardeşi. Akıntıya karşı kayıklarda. Geçmişe gerisingeri sürükleniriz durmadan. Anladın mı?

Peki, arabayla gezinip kitap arayacaksam benzin parası ne olacak? diye sormuştu adam.

Beş yüz kitaba 500 pound veririm. Daha azına satın alırsan üstü sende kalır. Ayrıca girdiğin zahmet için de 200 pound daha veririm. Akıntıya karşı kayıklarda. Mükemmel, değil mi?

Peki ya benzin parası? diye sormuştu adam.

Onu da veririm, demişti kız kardeşi iç geçirerek.

Çünkü:

Bir zamanlar banyoda kardeşini arayıp ona olabildiğince çok *Muhteşem Gatsby* bulmasını söyleyen bir kadın vardı. Islanan telefonu salladı, yandaki banyo halısının üstüne bıraktı ve kolunu hemen suya soktu tekrar, çünkü hava soğuktu.

O kitapları topluyordu, çünkü normalde kayık yapmakta kullanılmayan malzemelerden kayıklar yapıyordu. Üç yıl önce, kardeşiyle birlikte geceleri şehrin her yanındaki ön bahçelerden çaldıkları nergisleri kullanarak bir metre uzunluğunda bir kayık yapmıştı. Kayığı mahalledeki kanalın suyuna itip içine binmişti. Neredeyse ânında ayaklarına kadar su yükselmişti, sonra dizlerine, uyluklarına, ta ki o buz gibi suya beline kadar girmiş halde durana ve nergisler çözülerek etrafında sallanana dek.

Ama kayığın batışını, toplanmış olan küçük bir kalabalık izlemişti. Bu hikâye yerel medyada epey ses getirmiş, hatta ulusal medyanın bile biraz dikkatini çekmişti. Interflora'nın sponsorluğu sayesinde işsizlik maaşından kurtulunca bir kayık daha yapmıştı; bu seferki bir buçuk metreye yakındı ve leylaklardan kardelenlere dek karışık çiçeklerden oluşmaktaydı. Bu kayık da batmıştı, ama bu kez, kadın kayıkla birlikte batarken bir sanat projesi için filme çekilmişti. Bu film sayesinde, tuhaf kayıklar yapmayı sürdürmesi için kadın yüklü bir sanat ödeneği almaya başlamıştı. Son iki sene içinde şekerlemelerden, yapraklardan, saatlerden, fotoğraflardan oluşma, üç-üç buçuk metrelik kayıklar yapmıştı ve her birini farklı bir İn-

giliz limanında büyük bir törenle suya indirmişti. Kayıklar denizde en çok yirmi beş metre ilerleyebilmişlerdi.

Muhteşem Gatsby, diye düşünmüştü banyoda. Ergenliğinden anımsadığı bir kitaptı ve suda uzanmış, ödeneğinin kesilmemesi için şimdi ne yapması gerektiğini düşünürken birden aklına gelivermişti.

Mükemmeldi, diye düşünmüştü kendi kendine kafa sallayarak. Bu yüzden kürek çekmeye devam ederiz. Kitabın son cümlesi. Omuzlarını suya sokmuştu, ısınsınlar diye.

Ve böylece, madem sona geldik bile:

Su geçirmez dolgularla birbirine yapıştırılmış *Muhteşem Gatsby* nüshalarından oluşma iki metre on santimlik kayık ilkbaharda Felixstowe Limanı'ndan suya bırakıldı.

Sanatçının kardeşi Galler ile İskoçya arasında arabasıyla gezinerek üç yüzden fazla *Muhteşem Gatsby* nüshası topladı. Uğradığı bazı yerlerde ikinci el *Muhteşem Gatsby* bulmak hâlâ zordur. Hepsini almak ona tam 183 pound 50 peniye patladı. Artan para onda kaldı. Ayrıca yemek yemeden önce ellerini yıkama alışkanlığı olduğundan, hikâyenin başındaki sinek tarafından o sessiz sakin sahaftan aldığı nüshanın kapağına bırakılmış olan artıklardan zarar görmedi.

Muhteşem Gatsby'nin bu nüshası (ki ilk sayfasına ona sahip olmuş kişilerin isimleri farklı elyazılarıyla yazılmıştı -Rosemary Child, Sharon Patten, David Connor, Rita Jackson-) kayığın pruvasına yapıştırıldı ve kayık üç yüz metre yüzdükten sonra nihayet su sızdırıp battı.

O gün kitabın üstünde soluklanmış olan sinek o akşamı bir duyda dinlenerek ve yerden bir buçuk metre yüksekte asılı durarak geçirdi. Sinekler genellikle akşamları böyle yapar. Bu da diğerlerinden farklı bir sinek değildi.

Sahafın sahibi kadın elindeki bütün *Muhteşem Gatsby*'leri o güler yüzlü genç adama sattığına çok sevindi. Camekânda-

kinin yerine Dante'nin *İlahi Komedya*'sını koydu, bunu yaparken de kitabın sayfalarını açtı. Tozlar yükseldi. Kitabı iyice silkeledikten sonra tozları sildi. Eline bulaşmış kitap tozuna baktı. Bütün kitapların tozunu almanın, onları silkeleyerek açmanın vakti gelmişti. Bütün ilkbahar boyunca sürecek bir işti bu. Kurgusal kitaplar, kurgusal olmayan kitaplar, sonra da bütün alt kategoriler. Neşeliydi. O akşam A harfinden başladı.

En baştaki, bir mezarlığın yanında yaşayan kadını hatırlıyor musunuz? Penceresinden dışarı baktı ve gördüğü şey... Ah, ama bu başka bir hikâye.

Ve son olarak, hikâyenin başındaki, bir kilise mezarlığının yanında yaşayan o adama ne oldu peki?

Ölmeden önce, yıllar yıllar yıllar boyu, uzun ve mutlu ve üzücü ve epey olaylı bir hayat sürdü.

GOTİK

Bu sahiden başıma geldi.

Yakınlarda, 1990'ların ortalarında bir ilkbahar ikindisiydi. Çalıştığım kitabevine bir adam girdi. Bir banka kâtibine, muhasebeciye ya da bir tür işadamına benziyordu; saygı uyandıran saçları ve bir takım elbisesi ile kravatı vardı. Omuzlarımı kaldırdım. Zaten işyerinde başım beladaydı ve daha fazla bela istemiyordum. Bu adam önemli biri olabilirdi.

O sıralar eski tarz bir kitabevinde çalışıyordum; başımın belaya girmesinin sebebi uygun kıyafetler giymememdi. Bahsettiğim o günden kısa süre önce işe üstünde slogan yazılı bir pamuklu kazakla gitmiştim. Sırtımda BİR RÜYADA KURTULUŞ YOLUNU GÖRDÜN VE İÇİN NEŞEYLE DOL-

DU yazılıydı. O kazak epey gürültü koparmıştı, patronumun ofisine çağrılıp etek yerine hep pantolon giydiğim için fırça yemiştim; kendime doğru dürüst bluzlar alayım diye de bana 30 pound vermişlerdi. Kıyafet parası almam diğer çalışanları epey sinirlendirmişti. Sigara içip duran eski toprak çalışanlar bunun rezalet olduğunu düşünüyorlar (gerçi düzgün giyinmediğim için benim zaten rezilin teki olduğum kanaatindeydiler), genç çalışanlar ise o yoğun sigara dumanında hınçla oturarak bunun haksızlık olduğunu ve kendilerine de bluz parası verilmesi gerektiğini düşünmüşlerdi.

Bahsettiğim o gün üstümde işe uygun bluzlardan biri vardı. Aldığım iki bluz da kaşındırıyordu ve onları giymekle korkak, iç bayıcı birine dönüşmekten hoşlanmamıştım. Ama içeri giren adama gülümsedim. Orada, *Yirminci Yüzyıl Tarihi*'nin bulunduğu rafın önünde duran yanındaki adama hiç benzemiyordu.

Yirminci Yüzyıl Tarihi, birkaç hafta öncesine dek, yayıncısı tarafından dükkâna verilmiş olan okuma standında, o yüzyılın ortalarında bir yerde açık halde dururdu. Zemin katında üç kişi çalışıyorduk ve o okuma standını kaldırmaya karar vermiştik, çünkü bu adam her gün gelip ıslak mendilini çıkarıp okuma standının arkasına astıktan sonra kitabı okumaya başlıyordu. Her gün aynı şeydi; geliyor, mendili asıyor, saatlerce kitabı okuyor, sonra mendile parmağıyla dokunup kuruyup kurumadığını kontrol ediyor, alıp katlıyor, sonra ceket cebine koyup dükkândan çıkıyordu.

Bu dükkâna tuhaf insanlar gelip gidiyordu sürekli. Yüzlerce yıllık bir dükkândı; gizli köşelerle, insanın ansızın karşısına çıkan merdivenlerle, beklenmedik odalarla dolu o aynı binada yer almıştı hep. Bu dükkânda ölen insanlar olmuştu. Yaşlı çalışanlar, bir kadının cesedini alışveriş torbalarının arasında buluşlarını, kadının dümdüz uzanmış bacaklarını, eğri duran

ceketini ve yüzündeki hayret ifadesini; içlerinden bir başkasının, bir adamın cesedini üçüncü kattaki merdivendeki pencerenin kenarına oturmuş dümdüz ileri bakar halde buluşunu dumanaltı personel odasında boğuk seslerle anlatıp dururlardı hep.

Kitap çalan bir adam vardı; okuduktan sonra geri getirir, usulca rafa koyar ve yeni kitaplar alıp giderdi. Ona Manyokleptik derdik. Raflara yaslanır yaslanmaz uyuyakalan bir adam vardı. Ona Narkoleptik derdik. Gelip yeni kitaplar masasında ne varsa eline alan, sayfaları sanki gözleriyle fotoğraf çekercesine hızlı hızlı çeviren bir kadın vardı. Ona Eleştirmen derdik. Beleş şarap içmek için dükkândaki bütün okuma günlerine gelen iki yaşlı bayan vardı ki onlara Yağmurluk ile Bayan Baston derdik (Bayan Baston yürürken baston kullanıyordu). Zemin katta çalışmayı yeğliyordum; ilk başta ikinci katta, arka tarafta, bir merdivenin yanındaki odada çalışmıştım; orada *Gerçek Suç*'un sayfalarından, *Günbatımında Ölü*'nün, *Yorkshire Katili*'nin, *Katliam*'ın, *İnsanlık Suçu*'nun, *Mükemmel Kurban*'ın, *Faber Cinayetler Kitabı*'nın sırtlarından floresan ışığında damlayan sidikleri silmek zorunda kalıyorduk sürekli. İşeyenlere Gotikler diyorduk.

Mendilli adama taktığımız lakap Zehirli'ydi. Okuma standını kaldırdığımız gün üçümüz de ne olacağını görmek için ön masanın başında toplanıp birbirimizi dirsekleyip susturmaya başladık. Adam her zamanki gibi geldi. Okuma standının eski yerinde durdu. Sonra tezgâha yaklaştı. Barbara yere bakıyordu. Ben tezgâhta duran ellerime baktım. Adam Andrea'ya *Yirminci Yüzyıl Tarihi*'nin nerede olduğunu sordu.

Andrea kızardı. Zemin katın müdür yardımcısıydı. Kolunu kaldırıp adama kitabın edebiyat dışı eserler bölümündeki yerini gösterdi. Sonra durun, dedi. Size göstereyim. Adamı gö-

türüp kitabı buldu. Hepimiz adamın kitabı açıp rafta göz hizasına koymasını, ıslak mendilini silkeleyerek açmasını ve rafın kenarına asmasını izledik; mendilden alt raftaki kitaplara sular damlıyordu. Mendil kuruyunca adam kitabı kapadı, eski yerine koydu ve çıkıp gitti.

Ertesi gün, bahsettiğim gün yine geldi. Hep geliyordu zaten. Mendildeki suyun buharlaşıp havaya karıştığını, dükkânın o eski, takırdayan ısıtma sisteminde dolaştığını görebiliyordum sanki (her ne kadar güya ilkbahar da olsa, o sabah işe giderken yolda bütün kilise kulelerinin kenarları ile uçsuz bucaksız apartman çatılarının beyaz beyaz kırağı tuttuğunu görmüştüm). O gün o adamı seyrederken, kitap satıcılığı işini bırakmayı düşünüyordum yine. Onu sırtında ceketiyle, gri kemeri sarkar halde dikilmiş görmek zorunda kalmayayım diye sırtımı dönmüştüm; pencereden dışarıya, işlek Old Town sokaklarına ve kararmış kiliselerle dükkânlara, gelip geçen taksilere ve yaya geçidinde beklerken ya da müzenin olduğu sokakta kamburları çıkmış halde dururken rüzgâr yiyen insanlara bakıyordum. Bluzumun koltukaltları fazla dardı. Omuzlarımı gerince kumaşın yırtılıp yırtılmayacağını merak ettim. Müzede, "Dokunmayınız" tabelalarının ve kordonların arkasına konmuş o cam gözlü kakımların ve içi doldurulmuş şahinler ile tilkilerin, büyük salondaki tellerle birbirine tutturulmuş dinozor kemiklerinin arasında, mermerlere usulca basan topuk seslerinin o âlimce, ağır, nizamlı havada yayılmasını dinleyerek çalışmanın nasıl bir şey olacağını merak ettim. Ama müzede de kıyafet yönetmeliği vardı herhalde. Bu adam gibi insanlar orada da bütün öğleden sonraları dikilip duruyor, mendillerini kurusun diye soyu tükenmiş hayvanların ayak parmağı kemiklerine asıyor, avcıların üstüne işiyorlardı herhalde. Bu şehirde, çalışırken gerçek hayatın başka bir yerde daha hayati ve daha az sefilce bir şekilde akıp gittiği his-

sini yaşamayacağım bir yer olup olmadığını merak ettim öylece dururken.

Sonra o şık giyimli adam içeri girip tezgâhın önünde durdu. Ona gülümsedim.

Yardımcı olabilir miyim?

Evrak çantasını tezgâha koydu. Büyük, eski, tıka basa dolu bir deri çantaydı. Bir işadamının evrak çantası böyle olmazdı; belki de adam işadamı filan değildi. Belki de bir akademisyen, diye düşündüm, çünkü kitabevi şehrin ortaçağdan kalma üniversite kampüsünün sadece birkaç metre ötesindeydi; ama adamın akademisyen olduğunu düşününce saçının birazcık fazla uzun olduğunu, takım elbisesinin biraz yıpranmış göründüğünü ve çantasını açarken bana bakan gözlerinde savunmacı ve zeki bir ifade olduğunu fark edivermiştim. Çantanın içinde yepyeni ciltli kitapların sırtları parlıyordu. Adam belki de Hıristiyan veya bir tür dinsel kitap koleksiyoncusu filandı. Kaşlarımı çattım.

Ben bir yazar ve tarihçiyim, dedi. İsmimi belki duymuşsunuzdur. Burada bazı kitaplarımı sattınız.

Bana ismini söyledi; tanımasam da kafa salladım ve münasip bir hürmetle gülümsedim. O günlerde, yazarların şimdiki gibi kitabevlerine gelip durmalarından hemen önceki o günlerde bir yazarın dükkâna gelmesi hâlâ az çok heyecan vericiydi. Şimdiyse bir suratı ya da sesi sürekli bir kitapla özdeşleştirmek zorunda kalmak; o surat, ses ve isim, o yazarın bedeni, bütün bunların hepsi 9,99 poundluk bir paketin parçası olarak satılabilsin diye o adamın ya da kadının incecik doğranmış parçalarının okuyucular için kitapların arasına tashih kâğıtları ya da ayraçlar gibi sıkıştırılmaları oldukça afallatıcı.

Adam çantadaki kitaplardan birini çıkarıp tezgâha koydu. Ön kapakta Hitler'in resmi vardı. Kitabın ismini tersten bakarak okudum. Gerçek tarihle ilgili bir şeylerdi.

Bu en yeni eserim, dedi.

Onu Tarih kısmına yönlendirmek için ağzımı açtım. Beni durdurmak için bir parmağını kaldırdı.

Bu İngilizce çevirisi, dedi. Bu kitabın İngilizcede sadece bu edisyonu bulunduğundan, sizinki gibi kitabevlerine ve müesseselere bizzat satmak zorunda kalıyorum, ki bugün de bu yüzden size bizzat satmaya geldim. Gördüğünüz gibi (kitabın sırtını çevirince bir yayınevi amblemi gördüm bir an) bu kitap küçük bir Amerikan yayınevi tarafından basıldı, ama ileride daha büyük bir yayınevi basacak. Şu anda piyasada sadece bu gösterdiğim, bulunması ve sipariş edilmesi zor edisyonu da olsa bu kitabın bir an önce bütün okuyucularıma ulaşmasına istiyorum. Anlıyor musunuz?

Başımla evetledim.

Sizin bir kitap satıcısı olarak raflarda bütün edisyonları bulundurmayı ilke edindiğinizi biliyorum.

Kafa sallamamı bekler gibiydi, bu yüzden kafa salladım.

Biz... dedim.

Anlarsınız ya, dedi. Bize ulaşan şeylerin çoğu, gündelik bilgilerimizin çoğu, güncel olaylardan tarihsel olaylara dek bilgilerimizin çoğu, *ağır bir şekilde sansürleniyor.*

Adam öne eğildi.

Bu kitap, dedi, tam da bu duruma kendine özgü bir şekilde başkaldırıdır.

Çocuksu, çekingen görünüyordu. Tatlı bir şekilde gülümsedi. Sansür, dedi yüzünü bana yaklaştırıp gülümseyerek, gerçek tarihin ölümüdür. Gerçeğin ölümüdür diyebiliriz. Hepimiz sansürleniyoruz, hayatlarımızın her gününde. Beni anlıyorsunuz.

Evet, dedim.

Kimliklerimizin böyle alçakça sansürlenmesine direnmeliyiz. Mesela, dedi. Bana bir sürü kumpaslar kuruldu. Aslında

şu anda bile bir kumpas kuruluyor. Yaptığım her şeyde aleyhime çalışan kişilerle mücadele etmek zorunda kalıyorum.

Kafasını salladı, ben de kafamı sallayayım diye, ki ne dediğini hiç anlamasam da öyle yaptım.

Ve bu da, dedi karşımda kitabını dik tutarak, eserlerimin sık sık sansürlendiği anlamına geliyor, çünkü ben kimsenin duymak istemediği gerçek tarihi yazıyorum. Gerçekleri kendi çıkarlarına aykırı diye her gün inkâr eden Yahudi çoğunluğun finanse ettiği kumpasçı Yahudi yayıncıların yayımlayacak kadar cesur ya da masum olmadıkları gerçekleri yazıyorum.

Adam derin bir soluk aldı. Yüzü biraz kızarmıştı. Hâlâ kafa sallamayı sürdürsem de artık epey gerilemiştim ve kafamı kaşıyordum. Diğer zemin kat personelinin nerede olduğunu merak ediyordum. Dükkânda benden, takım elbiseli adamdan ve mendilini kitapların tepesinde kuruturken *Yirminci Yüzyıl Tarihi*'ni kronolojik bir şekilde okuyan adamdan başka kimse yoktu.

Bilirsiniz işte, dedi takım elbiseli adam. Tatlı bir şekilde gülümsedi bana.

Elimi tezgâhın altına uzatmıştım; parmağım panik tuşu dediğimiz, soyguncu filan geldiğinde ya da personel herhangi bir şey tarafından tehdit edildiğini hissettiğinde kullanılsın diye konmuş bir tuşun üstündeydi. Ama ona bassam ve güvenlik görevlileri gelseler ne diyecektim ki? *Bu adam ırkçının teki. Lütfen onu götürün.* Veya, *Bu adamın dediklerine katılmıyorum. O tehlikeli bir yalancı. Lütfen onu dükkândan çıkarın.*

Tuşa bastım. Şey, dedim.

Çantasından kitapları çıkarıyordu; tezgâhın üstünde on ya da daha fazla kitap vardı.

Hayır... dedim.

Durdu. Elinde bir kitapla gözlerimin içine baktı.

Yahudi misin? dedi.

Hayır, ben... dedim. Mesele o değil... Ben kitap alıcısı değilim o kadar. Müdür değilim. Kitap almak için müdür olmak gerekiyor. Ben alamam, ben sadece... bir... bir...

Adam kızmış gibiydi. Bir an çok saldırgan göründü. Sonra yüzü sakinleşti.

Müdürü çağırabilir misiniz? diye sordu.

Müdür yardımcısını çağırabilirim, dedim.

Müdür yardımcısı kitap alabilir mi? diye sordu.

Başımla evetledim. Telefondaki numaralara bastım. Adamla sessizce durup Andrea'nın inmesini bekledik. Adam tırnağına baktı, başparmağıyla sabırsızca ovuşturdu. Ben kasanın başında durup yan tarafındaki, herkesi barkod okuma konusunda bilgilendiren eski, soyulmaya yüz tutmuş çıkartmaya baktım. Andrea aşağı indi. Tezgâh kapağının altından geçip yanımda durdu.

Üzgünüm, dedi. Dükkânımızda sizinkiler gibi kitapları satmıyoruz.

Adam neredeyse memnun olmuş gibiydi. Hafifçe gülümseyerek kitapları çantasına geri koydu, çantayı kapatıp dükkândan çıktı.

Kapı kapandı.

Tanrım, dedim. Ulu Tanrım.

Bir dakika sonra döner, dedi Andrea. Bunu hep yapıyor. Yan kapıdan girip yukarı çıkacak ve şansını Tarih bölümünde deneyecek. Beş papele bahse girerim. Ona ne söyledin?

Hiçbir şey, dedim. Ona hiçbir şey söylemedim.

Sonra şu oldu: Zehirli lakabını taktığımız adam mendilini katlayıp tarih kitabını kapadı. Ama her zamanki gibi dükkândan dosdoğru çıkıp gitmek yerine tezgâha yaklaştı. Karşımızda durup gözlerime baktı. Kafasını salladı. Sonra Andrea'ya baktı ve kafasının yan tarafına parmağıyla hafifçe iki kez vurdu. Deli, dedi. Bu kız deli dostum. Sonra dükkândan çıktı.

Kapı arkasından kapanınca Andrea bana, biliyor musun, bu adamı ne zaman görsem yaptığımız şeyden utanıyorum, dedi. Bazı geceler bu yüzden gözüme uyku girmiyor.

Sonra, tamam, dedi, şimdi gidip mola alabilirsin.

Molam sırasında berbat bir ruh halindeydim. Personel odasına sigara kokusu sinmişti. Son derece antisosyal bir mekândı. O gün "Sigara İçilmez" tabelaları hazırlamaya ve sarı duvarlara asmaya karar verdim. Bu yüzden neredeyse savaş çıkacaktı.

Ama insanların personel odalarında sigara içip içemeyeceği tartışmasından kısa süre sonra New Town'da açılan yeni dükkâna geçtim. Önce üç nüshadan fazla satılan kitapları otomatikman yeniden sipariş eden yeni bilgisayarların kurulmasına yardımcı oldum. Sonra beni zemin kat müdürü yaptılar. Artık ne istersem giyebiliyorum (gerçi hep şıkım) ve personelimin de makul sınırlar içinde istedikleri gibi giyinmelerine izin veriyorum.

Mekân değişikliğinden beri o Zehirli adama karşı gözümü dört açıyorum. Onu bir daha hiç görmedim. Neden bilmem, bu dükkâna o tarz insanlar gelmiyor, belki burası temiz bir yer olduğu içindir, geniş ahşap döşemeleri ve temiz kitaplarıyla rafları var; ayrıca kimse buraya işemiyor, görünmeden işemek zor zaten. İnsanlar koltuklara pek oturmuyorlar çünkü şirket politikası gereği insanlar uzun süre rahat rahat oturamasınlar diye koltukları açıklık yerlere koyuyoruz. Fahişelerin geldiği oluyor; eski dükkâna fahişe geldiğini hatırlamıyorum. Belki de orada pazarlık yapmak oldukça zordu, gizli saklı ve kuytu yerleri çok olduğundan göze batan bir mekândı, kitaplara göz atmayı yeterince masumane gösterecek kadar ferah bir yer değildi. Belki de eski dükkânın bir kafesi olmadığı içindi.

Ama size söylüyorum. Hazırım. Tezgâhta, bilgisayarların arkasında duruyorum ve bekliyorum. Eğer o adam buraya gelirse, eğer o adam buraya gelmeye cüret ederse, onu dışarı attıracağım. İnanın bana. Artık bunu yapacak gücüm var; gözümü bile kırpmayacağım.

TEZ OLMAK

King's Cross İstasyonu'nun kalabalığından geçiyordum; seninle cep telefonumdan konuşurken az kalsın Ölüm'le çarpışıyordum.

Pardon, dedim.

Neye pardon? dedin kulağıma. Ölüm gülümsedi ve geri çekilip kenarda durdu beklercesine.

Şimdi duramam, dedim, telefondayım.

Kiminle konuşuyorsun? dedin.

Ölüm beklenmedikti. Yakışıklıydı, eski görünecek kadar soluk renkli bir takım elbise giymişti, saçı seyrelmekte olan orta yaşlı bir adamdı, biraz tanıdıktı, biraz sanatkâraneydi, televizyonun hâlâ hem etik hem de estetik kaygılar vaat ettiği

günlerden, dramların hâlâ cesurca olduğu ve akşam haberlerinin izlenme oranları, para veya kanal protokolüyle değil dünyada gerçekten olup bitenlerle ilgili olduğuna güvenebileceğiniz günlerden kalma bir BBC yöneticisi gibiydi. Ama o günler geride kalmıştı ve bunu ikimiz de biliyorduk, hem zaten melankolik ama medeni gülümseyişinin bana söylediğine göre günleri gözümde büyütüyordum, o kadar.

Gülümsedi ve telefonum kesildi. Telefonuma baktım; minik ekranı kararmıştı. Daha bir saniye önce bana işyerindeki gününü ve şimdi evde olduğunu, eve gelmemi beklediğini anlatıyordun. Sana kalabalığın içinden geçtiğimi, hızlı trene muhtemelen yetişeceğimi, sekiz civarı evde olacağımı ve yolda bize Hint yemeği alacağımı söylüyordum. Soğanlı *bhaji*'ler hakkında konuşuyorduk.

Telefonumu silkeledim. Ekranı hâlâ karaydı. Kulağıma dayadım ama kapalı bir telefonun sesi, plastiğin ve hiçliğin sesi geliyordu, o kadar. Açma düğmesine bastım. Hiçbir şey olmadı. İstasyonun duvarına ulaşmak için kalabalığın arasından yanlamasına geçip telefonumu duvara vurdum, önce hafifçe, sonra sertçe. Bir şey değişmedi. Etrafa bakınıp da Ölüm'ün yüzünü görmeyeyim diye başımı kaldırdım. Dükkân camekânlarıyla trenlerden inip trenlere binen insanların epey yukarısında, duvarın tepesindeki Victoria tarzı tuğlaların arasından bir çeşit bitki çıkmıştı. Çiçek açıyordu.

Telefona tekrar baktım. Belki beni hâlâ duyuyorsundur diye, Alo? dedim telefonun dibindeki minik deliğe.

Yürümeye başladım. Ölüm gayet şık ve utangaç bir şekilde yanımda yürüyordu. Dokuz ila on birinci platformlara ulaşana dek onu görmezden geldim, sonra ankesörlü telefonlardan birinden seni aradım.

Telefonu kapadın, dedin. *Bhaji* istiyor musun, istemiyor musun?

Telefonum çalışmıyor, dedim. Baksana. İyi misin?

Gayet iyiyim, dedin. Telefonuna ne oldu ki?

İyi olduğuna emin misin? dedim.

Evet, dedin. Sonra, Ne? Sorun ne? Bir terslik mi var? İyi misin? dedin.

Ölüm şimdi kahve standının yanında duruyordu. Artık bana bakmıyordu; kahve kuyruğundaki bir kadın ile çocuğa, parlak sarı giyinmiş ve platform bariyerinde çene çalan iki kadın polise, bankamatikteki insanlardan bozukluk isteyen bir adama bakıyordu. Onun kişiden kişiye bakmasını izlerken, bu insanlara bakıyor olmasının nerede olduğumu gayet iyi bilmediği anlamına gelmediğini biliyordum.

Sana ondan bahsettim. Güldün.

Komik değil, dedim. Uydurmuyorum. Ciddiyim. On metre kadar ötemde duruyor. Kahve standında kahve hazırlayan adama bakıyor. Kahve tozu döküşünü izliyor.

Tarçınlı mı? diye sordun.

Bilmiyorum, Tanrı aşkına, dedim. Şimdi adamın bardağın üstünü kapamasını izliyor. Bardağı fazla sıcak gelmesin diye peçeteyle sarışını izliyor.

Bardağı kime verecek ki? dedin.

Kadına, dedim, kahveyi alan kadına.

Onun Ölüm olduğunu nereden biliyorsun? dedin. Ölüm'e benzemiyor gibi pek. Kahve standı işçilerinin düzgün çalışıp çalışmadığını denetleyen bir casusa benziyor.

Hayır, hayır, başka insanlara da bakıyor, dedim, sadece standa bakmıyor. Her çeşit insana bakıyor, o...

Bir daha bak, dedin. Ölüm değil o. Bir insan, o kadar.

Bir daha baktım. Sahiden de Ölüm sandığım adam sıradan bir adamdı, biraz tuhaf davransa da sadece bir insandı.

Haklısın, dedim. Krem rengi takım giymiş bir adam, o kadar.

Amma zevkliymiş, dedin. Tam bahar modası. Baksana. Gelmene yirmi dakika kala beni ara da akşam yemeğini sipariş vereyim, sonra sen geçerken alırsın, böylece beklemene gerek kalmaz. Bisikletin istasyonda mı?

Yirmi dakika kala seni arayamam, dedim.

Neden? dedin.

Telefonum çalışmıyor, dedim.

Ha, unutmuşum, dedin. Tamam, peki ben gelmene yirmi dakika kaldığını tahmin ettiğimde onları arasam? Trenin kaçta kalkıyor?

Tepemde çalışan minik dijital saat 19:10:53 diyordu. Sonra 19:10:54 dedi. Sonra 19:10:55 dedi.

Dört dakika kadar sonra, dedim.

Güzel, dedin. Koş yoksa oturacak yer bulamazsın. Birazdan görüşürüz.

Sesin rahatlatıcıydı. 19:11:00 dedi saat. Telefonu kapatıp koştum.

Trende oturduğum koltuk, ki neredeyse son boş koltuktu, oturabileceğim başka boş koltuk kalmadığı anda öksürmeye başlayan bir kızın karşısındaydı. Kız solgun görünüyordu ve cep telefonunun tuşlarına basarken boğuk boğuk öksürüyordu. Alo, dedi (öksürdü). Trendeyim. Hayır, nezle olmuşum da. Nezle (öksürdü). Evet, cidden kötü. Evet, aslında korkunç. Alo? (Öksürdü.) Alo?

Tren bir tünelden geçerken kız telefonuna baktı. Önümdeki ve arkamdaki bir sürü insan da konuşmaları yarıda kesilince aynı şeyi yaptılar, kaybolmuş ya da kör insanlar gibi alo demeye başladılar acizce. O alolar kimseye ulaşmadı. Tepemizde, havada karşılık verilmemiş halde asılı kaldılar ve yöneltilmedikleri kişileri umursamadılar, sonra tünelden çıkar çıkmaz telefonlar tiz sesler çıkararak, televizyon şovlarının mü-

zikleriyle, basitleştirilmiş Beethoven senfonileriyle tekrar çalışmaya başladılar.

Yanımda oturan kadın bu olanlar sırasında uyuyordu; sırtı dikti, dizlerinin üstünde kapalı bir kitap vardı ve elleri kitabın üstündeydi. Öksüren kız da gözlerini kapamıştı. Karşımda oturan adam uyuyordu, tren harekete geçer geçmez uyumuştu; şimdi pencereye yaslanıyordu, dişsiz ağzı "o" şeklindeydi. Kafasının arkasında uzanan hafifloş manzaraya, Londra civarına, çalılarına, grafitilerine, hızla kararan küçük meydanlarına, yüzlerce başka insanın akşam başındaki pencerelerine baktım. Bana az kalsın çarpan adamı Ölüm sanmamın ne komik olduğunu düşündüm. Güldüm. Öksüren kız gözlerini açıp bana suçlarcasına baktı. Bakışlarımı kaçırıp sonradan seninle bunun şakasını yapacağımızı düşünerek kendi kendime gülümsedim. Sonradan, haftalar sonra, bu artık alışılmış bir şaka haline geldiğinde söyleyebileceğim şeyleri düşündüm. O adam Ölüm'e benziyordu. Ama ben küçükken televizyondaki halkı bilinçlendirme programlarında gösterilen ölüm gibi çöp dolu bir havuzun kenarında durmadığını, kara kukuletalı, yüzsüz, tırpanlı olmadığını düşündüm. Sonra bunun belki de bir tür alamet olduğunu düşünüp kaygılandım. Kendime bu kadar salak olmamamı söyledim. Bacağımda parmaklarımla tempo tuttum. Uyuşmuş, anestezi yapılmış gibiydiler; oturmuş donuk gözlerle dışarı bakarken hayatımın herhangi bir döneminde kendimden başka bir şeyi önemsemediğimi ve bunu nasıl değiştirebileceğim konusunda hiçbir fikrim olmadığını fark edince sanki biri bir bıçakla soğuk bir yumurtayı kırıp içini kafamın tepesine ve enseme akıtmış gibi, kafatasıma bir soğukluk yayıldı.

Sonra hızlı trenin çok yavaş gittiğini fark ettim. Karanlıkta yavaşlayıp durdu. Bu bir sürü insanı uyandırdı; çoğu eve gelmediklerini fark edene dek ayağa kalkıp ve güçlükle palto-

larını giydiler. Tekrar oturdular. Solumuzdaki bir Intercity 125 de durmuştu, o da insanlarla doluydu. Sağımızda da insan dolu bir başka hareketsiz tren vardı. İleride birisi bir telefona çok yavaş gittiğimizi, durduğumuzu, muhtemelen bir kaza yerinden geçtiğimizi söyledi.

Hoparlörlerden ses geldi. Otuz-kırk kilometre ilerideki bir istasyonda kaza olmuştu. Etrafımdaki insanlar bunu haber vermek için başkalarını aramaya başladılar. Ben seni aramak için cep telefonumu çıkardım, ama sonra hatırlayınca çantama geri koydum. Kaydedecek misin? diye soruyordu arkamda bir ses. Dokuz haberlerinde gösterirler. Alo? diyordu öksüren kız telefonuna. Birileri ölmüş, bu yüzden gecikeceğiz.

Tavandan gelen yorgun ve bezgin ses haberi tekrarladı. Henüz yeni bir bilgi alınmadığını söyledi. Şimdilik bilinen tek şey hat üstünde ölümcül bir kaza yaşandığıydı, henüz başka bilgi alınmamıştı, yeni bilgiler alınması bekleniyordu ve alınınca hemen yolculara söylenecekti.

Karşımdaki adam gözlerini açtı, şaşkınca doğruldu, uykulu uykulu dışarı baktı, sonra tekrar uyudu. Yanımda oturan kadın uyanmıştı. Paltosuna sarınıp kitabını açtı. Kitabın ismi *Depresyon Rutinini Kırmak*'tı, bir doktor tarafından yazılmıştı. Kadının yüzüne baktım. Depresyonda gibi bir hali yoktu. Gayet mutlu görünüyordu. İşte: Hiç tanımadığım, hiç tanışmadığım, muhtemelen bu yolculuktan sonra asla görmeyeceğim birini bir anlığına umursamıştım. Kıza baktım, gözleri yine kapalıydı, cep telefonu hâlâ elindeydi ve diğer eliyle bir mendili sımsıkı tutuyordu. Nezle olduğu için üzülmeye çalıştım. Nezle berbat bir şeydi, özellikle de işe gitmek zorunda olduğunuzda. Geceleri öksürük yüzünden geç saatlere kadar uyuyamıyordu herhalde. Öyle öksürmek korkunçtu. Yanında uyuyan adama baktım, iriyarıydı ve denizden çıkmış bir fok kadar acizdi. Onu bir fok balığına veya başka bir şeye

benzetmeye hakkım olmadığını düşündüm. Daha güzel şeyler düşündüm. Bir trende böyle deliksiz uyuduğuna göre çok yorgun olmalıydı. Belki de çok çalışmak zorunda kalıyordu. Belki de, diye düşündüm, eve gidince onu bütün gece uyanık tutan bir şey oluyor ve bu yüzden sadece trende uyuyabiliyordu. Belki de yeni bir bebekleri olmuştu. Takım elbisesine baktım. Üstünde yeni bebek izi yoktu. Belki de karısı ya da hayat partneri veya hayatındaki her kimse o kişi depresyondaydı ve bu kırılmaz bir rutine dönüşmüştü. Belki de bu adamın ya da o kadının öksürüğü ikisinin de gece uyumalarını engelliyordu. Belki de adam yalnız yaşıyordu; belki de karısı ya da partneri yoktu; belki onu sabahlara kadar uyutmayan buydu ve bu yüzden ancak trenlerde, işe gidip gelirken, yabancıların arasında uyuyabiliyordu.

Kırk kilometre ilerimizdeki istasyonda ölmüş olan kişiyi merak etmediğim için suçluluk duymaya başladım. Erkek miydi, kadın mıydı? O adam ya da kadın nasıl ölmüştü? O adam ya da kadın kalp krizi mi geçirmişti? O adam ya da kadın bir hafta içi akşam eve doğru sıradan bir yolculuk yaparken ya da bir daha gitmek istemediği bir yere bir kez daha giderken kendini bir trenin önüne mi atmıştı? İnsanların en dayanılmaz bulduğu mevsimin ilkbahar olduğunu, senenin ışığının geri dönüşünün kötü etki yarattığını duymuş ya da okumuştum bir yerlerden. Yoksa bir kaza mıydı? O adam ya da kadın eve vaktinde gidebilmek için bir trenin peşinden mi koşmuştu? Çok ters bir anda ayağı platformun kenarından kayıp düşmüş müydü? Şu anda o adamı ya da kadını evde bekleyen biri var mıydı, fırında yemekle ve açık televizyonla?

Seni düşündüm. Olmadığım bir yerde olduğumu sanırdın. Eve olduğumdan daha yakın olduğumu sanırdın. Hint restoranına telefon edecektin her an. Belki etmiştin bile. Belki şimdi ediyordun. Kaygısızca, restorana varmak üzere olduğumu

sanarak yemek sipariş ettiğini düşündüm; restoranın mutfağındaki bir yan bölmede, bir poşetin içinde alüminyum folyoya sarılı halde soğuyan yemeği düşündüm; salonumuzda oturmuş her an gelmemi beklediğini düşündüm ve bu düşünceler, tanımadığım insanlarla ilgili hayaller kurmaktan, hatta öldüklerini kafamda canlandırmaktan bile daha kötü hissettirdi kendimi.

Cep telefonumu çıkardım, ama hâlâ çalışmıyordu. Depresyonla ilgili kitabı okuyan kadına döndüm.

Affedersiniz, dedim.

Kadın başını kaldırıp baktı.

Cep telefonunuzu kullanabilir miyim? dedim.

Hayır, dedi.

Ya, dedim.

Sebebini bilmek ister misin? dedi.

Kadının kütüphanelerde şekerleme yiyenlere kuralları, yönetmelikleri yüksek sesle fısıldayarak açıklayan türden biri olduğunu çok geç fark ettim.

Çünkü prensip gereği telefon taşımıyorum, dedi.

Ah, dedim.

Cep telefonlarıyla beyin tümörleri arasında bağlantı olmadığı henüz kanıtlanamadı, dedi.

Doğru, dedim.

Yani cep telefonu taşısam bile sana ödünç verir miydim emin değilim, dedi. Bir tane kullanmakla bile sadece kendime değil, sana, bu trendeki bir sürü başka insana ve bir vericinin civarında yaşayan yüzlerce başka insana ciddi zarar verebilirdim.

Evet, dedim. Teşekkürler.

Kitabına geri döndü. Yüzü hazla ışıldıyordu. Karşımda oturan kıza baktım. Bir gözünü aralamıştı ama dinlediğini görmeyeyim diye hemen kapadı. Ama görmüştüm, bunu biliyordu; gözünü tekrar açtı.

Benimkini verirdim ama kontör kalmadı, ben bile arama yapanıyorum, dedi. Kusura bakma.

Neyse, dedim. Boş ver. Yine de teşekkürler. Sağ ol.

Kafa salladıktan sonra gözünü kapadı. Yandaki masada oturan dört kişiye baktım. Hepsi de gözlerini kaçırdılar, tavana ya da yere ya da karanlıkta uyuyan, kitap okuyan, cep telefonuyla konuşan, bizimkine paralel hatlarda duran trenlerdeki diğer insanlara baktılar; sonra yaklaşık bir saattir kımıldamamış olan trenimiz sarsılarak harekete geçince iki yanımızdaki trenlerin pencerelerindeki insanlar geride kalmaya başladılar.

Vagondaki insanlar sevinç nidaları atarak telefon etmeye başladılar. Güzel, dedi kitaplı kadın. Karşımdaki kız bana baktı, kitap okuyan kadına baktı, sonra başını yan çevirip telefonunun tuşlarına bastı, telefonu kulağına götürüp, Alo? diye fısıldadı.

Hızlandık. Altımızdaki sarsak olduğunu bildiğimiz raylarda sallanarak ilerliyorduk. Yine yavaşladık. Vagondaki insanlar homurdandılar.

Olamaz, dedi kız cep telefonuna ve öksürdü.

Lanet olsun, hep aynı şey, ne zaman trene binsem hep bu oluyor, diyordu arkamdaki bir adam, muhtemelen bir telefona, ama belki de kaçığın teki gibi kendi kendine konuşuyordu yüksek sesle. Kimse sorumluluk almıyor, dedi. Kimse sorumlu değil. Kimsenin bir şey yaptığı yok. Kimse yetkili değil. Suçlu kim peki? Kimse.

Üstünde oturduğum koltuğun ucuzluğunu fark ettim. Ya eve gittiğimde kimse olmazsa? diye düşündüm. İçeri girdim ve orada yoktun. İpotekli evimizin giriş kapısını açıp içeri girdim, paltomu çıkarıp elimde yemek torbasıyla oturdum ve orada yoktun. Kartonların yağlı kapaklarını yemekler yere dökülmesin diye dikkat ederek çıkarmadım, sen de tabak çatal getirmedin: Hikâyelerdeki gibi göğe yükselmiştin; sahte

sihirbazlık gösterilerindeki insanların ortadan kayboluvermesini beklediğimiz gibi, sanki böyle şeyler sadece başkalarına, bizi ve hayatlarımızı etkilemeyen kişilere olurmuş gibi gitmiştin. Gitmiştin, evimizin çatısı da uçup gitti, geride devrilmiş mobilyaların tepesinde sallanan çatlamış kirişler kaldı. Evimizin altındaki toprak yarılıp evi yutuverdi. Eve gittim ve ev orada değildi; yerde, diğer evlerin arasında, şu eski savaş fotoğraflarındakiler gibi bir krater vardı, o kadar. Tanımadığım biri ölmüştü demek. Umurumda değildi; niye olsundu ki? Bunun yerine korktum ve benim olan şeylerin artık benim olmadıklarını hayal ederek bir şeyler hissetmeye çabaladım, bunun ötesindeki, aslında hiçbirinin asla benim olmadığı bilgisiydi, yanımdaki pencere camı kadar katı ve somuttu.

Camdaki yansımama baktım ve içimde, arkamda karanlık diyar vardı. Sondu bu, gidebileceğim kadar gitmiştim. Tren küçük bir istasyonda sarsılarak durunca, tepeden gelen ses alınacak bilgilere göre burada en az bir buçuk saat, muhtemelen daha da uzun süre kalacağımızı söyleyince ve kapılar açıldığında ve trenden dışarı akın eden öfkeli yolcular para, taksiler, açıklamalar talep ederek, küçük istasyondaki ofisinin önünde panikle göz kırpıştırarak duran müdürün etrafını sarınca, ben de kalkıp indim. Platformdaki insanları ite kaka çıkış tabelalarını takip ettim. Hangi istasyonda, hangi şehirde olduğumu ancak dışarıdaki boş taksi durağında, bulunduğum yerin ismini görünce anladım.

Bir bahçe şehriydi. Bu ağaçlarla ilgili bir şeydi, değil mi? Ağaçları, yeşilliği ve tarihi eserleri bol bir şehir anlamına geliyordu, ama tam olarak anımsayamıyordum. Belki de şehir yönetmeliklerinde buraya belirli bir miktar ağaç dikilmesinin, belirli bir dönüm arazinin yeşillik alan yapılmasının zorunlu olduğu yazılıydı, hiçbir fikrim yoktu veya biliyorduysam bile şimdi anımsayamıyordum.

Yolun iki tarafına bakındım ama hangi tarafa gitmem gerektiğini bilmiyordum. Bu yüzden hâlâ öfkeli seslerin yükseldiği istasyona geri döndüm. Kalabalıktan geçip sigara içmeye çıkmış insanları başımla selamlayarak demin indiğim tren boyunca yürüdüm. Omuz silkmelerle, hafif kafa sallamalarıyla, bu işte hep birlikteyiz, diyorduk birbirimize, ne yapalım? Trenin ön kısmına vardım. Makinist ayaklarını pencereye dayamış gazete okuyordu. Platformun ucuna kadar yürüdüm. Burada istasyonun gürültüsü şaşılacak kadar hafifliyordu. Kenara oturdum, sonra aşağıdaki raylara atladım.

Nisan ayıydı, bunu hissedebiliyordum. Ellerimin üstü ve bütün giysilerim soğuktu... paltom hâlâ trende oturduğum yerdeydi. Senenin bütün aydınlık kısmı, bütün o aydınlık anlar önümde uzanıyordu. Ellerimi ceplerime sokup her adımda demiryolu tahtalarına basmaya çalışarak yürüdüm. Tuvalet kâğıtlarına ve lağım sularına basmamaya çalıştım; ayaklarım tahtaların arasındaki taşlara çarpmaktan acıdı, çok az yürümeme karşın bacaklarım sızlamaya başlamıştı bile. Raylar şehir ışıklarının soluna doğru kıvrılıyordu, istasyondan uzaklaştıkça etraf kararırdı. Şimdi karanlığın seslerini, uzakta bir yerlerden geçen arabaları, rayların iki yanındaki çalıların ve çöplerin hışırtılarını duyuyordum. Hepsinin kokusunu alabiliyordum; burnumda ve genzimde, dizel ya da petrol tadında olan ve daha hafif taze ahşap, çimen ve toprak kokuları taşıyan soğuk hava vardı.

Telefonu çalar çalmaz açtım.

Alo? dedim.

Bir otomat bana ödemeli arama kabul edip etmeyeceğimi sordu, sonra... duraksadı ve bulunduğun yerden kaydedilmiş sesin ismini söyledi.

Evet, dedim konuşmama ayrılmış sürede yüksek sesle ve netçe, yanlış anlaşılma olmasın diye.

Alo, dedin.

İyiydin. Hiçbir sorunun yoktu. Sabaha kadar açık olan bir süpermarketteki ankesörlü telefondan arıyordun. Bir kaza yüzünden sürekli duran bir trenden inmiştin. Yürüyerek eve gidiyordun. Hâlâ kırk-elli kilometre yol olduğunu tahmin ediyordun. Floresan ceketli üç demiryolu işçisi peşinden koşup seninle tartışana ve polis çağırmakla tehdit edene kadar raylarda saatlerce yürümüştün. Sonra çimenli bir arka yoldan yürümüş ve bir tarlanın ardındaki süpermarketin ışıklarını görmüştün. Ayak bileklerin, ayakkabıların ve ayakkabılarının içleri bile çamur içinde kalmıştı. Çiftlik kokuyordun.

Bir elimle telefonu kulağıma bastırırken diğeriyle gözlerimi ovuşturdum. İsmini söyleyen sesini düşünüyordum hâlâ, telefondaki o kısık, şiveli ve candan sesi.

Gecenin bu vaktinde ortalık şaşılacak kadar kalabalık, diyordun. Bir sürü insan, belki bir düzineden fazla insan alışveriş yapıyor. Yara bandı ya da portakal suyu. Kadının teki şimdi kasaya gitti, gece yarısı buraya bir çift çocuk çorabı almaya gelmiş. İnsan niye gece yarısı bir çift çocuk çorabı almaya çıkar ki?

Bilmiyorum, dedim.

Cidden bilmiyordum. İsmini söylemiş olan o hafif ses dışında hiçbir şey bilmiyordum o anda. Onca mekanizmanın içinde sadece isminin söylenmiş olması içimi sızlatıyordu.

Keşke kendisine sorsaydım, diyordun. Çoktan gitti, artık asla soramam. Şurada bir adam var, sepeti tamamen bisküvilerle dolu, hepsi de aynı marka, bir Fransız markası. Bana şehir şehir gezip bu markadan topladığını söyledi, çünkü sadece bu süpermarket zincirinde bulunuyormuş. İnsanlar ne tuhaf şeyler yapıyor.

Evet, dedim. Tuhaf.

Burada çalışan iki kişi çay ve kahve reyonunda birlikte dans ediyorlar, dedin, hoparlörlerden radyo çalıyor. Ayrıca her tarafta kutular var, yarın için, yani bugün için açıyorlarmış, malları raflara yerleştiriyorlar. Bizler genellikle uyuyorken bir yerlerde birileri koca koca kutuları açıp malları diziyor ya da süpermarket ile bakkallarda yeni gazete paketlerinin ipleri kesiliyor ve gazete filan alırken bunu hiç aklımıza getirmiyoruz.

Hı hı, dedim.

Paran yokken süpermarkette olmak cidden ilginç, dedin.

Evet, dedim, eminim öyledir.

Cüzdanını ve ceketini trende bıraktığını söyledin, ayrıca satın aldığın kitapları, eve getirdiğin işi, gözlüğünü ve cep telefonunu da.

Zaten çalışmıyordu, dedin. Ama gözlüğü geri almaya çalışmam gerekecek.

Banka kartlarını iptal ettirmelisin, dedim.

Sahi mi? dedin. Üst raftaki çek defterimin içinde yirmi dört saat açık müşteri hizmetlerinin numarası var. Ama baksana, seni uyandırdım mı? Buraya gelip saati görene kadar vakti bilmiyordum da.

Hayır, sorun değil, dedim. Şey, bilirsin işte. Kanepede uyukluyordum.

Ha, bu arada bir kuş sesi duydum, dedin. Yürürken bir baktım sabahları yaptıkları gibi şakıyor, ama ortalık zifiri karanlıktı ve başka şakıyan kuş yoktu. Cinsi neydi merak ettim. Gece yarısı hangi kuşlar öter?

Mesele şu, dedim. Banka kartlarını iptal ettirmen gerekecek ve sanırım bunu senin yapman gerekiyor. Başkalarının yapmasına izin verdiklerini sanmıyorum. Ben telefon edersem kabul etmezler herhalde.

Umurumda değil, dedin. Hiçbiri umurumda değil. Kim bulursa onun olsunlar. Cüzdandaki bütün para onların ol-

sun. Güle güle harcasınlar. Zaten iki hesapta da fazla bir şey kalmamıştı. Şey, biri hariç. Aslında o hesapta epey para var. Aslında belki onun için telefon etsen iyi olur. *Goldcard* için. Arayabilir misin? Ama diğeri umurumda değil. Ah Tanrım. Bir de kredi kartım. Galiba kredi kartım da oradaydı.

Kredi kartı sözcüklerini yazdım ve iptal ettirmeme izin vermezlerse, onları aramamdan sonraki zararı onların karşılamalarını talep edeceğimi söyledim. Saate baktım. Üçü on geçiyordu.

Bu işi hemen şimdi yapsam iyi olur, dedim.

Hayır, dur, dedin. Bir saniye.

Ama o adam bisküvi alıyormuş. Ya senin kredi kartınla alıyorsa? dedim.

Umurumda değil, dedin. Gitme. Dinle. Şunu duyabiliyor musun?

Neyi? dedim.

Şışşt. Dinle, dedin.

Arkandan endüstriyel bir kalp atışı gibi gelen boğuk, ritmik bir ses duydum. Kendi kalbimin sesiydi herhalde. İçimde bir şey öyle şiddetle küt küt atıyordu ki, holde elimde telefonla dururken sallanıyordum.

Duyabiliyor musun? dedin.

Biraz, dedim.

O ses eşliğinde şarkı söylemeye başlamıştın. Uyandığım anda, diye şarkı söylüyordun. Makyajımı, makyajımı yapmadan önce.

Arkanda birinin daha şarkıyı söylediğini işittim.

Bu söyleyen Kerry, dedin.

Kim? dedim.

Kerry. Kasada çalışıyor, dedin. On dokuz yaşında bir kız, şimdiden üç çocuğu var, hepsi de beş yaşından küçük; kızın

durumu çok korkunç çünkü o ve kocası boğaz tokluğuna gece-gündüz çalışmak zorunda kalıyorlarmış.

Mutfaktaki saat üçü çeyrek geçeyi gösteriyordu. Telefonda şarkı söylüyordun. Otobüse koşuyorum tatlım. Koşarken bizi düşünüyorum tatlım. Belki de telefonda filan olmadığını, belki de halüsinasyon gördüğümü fark ettim. Şimdi bana Kerry'nin kocası Dave'den bahsediyordun; resim ve dekorasyon öğrencisiymiş ve şu sıralar "kendi işini kendin yap" furyası yüzünden ressamlar ile dekoratörlerin işleri kesatmış.

Sözünü kestim.

Şu Ölüm meselesi ne oldu? diye sordum.

Treni durdurdular, dedin.

O adam yüzünden mi? diye sordum.

Adam mıymış? dedin. Haberlerde mi çıktı? Ne olmuş ki?

Şey, onu gören sensin, dedim. Hani şu istasyondaki beyaz elbiseli adamı.

Ha, dedin. Ha, onu diyorsun. Tamamen unutmuşum. Cidden. Birini görüp de öyle şeyler düşünmek ne tuhaf. Ölüm'e benziyormuş.

Gülüyordun. Bankayı bir an önce arasam iyi olacak, dedim.

Hayır, şimdi gitme, dedin; kulağıma gelen sesin hafif ve keyifliydi. Birazdan sabah olacak. Birazdan güneş doğacak.

Biliyorum, dedim. Dört buçuk saat sonra işe gitmem gerekiyor.

Ha. Doğru ya. Tamam. Peki o zaman, gitmeden çabuk söyle, dedin. Anlat bana. Akşamın nasıl geçti? Bu gece neler yaptın?

Bu gece neler yaptım, dedim. Şey. Önce yerden koparıldım, kollarım ile bacaklarımı sallayarak çırpındım havada. Oltaya takılmış bir balık gibiydim.

Ne? dedin.

Sanki gökyüzünde biri beni dev bir oltayla yukarı çekiyordu, dedim. Veya belimden iple bir uçağa bağlanmıştım. Daha sonra evimizin çöküşünü izledim ve bir süre molozların arasında yattım. Sonra tamamen ortadan kayboldum. Burada değildim. Sonra sen aradın.

Ne yaptım? dedin. Ve sen ne yaptın?

Derin bir nefes alıp ona kadar saydım. Sayarken akşamımı düşündüm.

Bir. Akşamın erken saatleri. Kanepeye uzanmış televizyon izlerken sen trenle Londra'dan eve geliyorsun. Bir program var, bir kadın annesini, damadını, yani kadının kocasını almaya Dorset'e gönderiyor gece vakti ve bu arada BBC'den birileri gelip annenin arka bahçesini gizlice baştan düzenliyorlar. Bahçe kocaman ve televizyon ekibi o uzun yeşil çimenliği kazmaya ve yerini alacak taş levhaları döşemeye başlarlarken kameraya kafa sallayıp durarak bu haftaki bölümün işini bu kadar kısa sürede bitirmenin özellikle de hava bu kadar kötüyken ne kadar güç olacağından yakınıyorlar. Durmadan yağmur yağıyor. Televizyon ekibiyle bahçenin sahibi olan kadının kızının büyük ve eski bir ağacın dibine sığınmış halleri gösteriliyor uzun uzun. Ağacın hastalıklı olduğuna karar veriyorlar. Bir sonraki sağanak başlamadan önce elektrikli testerelerle ağacı kesiyorlar ve bir kepçeyle köklerini söküyorlar. Kadın annesini getirip şimdi modern bir mezarlığa benzeyen bahçeyi gösterirken programın sonunda televizyon ekibi heyecanla yeni pagodanın arkasına saklanıyor. Kadın hayretle etrafa bakınıyor. Sonra televizyon ekibi hoplaya zıplaya ortaya çıkıp onu şaşırtıyor ve kadın gözyaşlarına boğuluyor. Sizi gördüğüme inanamıyorum, diyor, onları gördüğüme inanamıyorum. Daha önce, o sırada ve daha sonra olanların montajlanmış görüntüleri veriliyor. Şampanya açılıyor. Televizyon ekibi kadını, kocayı ve anneyi sevgiy-

le itip kakıyor. Anne hâlâ kafa sallayıp gözlerini silerek televizyon ekibine bakıyor.

Program bitiyor. Videonun saati yanlış olabilir düşüncesiyle mutfaktaki saate bakmaya gidiyorum.

İki. Restoranı arıyorum. Kendilerine 22.50 pound borçlu olduğumu söylüyorlar.

Üç. Restorana gidip parasını ödediğim yemeği alıyor ve eve getirip torbasından çıkarmadan fırına koyuyor, fırını çalıştırmıyorum.

Dört. Cep telefonunu aramayı deniyorum. Mesaj servisine yönlendiriliyorum. Bir kayıt bana mesaj bırakabileceğimi söylüyor. Sesimin biraz tiz ve tuhaf çıktığını bilerek sana bir mesaj bırakıyorum. Sonunda kayıtlı ses üçe basarsam tekrar mesaj bırakabileceğimi söylüyor. Üçe basıp mesajımı siliyorum. Televizyonu tekrar açıp tekrar kanepeye uzanıyorum. İtfaiyeci kıtlığı çekiliyormuş. Bir Special K. reklamı. Bilardo. Bir kadın bir adama, üzgünüm Jake, cidden üzgünüm, diyor. Bir futbolcu steroid yasağına karşı çıkıyor. Yanıt Gormenghast. Eastenders'ın eski bir bölümünde herkes daha genç ve kıyafetlerin modası geçmiş görünüyor. Çocuk hikâyelerinde geçen bir hayvan türünün sorulduğu yüz kişiden hiçbiri fil cevabını vermiyor; bir adam fil cevabını verince ailesinden biri ölüyor. Bir çizgi film. Birileriyle Brezilya arasında bir futbol maçı. Bir köydeki bir köprünün yüz yıl önce çekilmiş fotoğrafı, bir sesin dediğine göre o zamanlar ninesinin köyünde hiç araba yokmuş. Bir genç erkekler grubu. Kalms reklamları. Eski bir *Uzay Yolu* bölümü. Bir beyzbol takımı sahasının ismini değiştirmek istiyor. Bu geceki hava durumu (bulutsuz). Satılık kalp şeklindeki kek kalıpları. Eski bir *Coronation Street* bölümü, ki herkes daha genç ve kıyafetlerin modası geçmiş görünüyor. Jerry Springer tek bacaklı yaşlı bir adama, demek onunla bir bakkalda tanıştınız, diyor. Bir dijital televizyon

reklamı. A: Morecambe ve Wise, B: Mulder ve Scully ya da C: Bonnie ve Clyde. Parlayan bir beyin gösterilirken bir ses diyor ki: Bence içsel bir bilinçli benlik yok aslında. Bizler sadece genlerin ürettiği bir makineyiz. Herhangi bir fikir zihninizde bir mikrop, bir parazit etkisi yapabilir. Bizler genlerimizin ve sosyal pratiklerin ürünüyüz. Kanalları en baştan gezmeye başlıyorum ve bu sanki attığım çöplerin dalgalarla birlikte salınarak geri gelişini izlemek gibi, dünyanın dört bir yanından yüzerek gelen ve asla ayrışmayacak olan cisimleri izlemek gibi.

Beş. Televizyonu kapıyorum. Mutfağa gidip cep telefonunu aramayı deniyorum. O ses sana mesaj bırakmamı söylüyor. Düzgün bir tonla mesaj bırakıyor, iyi olduğunu umduğumu ve beni aramanı söylüyorum.

Altı. Yukarı çıkıp ön pencereden dışarı bakıyorum. Aşağı inip yine cep telefonunu arıyorum. O ses sana mesaj bırakmamı söylüyor. Bir öncekine göre hiç de doğru düzgün olmayan bir mesaj bırakıyor, telefonu kapar kapamaz da silmediğime pişman oluyorum. Cep telefonumu çıkarıp sana mesaj yazıyorum. NERDSN? XXX. Gönderme tuşuna basıyorum. Mesaj gitmiyor. Tekrar *gönder*'e basıyorum. Mesaj yine gitmiyor. 453'ü arıyorum ve bir otomat bana telefon kartımda 6 penilik kontör kaldığını söylüyor.

Yedi. Ön kapıyı açıyorum. Yolun ortasında durup bakıyorum. Köşeye kadar görebileyim diye biraz yürüyorum. Diğer sokağı görebileyim diye köşeye kadar yürüyorum. Eve geri dönüyorum. Açık ön kapıdan ışık geliyor. Hemen mutfaktaki telefona gidip cep telefonunu aramayı deniyorum. Sana mesaj bırakmamı söyleyen sesi dinlerken hatırlıyorum: Cep telefonunun çalışmadığını söylemiştin.

Sekiz. Kayboldun. Bir yerlerde kayboldun. Nerede olduğunu bilmiyorsun.

Mutfakta buzdolabının yanında durup dua ediyorum ki yıllardır yapmadığım bir şey bu. Öyle uzun süredir yapmıyorum ki nasıl yapıldığını unutmuşum. Kibar ve acizim.

Sana ulaşamayacağım, seni duyamayacağım bir yerdesin ve acı çekiyorsun.

Pazarlık yapıyorum. Sağ salim dönersen tekrar Katolik olmaya söz veriyorum.

Bilmemi istemediğin bir yerdesin, bilmemi istemediğin biriyle birliktesin.

Dokuz. Kanepeye oturuyorum. Tırnaklarıma bakıyorum. Sonra başparmaklarımın tırnaklarına bakıyorum, önce birine sonra öbürüne. Başparmağımda veya işaretparmağımda veya şu serçeparmağımda tırnak olmasa ne olurdu, diye düşünüyorum. Son derece acı verici olduğunun söylendiğini, bir işkence yöntemi olarak kullanıldığını biliyorum. Muhtemelen bir keresinde televizyondan öğrendiğime göre; tırnaklarımız bize Neanderthallerden ve hayvan pençelerinden kalmış, parmaklarımızdaki sinirleri koruyorlar ve proteinden, keratinden yapılmalar. Çok hızlı büyüyorlar, bir haftada epey uzuyorlar. Hatta öldükten sonra bile, saçla birlikte bir süre uzuyorlar. Öldükten sonra bile uzuyorlar. Bunu herkes biliyor.

Birkaç yıl önce bir ara tırnaklarını kemirmeyi kesmek için kendini günde bir tırnakla sınırladığını hatırlıyorum; pazartesileri başparmak, salıları işaretparmağı, çarşambaları bir sonraki parmak... Bunu hâlâ yapıyor musun, yoksa artık gelişigüzel mi kemiriyorsun, yoksa kemirmeyi mi bıraktın, hatırlamaya çalışıyorum. Hatırlayamıyorum. Tırnakların uzun mu, kısa mı bilmiyorum.

On.

Süpermarket telefonundan adımı söylüyordun. Alo? dedin. Aşkım? Orada mısın?

Bu gece neler yaptın? dedin.

Şey, sıradandı, dedim. Baksana. Arabayla gelip seni alayım mı? Yarım saatte gelirim.

Hayır, dedin. Cidden yürümek istiyorum. Hem birazdan güneş doğacak.

Doğruydu; nisan ayıydı. Telefonu kapadıktan sonra bankayı arayacak, bütün kapıları kilitleyecek, dişlerimi fırçalayacak ve yatağa gidecek, alarmı dört saat sonraya kuracak, yatağın bana ait tarafında sırtüstü yatacak ve gözlerimi ışık gelmesin diye yastığınla örterek kalan zamanda uyumaya çalışacaktım.

Bankanı arayayım, dedim.

Hemen gitme ama, dedin.

Saate baktım.

Beş dakika daha kalsan olur mu? dedin.

Tamam, dedim.

MAYIS

Size söylüyorum. Bir ağaca âşık oldum. Elimde değildi. Çiçek açıyordu.

Sıradan bir gündü ve işe gidiyor, her zamanki gibi evimizden şehre yürüyordum. Evden çok uzakta bile değildi, köşedeydi hemen. Yürürken kaldırıma bakıyor ve belediye meclisinin birilerine bütün gün yere bakarak yürüyüp insanların ayaklarının takılabileceği yerleri arasınlar diye para verip vermediğini merak ediyordum. Böyle bir iş ilanı gazetede nasıl, hangi başlık altında verilirdi ki? Kaldırım ve yol müfettişi. Kaldırım taşı denetçisi. Yerel yaya kaldırımı aşınma danışmanı. Böyle bir iş için hangi vasıflar gerekirdi merak ettim. Mesela bir televizyon yarışma programında sunu-

cu ya da bir partide gülümseyen bir yabancı, peki mesleğiniz nedir? diye sorunca, her kime sorulduysa, asfalt izleme müdürüyüm, maaşı çok iyi, epey uzmanlık gerektiriyor, yükselme olanakları harika, ömür boyu yapılacak bir meslek, diye karşılık verirdi.

Veya belki de bu işi artık devlet yapmıyordu. Muhtemelen özelleştirilmiş bir şirket yolları kontrol edip sonra bulguları uygun bir meclis komitesine rapor edecek insanlar gönderiyordu. Bu daha olasıydı. Düzeltilmesi gereken ve rapor edeceğim yerleri zihnime not alarak yürüdüğümü hatırlıyorum, ta ki yer artık karşımda olmayana dek. Yer kaybolmuştu. Ayaklarımın dibindeki kaldırım kabarık, ipeksi bir şeyle kaplıydı. Taçyapraklarıyla. O beyaz taçyaprakları çok güzeldi. Nereden geldiklerini görmek için başımı kaldırınca nereden geldiklerini gördüm.

Evden bir kadın çıktı. Bana bahçesinden çıkmamı söyledi. Uyuşturucu alıp almadığımı sordu. Almadığımı söyledim. Penceresinden bir daha baktığında gitmemişsem polis çağıracağını söyleyip kapıyı çarparak evine geri döndü. Bırakın orada birilerini kaygılandıracak kadar uzun süre durmuş olmayı, birilerinin bahçesinde olduğumu bile fark etmemiştim. Kadının bahçesinden çıktım; bahçe kapısının yanında durup ağaca dışarıdaki kaldırımdan baktım. Kadın yine de polis çağırdı. Devriye arabasından bir kadın ile bir adam indi. Kibar ama kararlıydılar. Haneye tecavüzden ve aylak aylak dolanmaktan bahsettiler, ismimi ve adresimi aldılar, beni uyardılar ve arabayla evime götürdüler. Söylediklerimi uydurmadığımı, evimizin anahtarına sahip olduğumu görmek istiyorlardı; ben kapıyı açıp içeri girene ve kapıyı arkamdan kapayana kadar arabalarında beklediler; evin önünde arabaları çalışır halde on dakika kımıldamadan oturduktan sonra uzaklaştıklarını işittim.

Bir ağaca uzun süre bakmanın yanlış olabileceğini bilmiyordum. Polis arabası evimizin önünde durduğunda ve inmek istediğimde inememiştim -daha önce bir polis arabasına hiç binmemiştim, arka kapıların iç taraflarında kollar yoktu-; inmenize izin vermezlerse inemiyorsunuz. Kolu, gözlerime olanlar yüzünden bulamadığımı sandım başta. Gözlerime beyazlık dolmuştu. Her taraf bembeyazdı. O kadınla ve polislerle yaşadıklarım sırasında herkes ve her şey tülümsü bir soluk beyazlığa bürünmüştü; radyodan hayaletler konuşuyordu sanki, arkamda bir yerde bir başkasının başına gelen bir dram gibiydi. Koridorda durup uzaklaşmalarını dinlerken bile kımıldayan, katlanan, parlayan bir beyazlıktan başka bir şey göremiyordum; onlar gittikten sonra da halının üstünde epey oturduktan ve ellerimin altında halıdaki küçük girinti çıkıntıların şaşırtıcı büyüklüğünü hissettikten sonra, o beyazlığın içinde sadece bazı bulanıklıklar seçebiliyordum, ki bunlar duvarlarımızdaki tabloların kenarları, koridor sehpasındaki gereksiz mektuplar yığını ve yanımda yerde duran siyah, kıvrık telefondu.

Seni aramayı düşündüm. Sonra o ağacı düşündüm. Hayatımda gördüğüm en güzel ağaçtı. Hayatımda gördüğüm en güzel şeydi. Çiçekleri yaz çiçekleriydi, martta çoğu ağaçlar ile çalılarda açan, daha fazla karın ve soğuğun habercisi olan soğuk ilkbahar çiçekleri değil. Bu "mavi gök beyazı"ydı, sıcak hava beyazıydı, hava çok sıcak olduğu için bahçede ipten hemen indirdiğiniz çarşafların beyazıydı. Güneş beyazıydı, bütün renklerin ardındaki beyazdı, ağzı açık beyaza yaslı ağzı açık beyazdı; yükselip alçalan, kafa sallayan ve durmadan evet diyen, size şeritler halinde uzatılmış, tatlı kokulu beyazlıktı, kendi üstüne dökülen beyazlıktı. Anıları özleyen, sizi içinde isteyen, tozlu, polen kaplı bir beyazlıktı; kısacık olduğu, gitmek üzere olduğu, her an rüzgârlar ile çıkmak üzere olan yapraklar tarafından uzaklaştırılabilecek bir beyazlıktı. Yeşil-

den önceki beyazlıktı ve bu ağacın yeşilinin beyazından bile daha güzel olacağını biliyordum; yaprağında görsem sadece yeşilin kokusunu alacağımı, sadece yeşili işiteceğimi biliyordum. Bütün kafam -sırf gözlerim değil-, bütün duyularım, tepeden tırnağa bütün benliğim onun klorofiliyle dolup değişecekti. Daha şimdiden değişmiştim. Bana bakın. Holde absürd bir şekilde göz kırpıştırarak otururken, elimi göz hizama kaldırmış ve hareketlerini başkasının eliymişçesine izlerken, nihayet görmüş olduğum o ağacınki gibi bir güzelliği hayatım boyunca bir daha asla görmeyeceğimi, hissetmeyeceğimi, tatmayacağımı biliyordum.

Duvara yaslanarak ayağa kalktım. İnce havada sendeleyerek merdivene gidip elimi tırabzana uzattım. Yukarı çıktım, salhanlıktan yatak odamıza kadar süründüm ve yatağa uzanıp gözlerimi kapadım, ama o beyazlık yine de kaybolmadı. Nabız gibi atıyordu; solarak ve hafifleyerek, hafifleyerek ve solarak. Hayatım boyunca o ağacın yanından onu görmeden kaç kere geçmiştim? O sokakta bin kez yürümüş olmalıydım, binden de fazla. Onu nasıl görememiştim? Kaçırdığım başka kaç şey vardı? Başka kaç aşk? Önemli değildi. Artık başka hiçbir şeyin önemi yoktu. O goncalar minik geyiklerden oluşma bir sürünün sivri toynakları gibiydi. O çiçekler tıpkı... hayır, çiçeklerden başka bir şeye benzemiyorlardı. Yaprakları da çıktıklarında sadece yaprak gibi olacaklardı. Ağaca bu kadar benzeyen başka bir ağaç görmemiştim hiç. Bu çok rahatlatıcıydı. Köklerini ve gövdesini düşündüm. Kökleriyle gövdesinin yukarıya, dallardan goncalara, çiçeklere ve yapraklara su gönderdiğini, sonra yağmur yağınca suyun yapraklar aracılığıyla ağaca dağıtıldığını düşünmek heyecan verdi. Öyle zekiceydi ki! Soluklarını hızlandırdı. O ağacın omurgasını ve özünü koruyan kabuklara şükrettim. İncecik kanallarını düşündüm. Onları parmaklamayı hayal ettim. İçini, sonsuza dek dönüp du-

ran halkaları, hayatının her senesi ve tüm farklı mevsimleri için eklenen bir halkayı düşündüm ve bir ergen gibi gözyaşlarına boğuldum. Yatakta sırtüstü yatıp on yedi yaşıma dönmüşüm gibi gülerek ağladım. Kendinden başka bir şeye benzeyen bendim asıl. İşte olmalıydım, oysa yatakta yatmış bir yastığa sarılıyordum, yüreğim ya da ruhum ya da zihnim ya da ciğerlerim ya da böyle hissetmeme yol açan her neyse o, uçuyordu ve hafifti; o her neyse ipini koparıp uçmuştu ve şimdi tepemde, uzanamayacağım bir yerde, bir ağacın en üstteki dallarına takılmış halde duruyordu.

Uyuyakaldım. Rüyamda ağaçlar gördüm. Rüyamda, aynı zamanda bir meyve bahçesi olan bir odaya tırmanmıştım; en tepesinde bulunduğu devasa eski evin alt katları harap haldeydi, boyaları dökülüyordu ve üst katında sadece ağaçlar vardı. Kırık, tehlikeli merdivenleri çıkarak bütün diğer katlardan geçmiş ve odanın kapısına ulaşmıştım; çatının altında kımıltısız duran içindeki ufacık ağaçlar beni bekliyorlardı. Uyandığımda görüşüm epey düzelmişti. Banyoda yüzümü yıkadım, üstümü başımı düzelttim. İyi görünüyordum. Mutfağa inip lavabonun altındaki dolapta babanın deri çantasının içindeki eski dürbününü buldum. Banyo penceresinden ya da arka yatak odasının iki penceresinden seçemesem de tavan arasındaki küçük pencereden dışarıya, çatılar görüntüyü kapatmasın diye belirli bir açıyla eğilirsem, ağacın evlerin arasında parıldayan beyaz tepesini rahatlıkla görebiliyordum. Sağa eğilirsem neredeyse tamamını görebiliyordum. Ama ayrık çatı payandalarına tutunurken dışarı eğilmek zordu; bu yüzden sundurmanın arka tarafındaki yatağın şiltesinin altındaki eski tahtayı aldım, tavan arası penceresinden sığabilsin diye testereyle ikiye böldüm; sonra sundurmaya geri dönüp çekiçle biraz çivi buldum ve tavan arasında tahta parçalarını çivileyip birleştirdim.

Ağacı kuşlar ziyaret ediyordu. Uçuyor, ağaca bir anlığına konuyor, bazen bir dakika bile kalıyor, sonra tekrar uçuyorlardı. Birer ikişer geliyorlardı, beyazlıkta titreşen karanlıklardı. Veya goncaların arasında gözden kayboluyorlardı. Kuşların bayıldığı yiyecekler olan böcekler genellikle ağaç gövdelerinde ve dallarında yaşarlar. Karıncalar için ağaçlar ideal karınca tarlalarıdır, oralarda ürer, ağıllar kurup süt için yaprakbiti gibi böcekler beslerler. (Bunları o akşam internetten öğrendim.) Arabalar ağacın yanından onu görmeden geçip gidiyorlardı. İnsanlar önünden arkasından geçip gidiyorlardı. Anneler çocuklarını okuldan almak için yanından geçiyor, sonra zıt yönden gelerek yanlarında çocuklarıyla yine geçiyorlardı. İnsanlar her tarafından geçerek işten dönüyorlardı. Güneş gökyüzünde etrafında dolanıyordu. Dalları esintiyle yükselip alçalıyordu. Üstünden düşen taçyaprakları bir arabanın ya da çimenliğin üstüne konuyor ya da çıldırtıcı bir şekilde göremediğim yerlere iniyorlardı. Zaman çabucak ilerliyordu. Gerçekten. O ağacı saatlerce, tüm öğleden sonra izlemiş olmalıyım, ta ki sen birden işten dönüp bana seslenene kadar. İndim, internete girdim ve *ağaç* sözcüğünü yazdım. Bir sürü şey çıktı. Beni akşam yemeğine çağırdığında ara verdim ve uyuyacağını, hemen yatağa gelmezsem beni terk etmeyi ciddi olarak düşüneceğini söylediğinde yine ara verdim.

Gece yarısı, kendini ağacın sahibi sanan kadına hiddet duyarak uyandım. Yatakta doğruldum. Bu kadar öfkeli oluşuma inanamıyordum. Bir insan ağaç gibi sahip olunmaz bir şeye sahip olabileceğini nasıl düşünürdü ki? Sırf onun bahçesinde duruyor diye onun olması gerekmezdi ki! Nasıl onun ağacı olabilirdi? Benim ağacım olduğu ortadaydı.

Bir şeyler yapmaya karar verdim; şimdi karanlıkta gizlice gidip o kadının evini taşlayacaktım, bir-iki camını kırdıktan sonra kaçacaktım. Bu ona neyin sahibi olmadığını gösterecek-

ti. Bunu hak etmiş olacaktı. Saate göre ikiye çeyrek vardı. Uyuyordun; uykunda dönüp bir şeyler mırıldandın. Seni rahatsız etmemek için usulca çıkıp giyinirken, uyanmayasın diye giysilerimi banyoya götürdüm.

Dışarı çıktığımda şakır şakır yağmur yağıyordu. Arka bahçemizdeki ağaçların altında fırlatacak iri taşlar buldum. (Ağaçlarımız gördüğümüz o ağaçtan önemsiz değillerdi; onlar da gayet güzel ve hoştular; ama o değildiler işte.) Bir yerlerden getirdiğimiz kaygan sahil taşlarını buldum ve onları ceket cebime koydum; ön kapıdan çıkarsam beni duyabilirsin diye arkadan çıktım. O kadının evine giderken yolda birinin ön bahçesini kazdığını, bir garaj yolu yaptığını gördüm. Etrafta bir sürü tuğla, tuğla parçaları ve kırılıp atılmış döşeme taşı parçaları vardı. Kimse beni görmedi. Bizim sokakta kimseler yoktu, sokakların hiçbirinde kimse yoktu ve çok nadiren bir pencerede ışık görüyordum, o kadar.

O kadının evine vardığımda içerisi zifiri karanlıktı. Üstüm başım yağmurdan sırılsıklam olmuş, kadının bahçe kapısının önündeki kaldırım taşlarına ıslak taçyaprakları yapışmıştı. Elimdeki döşeme taşı parçasını koltukaltıma sıkıştırıp bahçe kapısını usulca açtım. Mükemmel bir hırsız olabilirdim. Kadının çimenliğinden usulca geçip ağacın altında durdum.

Yağmur taçyapraklarına çarpıyordu; ıslak ve minik taçyaprakları üstünden sular damlayan ağacın etrafındaki karanlık çimenlere beyaz bir halka halinde düşüyorlardı. Yüklü dallar gürültüyü çoğaltıyordu; tepemde durmadan uğuldayan yağmurda çiçeklerin üstüne düşen damlaların seslerini işitebiliyordum. Artık soluklarım düzene girmişti. Köklerin dibindeki ıslak çimenlere oturdum; çizmelerim taçyapraklarıyla kaplıydı ve elimi saçımda gezdirince parmaklarıma taçyaprakları yapıştı. Taşlarımı, tuğla parçalarımı ve döşeme taşımı tek sıra halinde, gerekirse kullanılmaya hazır halde düzgünce dizdim.

Onlara da taçyaprakları yapışmıştı. Birkaç tanesini soydum. Bir düğünden arta kalmış gibiydiler. Artık hava soğuk olmasa da titriyordum. Hava rutubetliydi. Harikaydı. Ağacın gövdesine yaslandım, çıkıntılarının ceketimin ardından sırtıma batmasını hissettim ve yağmurun düşürdüğü goncaların yağışını izledim.

Mutfak masasında karşımda oturup âşık olduğunu söylüyorsun bana. Kime âşık olduğunu sorduğumda bana öfkeyle bakıyorsun.

Birine âşık olmadım, diyorsun.

Sonra bir ağaca âşık olduğunu söylüyorsun.

Hiç iyi görünmüyorsun. Benzin soluk. Belki de soğuk aldığını ya da hastalanmak üzere olduğunu düşünüyorum. Ekmek kızartıcının altındaki hasırla oynuyorsun. Sakinmişim gibi davranıyorum. Sinirli ya da altüst olmuş bir halim yok kesinlikle. Hasırın altındaki bayat ekmek kırıntılarına bakıyorum; kim bilir hangi kahvaltımızdan kalmalar. Yalan söylemenin mutlaka geçerli bir sebebi olduğunu düşünüyorum, çünkü genellikle yalan söylemezsin, pek yapmadığın bir şey bu. Ama son zamanlarda pek kendin gibi değilsin zaten. Sırayla isyankâr, kaygılı ve çocuksu oluyorsun; uyuduğumu sanar sanmaz usulca yataktan ve evden çıkıyorsun; bana tohum ekimiyle ve yeniden ağaçlandırmayla ilgili tuhaf bilgiler verip duruyorsun. Dün gece bana bir ağacın tek bir elma üretmek için elli yaprağın enerjisini harcadığını, bir ağacın milyonlarca yaprak üretebildiğini, bir ağaç gövdesinde özodunu ile yalancı odun olmak üzere iki çeşit odun bulunduğunu ve ağacın özodununda atık maddelerini depoladığını, diğer ağaçların dibinde oldukları için daha az güneş ışığı alan ormanlardaki ve koruluklardaki ağaçlara dip ağaçları dendiğini söyledin.

Bir ağaca âşık oldum. Elimde değildi. Sinirlenmeye gayet hakkım var. Bunun yerine sakin davranıyorum. Bu meseleyi halletmenin bir yolu var. Uygun sözcükleri seçmeye çalışıyorum.

Şu efsanedeki gibi mi? diyorum.

Efsane filan değil, diyorsun. Ne efsanesi? Cidden doğru söylüyorum.

Tamam, diyorum. Yatıştırıcı bir ses tonuyla. Kafa sallıyorum.

Bana inanıyor musun? diyorsun.

İnanıyorum, diyorum. Yalan söylemiyormuş gibiyim.

Meselenin sahiden bir ağaç olduğuna cidden inanmam zaman alıyor, kendime buna inanma izni verince rahatlıyorum elbette. Dahası çok hoşuma gidiyor. Yıllardır birlikteyiz ve bu süre içinde çıkan tek gerçek rakibimin cinsel organları bile yok. Ne kadar şanslı olduğumu düşünüp sırıtıyorum epeyce bir süre. Süpermarkette bir poşet dolusu elmanın parasını öderken veya bir kirazın sapını çıkarıp attıktan sonra kirazı havaya fırlatıp ağzımla yakalarken, kendimden gayet memnun bir halde, birilerinin beni izlediğini umarak, bir ağaç ha, diye gülüyorum kendi kendime.

Öyle safim ki! Dünyadan haberim yok.

İnanmam ancak şu sayede oluyor: Birkaç gün sonra işten eve geliyorum ve senin salonun ortasında elinde çekiç ve tornavidayla laminat parkeleri söktüğünü görüyorum. Bu laminat parkeleri döşetmek bize bir servete mal olmuştu. Bunu ikimiz de biliyoruz. Kanepeye oturuyorum. Kafamı ellerimin arasına alıyorum. Başını kaldırıyorsun gülümseyerek. Sonra yüzümü görüyorsun.

Altında ne var görmek istiyorum, o kadar, diyorsun.

Beton, diyorum. Buraya taşındığımızda yerler betondu ve korkunçtu, bu yüzden yerleri kaplatmıştık, hatırlamıyor musun?

Evet, ama betonun altında ne var bilmek istedim, diyorsun. Bakmam gerekiyordu.

Peki betonu nasıl deleceksin? diyorum. Tornavidayla olmaz ki.

Homebase'den bir matkap alacağım, diyorsun. Zaten matkaba ihtiyacımız var.

Kanepeye, yanıma oturup bana o ağacı evimize getirmeyi planladığını söylüyorsun.

Evde ağaç yetiştirilmez, diyorum.

Yetiştirilir, diyorsun. Araştırdım. Yeterince su verildiği ve arılar polenleyebildikleri sürece sorun yok. Evde biraz arı da yetiştirmemiz gerekecek. Bu sorun olur mu?

Peki ya ışık? diyorum. Ağaçlara ışık gerekir. Peki ya kökleri? İnsanlar bu yüzden ağaçları keserler, çünkü kökleri evlerin temellerinin altına girer ve tehlikelidir, temelleri yukarı çekerler. İçinde yaşadığın evin temellerini yukarı çekmek için onca zahmete girmen delilik. Değil mi?

Yanımda kaşlarını çatıyorsun.

Peki ne ağacı bu? diye soruyorum.

Ne ağacı diye sorup durma, diyorsun. Dedim ya, bunun önemi yok.

Bu meşhur ağacı görmeme henüz izin verilmedi; içinde bir sır olarak taşıyorsun. Arka tarafta bir yerlerde olduğunu biliyorum, çünkü tavan arası penceresi o tarafa bakıyor ve gündüz evde olduğun zamanların tamamını tavan arasında geçiriyorsun. Yapraklarının yeni çıktığını ve onu ilk gördüğünde gonca vermekte olduğunu, beyaz olduğunu biliyorum; bunları defalarca duydum, beni arayacakmışsın ama hiçbir şey görememişsin filan. Her gece yatakta, uyur numarası yapmamdan önce beni ikna etmeye çalışırcasına; bana ağaçlar hakkında giderek daha çok şey anlatıp durdun, ilk gece ağacın türünü sorduğumda sinirlendin (herhalde yaşadığın ilişki-

yi gizlemek için uydurduğun bu yalanda bir tür seçmeyi unutmuş olduğun ve seni yakaladığım için, diye düşünmüştüm). Tür dediğin şey bir şeyleri kategorize etmeye ihtiyaç duyan, kategorize etmeye kafayı takmış insanların rasgele yapıştırdığı bir yafta o kadar, dedin elini kolunu panikle sallayarak, ama o kategorize edilemez, hayatımda gördüğüm en güzel ağaç o, tek bildiğim ve bilmem gereken tek şey bu, ona bir isim vermem gerekmiyor, mesele bu zaten, dedin, anlamıyor musun?

Hayır, diyorum, harabeye dönmüş salonumuzun karşısında gayet sakin ve mantıklı bir şekilde otırarak. Dinle beni, demek istediğim şu: Bazı ağaçlar evlerde yaşatılabilir, bazıları ise yaşatılamaz. Güdük kalırlar. Ölürler. Senin ağacı görmedim ama anlattıklarından anladığım kadarıyla, bir evin içine sığmayacak kadar büyümüş bile.

Biliyorum, diyorsun. Tornavidayı döşemenin hasar görmemiş bir kısmına atıp bana yaslanıyorsun mutsuzca. Zafer hissine kapılıyorum. Koltukaltımda ılıksın. Kafamı sallıyorum. Seni anlıyormuşçasına mutsuz bir ifade takınıyorum.

Hem zaten kökleri artık epey yayılmıştır herhalde, zarar vermeden topraktan sökmek imkânsız olur, diyorum.

Biliyorum, diyorsun yenilmiş bir halde. Ben de bunu düşünüyordum.

Hem zaten, diye devam ediyorum usulca, ama şefkatle, çünkü vereceğin tepkiyi biliyorum, senin ağacın başkasına ait. Senin değil ki alıp götüresin. Değil mi?

Herhalde bunu söylememeliydim; gerçi buna değdi çünkü o gece daha sonra sana sarıldım, o gece beni terk etmedin, bana karşı soğuk ve odun gibi değildin. Ertesi gün gidip seni başkasının malına bilerek zarar vermekten sorgulandığın karakoldan alınamın sebeplerinden biri de bu kesinlikle. Eve giderken, yanlış bir şey yapmadım, deyip duruyorsun bana

yol boyunca. Bunu durmadan tekrarlıyor, sorgulama odasında söylediklerini kaydeden adama da bunu deyip durduğunu söylüyorsun bana. Eve kestirmeden değil uzun yoldan gitmek istediğini fark ediyorum. Seni eve, hazırladığım bir bardak çayla o tehlikeli tavan arasına bıraktıktan sonra evden gizlice çıkıyorum. Birlikte yürümemizi istemediğin sokaklara gidiyorum. Önce sıra dışı bir şey görmüyorum. Sonra zenginlerin sokağındaki bir evin önünde yere bakıp da birinin kaldırıma parlak yeşil ve iri harflerle MÜLKİYET HIRSIZLIKTIR yazmış olduğunu görünce onu bulduğumu anlıyorum.

Bahçede bir ağaç var. Ona iyice bakıyorum. Ama sıradan bir ağaç işte; bir ağaçtan başka bir şey değil; sıradan yaşlı bir ağaç gibi görünüyor; batan güneşin ışıklarında etrafında mayıs sinekleri uçuşuyor; yaprakları basık ve yeni; gölgeli dibinde yer yer çimenler var. Sinirlenmeye başladığımı hissedebiliyorum. Başka şeyler düşünmeye çalışıyorum. Mayıs sineklerinin asıl isminin *ephemeroptera* olduğunu söylüyorum kendime; bunu üniversiteden hatırlıyorum, ama neden ya da ne zaman öğrendiğimi, özellikle de neden hâlâ aklımda kalmış olduğunu bilemiyorum. Yine de oradalar işte, isimleri ne olursa olsun, havada sinir bozucu bir şekilde uçuşuyorlar. Bir an onlardan nefret ediyorum. Hepsine böcek ilacı sıktığımı hayal ediyorum. Ağaca baltayla saldırmayı düşünüyorum. Testere dişleri ile ağacın kabuğunun ardındaki çeşitli odun tiplerinin çıkaracağı talaşı düşünüyorum.

Bu evin sahibine bu ağacın evin temeli için tehlikeli olduğunu (gerçi temele epey uzakta) imzasız bir mektupla açıklasam bahçeden kaldırmayı düşünür mü, diye merak ediyorum. Sayın Bayım, diye yazdığımı hayal ediyorum, sonra kendime kafa sallıyor, gitmek için dönüyor, dönerken de kaldırımdaki yazıyı yine görüyorum. O çiziktirilmiş halleri, alelacele, çarpık çurpuk ve yemyeşil yazılmış olmaları, bana seninle tanışmamı

anımsatıyor; o zamanlar ikimiz de ergenlikten çıkalı fazla olmamıştı, hâlâ dünyayı değiştireceğimize emindik.

Evin ön kapısından bir kadın çıkıyor. Evinin önünde gülmeyi kesmemi istediği belli. Gitmemi söylüyor bağırarak. Gitmezsem polisi arayacağını söylüyor.

Eve gidiyorum. Tavan arasındasın. Orada olman beni kaygılandırıyor. Döşemesi yok ve incecik bir tahtanın üstünde dengede duruyorsun tutkuyla. Çocukken oynadığım dürbünün kalın, yuvarlak büyüteçlerinin ardından ağacı gördüğünü hayal ediyorum; kafanın içinde o ağaç yakın, sessiz, orada ama dokunulmaz, hareketli, bir *Super-8* film şeridindeymiş gibi. Seni tanırım; asla uzlaşmazsın; aşağı seslenmem anlamsız olur. Ama mutfakta üstü tabakla örtülü başka bir tabakta biraz Yunan salatası bırakmış, yanına da bir çatal koymuşsun düzgünce. Kanepeye, kazılmış laminat parkelerin karşısına oturmuş yemek yerken, iki ağaca dönüştürülen yaşlı çiftin hikâyesini anımsıyorum; kapılarını çalan yabancıları içeri aldıktan sonra misafirlerinin tanrılar olduğunu öğreniyorlar ve dilekleri gerçekleştiriliyor. Arayıp o kitabı buluyorum, ama içinde o yaşlı çiftin hikâyesini bulamıyorum. Ağaca dönüştürülen yaslı genciıı; istemeden hasmının ölümüne neden olan ve bir çalıya dönüştürülen kıskanç kızın; açık havada yaptığı müziğin güzelliği yüzünden ağaçların ve çalıların köklerini toplayıp yaklaştıkları ve rahatça müzik yapsın diye gölgeledikleri delikanlının; kendisini istemeyen, onsuz gayet mutlu olan ve iyi bir avcı olduğu için kovalanınca çok hızlı koşup neredeyse kaçmayı başaran bir kıza âşık olan tanrının hikâyelerini buluyorum. Ama o bir tanrı, kız ise sadece ölümlü olduğundan kaçamıyor; gücünün tükenmekte olduğunu ve tanrının kendisini yakalayıp sahip olacağını anlar anlamaz babasına, nehre dua edip yardım istiyor. Nehir yardım edip onu bir ağaca dönüştürüyor. Kızın ayakları köklere dönüşüveriyor. Karnı sertleşip ağaç kabuğuna

dönüşüyor. Ağzı kapanıyor ve yüzü yosunla kaplanıyor; likenler gözlerini örtüyor. Başının tepesindeki kollarından dallar ve parmak uçlarından yüzlerce yaprak çıkıyor.

Bu hikâyeyi görünce sayfayı kıvırıp işaretliyorum. Yarın için bazı hazırlıklar yaptıktan sonra sana sesleniyorum; yatağa gittiğimi söylüyorum her zamanki gibi, şimdi gelmeyeceksen ve böylece ışıkları kapatamayacaksam seni terk edeceğimi söylüyorum.

Yatağa girdiğimizde o hikâyenin başladığı sayfayı açarak kitabı sana veriyorum. Okuyorsun. Hoşlanmış görünüyorsun. Işık gelsin diye bana yaslanarak tekrar okuyorsun. En sevdiğim kısmı, ağacın parlak güzelliğini ve aciz tanrının kendini onun dallarıyla süsleyişini omzunun üstünden okuyorum. Sayfayı tekrar katlıyor, kitabı kapatıp komodine bırakıyorsun. Işığı kapatıyorum.

Uyuduğumu sanar sanmaz, öyle san diye düzenli soluduğumda, kalkıyorsun. Kapıyı usulca kapadığını duyduktan sonra yataktan usulca kalkıp giyiniyorum, aşağı iniyor ve ben de arka kapıdan çıkıyorum. Bu ilk gece daha kalın bir ceket giymediğime pişman oluyorum; gelecekte buna dikkat edeceğim.

Ağaçlı eve varınca orada, ağacın dibindeki karanlıkta olduğunu görüyorum. Yerde sırtüstü yatıyorsun. Uyuyor gibisin.

Ağacın altına, yanına uzanıyorum.

CENNET

Kasabanın iyi insanları yataklarında uyuyorlar. Kasabanın kötü insanları yataklarında uyuyorlar. Turistler, yüksek köknar çitlerinin kokusunu taşıyan, pansiyon odalarının geceliği kişi başına ortalama 20-30 pound olan, suitleri daha pahalı, konuk evleri daha da pahalı, hele otelleri epey pahalı olan, kasabanın zengin sokaklarındaki daha büyük evlerde bulunan pansiyon yataklarında uyuyorlar. Dışarıda, göle giden boş yolda, canavar göl yatağında deliksiz bir uykudayken, tepeler ile gökyüzü suda tersten belirmeye başlıyor yine. Sabahın iki buçuğu ve ortalık aydınlık.

Işık aslında hiç gitmemişti; dün gece on bir ila bu sabah iki arasında, yaz ortasında karanlık anlamına gelen ince mavi

çizgi kasabanın etrafındaki ufukların hiçbirine tam olarak yerleşmemişti; burası şimdi şap hastalığına karşın bir turist cenneti; muhteşem manzarası, candan halkı, temiz havası ve şimdiki gibi geceleri görülen, sıradan ve tekinsiz, sadece ışığın yapabileceği şekilde sinsice gezinen, koca pençeli iri cüssesiyle tarlaların ve tek şeritli yolların ve dezenfekte edilip kordonlanmış koruluğun üstünde engellenemez bir şekilde uzanan ışığıyla; kasabanın dışındaki, pek az turistin bildiği ya da bulduğu, bir arka yolun kenarındaki kuyunun yanında olan, dallarından, gövdesinden ve köklerinden (ve yol kenarındaki o korulukta bulunan metrelerce civardaki tüm ağaçlardan da) gömlek, ceket, iç çamaşırı, etek, perde gibi yırtılabilen her şeyin parçaları ile çorapların, şapkaların, mendillerin, eşarpların, kendilerine yakın bir şeyleri, giydikleri veya sevdikleri insanların giydiği bir şeyi yırtıp oraya götürerek bir ağaca asarlarsa dileklerinin gerçekleşme olasılığının daha yüksek olacağına inanmış insanların astığı şeylerin sarktığı ağacın etrafına, arkasına ve tepesine durdurulamaz bir şekilde yayılmış ışığıyla, bu sene içerisinde gazetelerde buradan İngiltere'nin en çok turizm geliri elde eden beldesi olarak bahsedilecek.

Koruluk ıssız. Yolda kimseler yok. Paçavralar ürkmüş yapraklar gibi hafifçe sallanıyor.

Tarıma elverişi arazide, halicin ötesinde ve kasabada, uyanan kuşların sesinden başka bir şey yok. Kuşların cıvıldadığı Ana Cadde'nin tepesinde, polisin koyduğu, kilitlenince dışarıdan açılmayan beton kutunun içinde, kulübün kapanmasından sonra tanımadığı üç adamın onu yolda kovalamasından beri delikanlı yerde kıvrılmış yatıyor; adamların hepsi de gecenin o geç vaktinde kaldırımlarda peşindeydiler ve yüksek binaların, karanlık dükkânların ve yürüyüş alanlarının yanından geçerlerken onu gebertene kadar döveceklerini hay-

kırmış, güvenlik kutusunun etrafında durup kapısını tekmelemiş, göçertmişlerdi; seslere bakılırsa şişelerle vurmuşlardı ve şişeler kırılmıştı, sonra her taraf sessizleşmiş ve sonra kuş sesleri başlamıştı; delikanlı da nihayet titremeyi kesip uykuya dalmıştı. İçerideki ışığa vandallar bir şey yapamıyor. Bir polis kumanda odasıyla işitsel/görsel temas kurabilmek için duvarda ekran ile düğme duruyor, böyle bir düğmeye basmayacak kadar akıllı olan delikanlı ise kutunun duvarına iki büklüm yaslanmış, koluyla gözlerini örtmüş halde ekranın altında uyuyor.

Kutunun kapısının önündeki kaldırımda cam parçaları ışıldıyor. Sabahın bu erken saatlerinde kasabanın üstünden uçan martıların beyaz karınları parıldıyor, evlerin çatıları ile kiliselerin çan kuleleri parıldıyor, ilerideki kara nehir de parıldamakta; saat henüz üç olmadı ve yeni süpermarketlerle, güneyden kuzeye uzanan köprüsü ile hastanesi ve mezarlığı arasındaki bölgeye kurulmuş süpermarketlerle çevrili kasaba gün gibi aydınlık; söylenenlere göre o mezarlıkta yıllar önce bir cumartesi gecesi iki adam mezartaşlarına sırtlarını dayayıp sarhoş olmuşlar, tam içkileri bitmişken tepenin yamacında bir kapı açılıvermiş ve katılaştırılmış topraktan ibaret duvarlarında etrafi görebilsinler diye turba meşaleler takılı olan bir odaya girmişler, içeride viski ile bira dolu koca koca fıçılar varmış ve hepsi beleşmiş ve içerideki genç, mutlu, şık yabancılarla sabaha kadar kadeh ve bardak tokuşturarak harika vakit geçirmişler; yeni bir bar ve böyle muhteşem yeni arkadaşlar bulduklarına çok memnunmuşlar ama birden o büyük çimden kapı yine açılıvermiş ve tepe onları dışarı, sabah ışığına atmış; ayıkmışlar ve günlerden pazar olduğundan kiliseye gitmek için kasabaya inmişler. Ama kasaba değişmişmiş, yeniymiş, tanımadıkları şeyler varmış ve kiliseye gittiklerinde, yabancılarla dolu, gece boyunca yataklarında uyumuş iyi ka-

sabalılarla dolu sıraların arasından birlikte yürüyerek geçerlerken o iki adam kafalarından başlayarak ufalanmışlar; geride, kilisenin taş zemininde dumanı tüten iki kül yığını kalmış sadece ve böylece pazara o kadar yakın olan bir cumartesi gecesi, özellikle de bir mezarlıkta içki içtikleri için belalarını bulmuş olmuşlar.

Şimdi yirmi birinci yüzyılda, bu presbiteryen kasabasının mezarlığındaki yaşlı bitkilerin kımıldayıp duran yaz yapraklarının altında, Victoria ve Edward dönemi tarzı meleklerde saçma tanelerinin açtığı delikler var. Bazılarının kanatları ortadan ya da tamamen kırılmış; çimenlerin arasında taş kanat parçaları saçılı. Süslü bir tanesinin çıplak ayak parmaklarının yanında boş fişekler duruyor, ellerinde bir ayin kadehi tutan ve burnu uçurulmuş bir diğerinin oturduğu taş kaidenin yanındaki çimenlerde de fişekler var. Meleklerin çoğu ya gözlerinden ya da alınlarından vurulmuş.

Kar maskelerini suratlarına geçirip oraya geldiklerinde o geceki gece vardiyası müdüresi Kimberley McKinlay olduğu için şanslıydılar. Kapalı devre her şeyi kaydetti; ortadaki adamda testere, arkasındakinde ise yaprak toplayıcıyı andıran kablolu ve fişli bir şey var; ki kablonun yerde süründüğü görülüyor, hatta adam daha sonra aletin sopaya benzer uzun kısmını bu geceki güvenlik görevlisi olan Rod'a salladığında kablonun havada uçtuğu daha da net görülüyor; gerçi adam o aletle ne yapabileceğini sanıyordu Tanrı bilir, altı üstü bir yaprak toplayıcı Tanrı aşkına. Ama kesinlikle tehditkâr davranıyorlar, özellikle de bahçıvan makaslı olan: Doğrudan tezgâha gidip üstünden atlayarak müşteri hizmetlerinden Michael Cardie'yi tehdit etti, elindeki makasla adamın boynunu kıstırarak onu duvara yasladı.

Michael Cardie duvara yapıştırılınca, herhalde sinirleri bozulduğundan, bunun yanında kızarmış patates ister misiniz? dedi, Michael Cardie sonradan bembeyaz oldu; titriyordu. Kimberley onu eve erken gönderdi. Kimberley bu geceden sonra adamın haftalarca hastanede şok tedavisi göreceğini düşünüyor. Kimberley ise belki de bir madalya alacak. Bir OBE.* Bir BCG. Bir BBC Digital. Ama hayır, çünkü aslında günün birinde insanlığa yaptığı hizmetler sayesinde yeni yıl listelerinde olacak, belki altmış yaşındayken, fotoğrafı *Highland News*'te çıkacak ve herkes bilecek çünkü gazetede onun yıllar önce, şimdiki halinden önce, Tesco Köyü'ndeki hamburgercide müdürlük yaparken kendi vardiyasında ızgara demirlerine tükürülmesine, mayonez kovasına otuz bir çekilmesine kesinlikle izin vermediği; bu gece işbaşında o işe yaramaz Kenny Paton olsaydı her şey farklı olacağı; ayrıca, bu gecenin dışında, Kenny Paton'un müdürlük yaptığı gecelerde hiçbir şey yememenizin cidden iyi olacağı ve Kenny Paton dünyanın ona bir hayat borçlu olduğunu sandığı ve kimseye hiçbir şeyi doğru dürüst yaptırmadığı için o gecelerde gece vardiyasındaki bütün o delikanlıların can sıkıntısından patlayarak oturdukları anlatılacak.

Aslında Kimberley McKinlay eski mayonez kovasını önceki vardiyada kim olursa olsun, ister Kenny Paton olsun ister olmasın mutlaka atar. Zaten gerçek mayonez değil. Mayoneze konulan bazı şeyler, artı bozulmayı önleyici maddeler ve yapay tatlandırıcı var içinde. Gerçek mayonezden daha akışkan ve yayılgan. Yapışkan değil. Daha kolay silinebiliyor. Kimberley her vardiyaya aynı şekilde başlıyor; bu bir ritüel; içinde günün yağlı artıkları bulunan eski kovayı dışarı atıp depodan yeni bir kova alarak kapağını açıyor. Böylece içi ferah

* Şövalyelik Nişanı (Order of the British Empire). (y.n.)

oluyor. Şimdiye kadar Kenny Paton'ı rapor etmeyi düşündüğü oldu, ama hayatta muhbirlik yapmaz, bu yüzden bunu başkasının yapması gerekecek. Cehennemden gelen personel müdürü. Kendisi böyle olmayacak. Kenny Paton öyle. Onun çalıştığı geceler bir buçukta karnı acıkan olursa arabalarını garajda bırakıp evde kalmalı ve tost yemeliler; o adamın işbaşında olduğunu öğrenebilecekleri bir telefon hattı olmalı ki ta Tesco Köyü'nden buraya farkında olmadan meni yemeye gelmesinler, diye düşünüyor Kimberley sabahın yedi buçuğunda, işyerindeki floresan ışıklarıyla geçen bir geceden sonra parlak gün ışığında gözlerini kırpıştırarak eve giderken; insan dışarısı nasıl hiç bilemiyor çünkü pencere yok. Yağmur ya da kar olabilir veya gökyüzünden koyun ile domuz yağıyor olabilir, ama bunu ancak işyerinizden çıkıp da arabanızın onlarla kaplı olduğunu görünce bilebilirsiniz; bugün ise güzel bir yaz sabahı, araba hemen çalışıyor, sonradan hava ısınacak, harika bir gün olacak ve Kimberley bütün gün uyuyacak, neyse, hayat ve iş böyle bir şey işte, değil mi?

Müdürlere haftada brüt 420 pound ve ikramiye veriliyor. Zor bir iş değil. Gece yarısı *fast food* yemek isteyen çok kişi yok, gerçi Kimberley güneyde durumun herhalde farklı olduğunu düşünüyor, çünkü oralılar zamanları, paraları ve sindirim sistemleri konusunda daha salaktır. Kimberley şahsen istemeyeceğini biliyor. Arada sırada manyakların geldiği oluyor, ama Tanrı'ya şükür ki çoğu manyağın arabası yok ve ta Tesco Köyü'ne yürüyerek gelmek de istemiyorlar. Bazen üzgün ve yalnız insanlar geliyor. Onlarla uğraşmayı bilmek gerek. Kışın keşleri tuvaletlerden uzak tutmak gerek, ama yazın sayıları çok daha az oluyor. Ayyaşlar, yataklarında olmaları gereken on dört yaşındaki şamatacı kızlar, ya öpüşen ya da tartışan çiftler ve Tesco otoparkında yatıp para alacakları adamlarla buluşan telekızlar geliyor. Gidecek başka yeri olma-

yan eşcinseller geliyor. Kimberley onları dışarı atıyor hep. Canı sıkılmış taksi şoförleri geliyor. Kimberley ileride bir taksi şoförüyle evlenebilir, öyle işi olan bir adamla kafa dinleyebilir çünkü. Süpermarketin açık olduğu üç gece oradan insanlar geliyor. Çok nadiren sabahın dördünde kahvaltı çeşitlerinin hepsini birden isteyen, çocuklu aileler geliyor. Ama o saatler genellikle ölü oluyor. Matinelerden sonrası kalabalık oluyor, bir de bardan çıktıktan sonra araba kullanmaması gereken insanlar akın ediyor, sonrası ise saatlerce aylaklık.

Yapacak bir şey olmadığı olmuyor, temizlik yapılması gerekince Kimberley temizlik yapıyor, çünkü burada gece vardiyasında çalışmaya ilk başladığında depolardan mutfağa ve tezgâhtan müşteri bölümüne kadar her yeri turlayıp ardından sandalyeleri sildi; yiyecek kalıntılarını seçmek güçleştiği için özellikle de oturulacak yerleri canavar kalçaları ile kafalarına benzetilmiş sandalyeleri temizlemek güç oluyordu; Kimberley o ilk gece canavarın gözleriyle kuyruk dikenlerini ovalayıp durdu; aslında böyle canavar sandalyelerine sahip oldukları için şanslılar, çünkü ülkenin dört bir yanındaki burgercilerin çoğundaki sandalyelerin hepsi birbirinin aynısı. O zamanki müdür -ki ismi Tony'ydi ve şimdi Londra'da önemli bir merkez ofisin yöneticisi- Kimberley'nin yaptığı işi ve tavandaki, hep yiyecek artıkları, küçük ölü böcekler, tüyler ve tozla kaplı lambaları sildiğini fark etti; ki hepsi havalandırma yüzünden oluyor, Kimberley lambaları silmeyi hâlâ seviyor, çok tatmin edici oluyor ve terfisi bu sayede oldu, Tony'nin işini aldı, şirkette gece vardiyasında çalışan ilk müdürelerden biri denek oldu, belki Tony gibi kendisi de ileride daha da iyi bir iş alır; gerçi şirketteki kimseye bundan bahsetmez ve asla, dünyada güneye taşınmaz; önemli işin burada olması gerekir.

Ön tarafta neler olduğuna bakmak için depodan fırladığında, Kimberley McKinlay bahçe makaslı adama, onu rahat

bırak, diye kükredi; gerçi pek hatırlamıyor ama kafesteki bir aslan gibi kükremiş hiddetle, Dallaslı şu çocuk söyledi, makasın pis olduğunu ve onu yemek bölümünden çıkarması gerektiğini ve boyalara zarar verirse kendisine hesap vermesi gerekeceğini ve Michael Cardie'yi o paslı makasla yaralarsa tetanoz olmasına yol açabileceğini söylemiş adama. Kendisini o halde, bir aslan gibi kükrer halde hayal ediyor. Kimberley çocukken gittiği Bught Parkı'ndaki sirkteki aslanları seyircilerin ayaklarının dibindeki şeffaf bir tüpten pençeleriyle birbirlerini tokatlayarak geçişlerini hatırlıyor. Kasabaya giden uzun ve düz yolda araba sürerken iki güneşliği de indiriyor, sol elini gözlerine siper ediyor ve kaşlarının çatıldığını hissediyor; arabasını olabildiğince hızlı sürüyor, her şeye hazır ve cidden sinirlenebilecek genç biri. Karşıdan gelen arabalar yanından geçip giderken içlerindeki yabancıları bir anlığına görebiliyor; öyle hızlı geçiyorlar ki yüzlerini hayal meyal görebiliyorsunuz; o arabalardaki insanlar bilseler ne düşünürlerdi acaba; ki asla bilemeyecek olmaları da bir çeşit haz veriyor.

Soygun yapmaya geldiler ve anlaşılan Kimberley kasaların önünde kollarını kavuşturarak durdurdu (bunu yaptığını hatırlayamıyor). Parayı istediler. Burada sadece mönüden bir şeyler alabilirsiniz, onu da parasını peşin vererek, ayrıca bir kez daha söylüyorum, şu bahçe aletlerini çıkarın buradan, koli basili taşıyor olabilirler, ayrıca bu restorana bahçe aletlerinin sokulması yasaktır, yemek istiyorsanız onları kapının önüne bırakmanız gerekecek, dedi Kimberley.

Tanınmamak için kafalarına yün kar maskeleri geçirmiş adamlardan biri, elinde testere olan, kendini tutamayarak güldü ve adam kolunu indirince Kimberley onun diğer kolunu, ucunda takma bir el bulunduğunu, o elin gerçek olmadığını fark etti; işte o zaman adamı tanıdı, Kinmylies'ten

Jason Robertson'dı, şu motosiklet kazasında elini kaybetmişti ve yüzünde de yara izleri kalmıştı, Kimberley onu beş yıl öncesinden okuldan tanıyordu, o olaydan sonra onu herkes tanımaya başlamıştı. Sen Jason Robertson değil misin? dedi Kimberley ve bahçe makaslı adam küfür etti, kapıda elinde yaprak toplayıcıyla duran adam yaprak toplayıcıyı yere attı ve, sana şunu kahrolası ceketinle sar demiştim, dedi. Demek ki bu çocuklardan biri Rich Riach'tı, çünkü Jason Robertson'la o birlikte takılırlardı hep ve bahçe makaslı olan tanıdık geliyordu; Kimberley haklıydı, şu kar maskesinin altındaki onun yüzüydü, ama kapıdaki kimdi hâlâ bilmiyor, ona Kevin demişlerdi, belki de Gavin. Rich'in asıl isminin Rich olmadığını hatırlıyor, aslında Gordon Riach'tı, kanalın öbür tarafında oturuyordu. O zamanlar iyi futbolcuydu. Hâlâ Michael Cardie'yi duvara yaslıyordu elindeki bahçe makasıyla; diğeriyle yüzündeki maskeyi biraz yukarı, burnunun üstüne kadar kaldırmıştı, ağzıyla bir paketten sigara çıkarıyordu.

Baksana, burada sigara içmek yasak, dedi Kimberley.

Rich Riach, Kimberley'ye küfür etmek için ağzını açınca sigara düştü. Düşürdüğü sigarayı almak için Michael Cardie'yi bırakması gerekiyordu. Jason Robertson, Kimberley'ye bakıyordu. Yündeki deliklerin ardından gözleri görünüyordu.

Ben Jason Robertson değilim, dedi.

Seni okuldan tanıyorum, dedi Kimberley ve adamın göğsündeki yaka kartından ismini okuduğunu gördü.

Kimberley McKinlay, dedi.

Senin sınıfından değildim, dedi Kimberley, beni hatırlamazsın.

Ben Jason Robertson değilim, dedi adam tekrar.

Güvenlik görevlisi geliyor Jase, dedi Kevin ya da Gavin dedikleri adam.

Kimberley McKinlay kaşlarını kaldırdı. Jason Robertson gözlerini devirdi. Kevin ya da Gavin kapıda durdu, giren olursa kafasına indirmek niyetindeymişçesine yaprak toplayıcıyı başının tepesine kaldırdı.

Güvenlik görevlisinin ismi Rod, dedi Kimberley, Jason Robertson'a. Ellili yaşların sonlarında. Karısının durumu iyi değil. Ayrıca kapalı devre kameralar sizi kaydediyor.

Jason Robertson'ın o kabaca yapılmış kar maskesinin ardındaki gözleri boşlukta asılıydı sanki.

Arabanın plakalarını kahverengi koli bandıyla örttük, dedi. Ön ve arka plakaları. Arabayı bulamazlar.

Yani Kimberley onları ele vermezse bulamazlar demek istiyordu.

Şuna söyle bahçe makasını çalışanımın boynundan çeksin, dedi Kimberley. O gözlerin içine baktı dosdoğru. Göz kırpmadan.

Size ait olmayan, el olmayan bir el hayal edin. Doğduğunuzda sahip olduğunuz ele artık sahip olmadığınızı hayal edin. Kimberley şimdi işten eve giderken vites değiştiren eline bakıyor. İnsanın eliyle vites değiştirmesi öyle doğal geliyor ki! Yaptığınızın farkında bile olmadan yapıyorsunuz. Eli manikürlü. Bugünlerde bir müdüre eli. Avcunu yukarı çeviriyor, ona ve sonra ileride uzanan yola bakıyor. O adamın yerinde olsaydı kaybedeceği kısmı bu. Kalp çizgisinin, akıl çizgisinin ve hayat çizgisinin yerlerini biliyor. Sağ el gerçekleştirme eli, hayatınızda yaptığınız şeyler, sol el ise potansiyel eli, doğuştan sahip olduklarınız; bunları kitaplardan biliyor. Çizgilerinize sahip olmadığınızı hayal edin, onları patisini bir tuzakta bırakan bir tilki ya da tavşan gibi bir yerde bıraktığınızı. Hayır, tuzaktan çok daha kötüsü. Jason motosikletle giderken düşüp yere çarpmış ve kolunu oracıkta kaybetmiş, belki de adrenalin yüzünden bunu hissetmeden, bilmeden

hastaneye götürülmüştür. Veya belki de çok kötü yandı ve sonradan kesmek zorunda kaldılar. Kimberley bilmiyor. Jason'ın motosiklette olduğunu ve köşeden bir arabanın filan çıktığını, arabaya çarpmamak için dönünce bir şeye çarptığını ve motosikletin alev aldığını, hastanede yüzünü ameliyat etmek zorunda kaldıklarını biliyor. Jason'ın daha önceki görünüşünü hatırlayamıyor. Okuldayken açık saçlı bir çocuktu. Sonra okulu bıraktı. Kimberley bir keresinde bir bara gitmişti ve sonradan Jason da gelmişti. Kimberley ona bakmamıştı ve eve girip yattığında karanlıkta, ona bakmamış olduğu için utanmıştı.

Arkasında da, önünde de kimse olmasa da sol sinyal veriyor.

Sonra güvenlik görevlisi ihtiyar Rod içeri girdi. Odanın ortasında durup kar maskeli çocuklara baktı, daha yeni uyanmışçasına. Fazlasıyla yaşlı görünüyordu. Mekânın renkleri onu yaşlı gösterirdi hep.

Kimberley onu sorun olmadığı konusunda temin etti.

Monitörlerde bir şey gördüm, dedi Rod. Sadece Kimberley'yle konuşuyordu. Kafalarına niye şu şeyleri geçirmişler? dedi.

Kimberley omuz silkti. Bana sorma, dedi.

Bunlar moda diye, dedi Jason Robertson.

Bana eski, işe yaramaz bahçe aletlerini satmaya çalışıyorlar, dedi Kimberley. Tam gidiyorlardı. Michael siparişlerini hazırlıyor. Değil mi Michael?

Michael yere kustu, dedi Dallas.

Dallas, tahta bezini al da yeri temizle, dedi Kimberley. Diğer kasanın başına geçip kod numarasını girdi. Kasa aydınlandı. Evet, ne istemiştiniz çocuklar? dedi Kimberley ve üçü de dönüp hâlâ kar maskeli kafalarını yana eğerek Kimberley'nin tepesindeki mönü tahtalarına baktılar.

Geri viteste gitmeyi iyi beceren Kimberley geri geri giderek dar bir yere ustaca park edip arabayı durduruyor. Koltuğa yaslanıyor. Oturduğu evin ön cephesine bakıyor. İçlerinde kız kardeşleri uyuyor, biri arka, diğeri ön odada. Şu perdeler yıkansa iyi olur; Kimberley bu gece işe gitmeden önce bu işi halledecek. Başını direksiyona dayıyor.

Oturun, dedi onlara siparişlerini aldıktan sonra, getiriyorum.

Rich Riach nihayet kar maskesini çıkardı ve diğeri de, suratları ter içinde ve kırmızıydı; diğerinin burnuna yün parçaları yapışmıştı. Kimberley onu kesinlikle tanımıyordu. Rich Riach'ı tekrar, bu çok daha yaşlı haliyle görmek komikti. Onu görünce hatırlamıştı. Jason Robertson kendi kar maskesini çıkarmamıştı. Tezgâhın başında kalmıştı, yiyeceklerin taşınmasına yardım etmek için. Rich fakir; Jason Robertson, Kimberley'ye Rich'in borcu olduğunu ve parayı karısını tatile çıkarmak için istediğini söyledi, çünkü kadın Rich'in Lochardil Oteli'ndeki bir barmen kadınla ilişki yaşadığını öğrendiğinden beri onun kendisini sevdiğine inanmıyormuş. Kevin ya da Gavin adlı kişi işsizmiş, eskiden tersanede çalışırmış; parayı kulaklarını ameliyatla kafasına diktirmek için istiyormuş, çünkü kepçe kulaklı olduğunu ve bunun hayatını mahvettiğini düşünüyormuş, gerçi Kimberley ona bakınca kulaklarında bir terslik görememişti, birazcık kepçe kulaklıydı ama fazla değil. Rod çıkmadan önce yaprak temizleyiciyi kendisinden on beş papele satın alınca cidden mutlu olmuştu, gerçi Jason on beş papelin pek işe yaramayacağını söylemişti Kimberley'ye, özel hastanede ameliyat olmak isterse bir servet gerekiyormuş. Kimberley, Jason Robertson'a ne istediğini sormuştu. Hiçbir şey istemiyorum, demişti adam, buradaki yiyeceklerden nefret ediyorum. Kimberley gülmüştü. Şu kapalı devre kamera-

lar yirmi dört saat kayıt yapıyor mu? diye sormuştu Jason Robertson ona.

Kimberley'ye bu şirketin bütün burger şubelerinde kullandığı planı ele geçirdiklerini ve hepsinin ülkenin her yerinde aynı olduğunu söyledi. Tezgâha yaklaşınca ona kasanın binada, yerini sordu, bir sonraki girişimlerinde nereye gideceklerini bilsinler diye. Depoda, dedi Kimberley, gözleriyle göstererek.

Kimberley McKinlay ise yeni bir araba istiyor. Bu işe yaramaz araba için her ay yığınla para harcamak istemiyor; araba sadece yağış yokken çalışıyor, bu neye yarar ki? Tatil istiyor. Biraz gün yüzü görmek istiyor. Bir kez olsun karanlıkta uyuyabilmek istiyor. Havalandırmanın içinde yiyecek parçacıklarının dönüp durduğunu bilmemek istiyor. Son dört yılını geri istiyor. Bu eylülde üniversiteye gidip medya incelemelerini çalışacak olan kişi kendisi olmak istiyor, bu her neyse; evde ne yaparlarsa yapsınlar. Yine on iki yaşında olmak ve hiçbir şey düşünmek zorunda kalmamak, on iki yaşında olmak ve bugün gibi bir yaz gününde bir burgerciye gidip bir masada burger yiyebilmek istiyor; bir dakika sonra bu arabadan çıkıp da eve girdiğinde birilerinin uyanık olmasını ve birilerinin tekrar yatmak üzere olduğu yatağı, dün öğleden sonra bıraktığı halde olan yatağı yapmış olmasını istiyor. Herkesin istediği şeyleri istiyor ve daha da önemlisi, kendi vardiyasında diğer vardiyaların aksine personelin tükürmemesinin, otuz bir çekmemesinin, Kimberley McKinlay'e karşı ayaklarını denk almaları gerektiğinin kendisi bunları söylemek gibi utandırıcı bir duruma düşmeden bilinmesini istiyor.

Yedikleri yemeğin karşılığında Rod'tan on beş pound almıştı, üstünü vermişti ve gitmişlerdi. Sonra Michael Cardie'yi taksiyle evine yollamıştı.

Muhteşemdin, demişti Dallas. Aslan gibi kükreyerek geliverdin, demişti ona. O pis makası yemek bölümümden çıka-

rın, bu restorana bahçe aletleri sokmak yasak, boyalarımı çizmeyin, Michael Cardie tetanoz olabilir, personelimin kılına dokunursanız filan, diye bağırıp duruyordun. İnanılmaz bir şeydi.

Tesco Köyü'ndeki hamburgercide gece vardiyasında dün gece, bana bak, diye gürlemişti Kimberley McKinlay kafesteki bir kaplan gibi: Bana bak, diye gürlemişti. Tek bir personelimin bile kılına dokunursan, üstüne hapşırırsan, tek bir mikrop bile bulaştırırsan başın büyük belaya girer pislik herif, ciddiyim, kim olduğun umurumda değil.

Anahtarı kontaktan çıkarıp kapıyı açıyor, güneş şimdiden sırtını ısıtıyor. Dallas denen o çocuğu pek tanımıyor aslında; genellikle Paton'ın vardiyasında çalışır. O çocuktan hoşlanıyor. İyi bir işçi. Bölüm müdürüne onu kendi vardiyasına aldırıp aldıramayacağını soracak; doğru dürüst sormayı başarırsa belki de istediği olur.

Bahçe yolunda yürürken bir elini arkasında tutuyor, diğer eliyle de araba anahtarını havaya fırlatıp düşerken tek eliyle yakalıyor durmadan.

Çok güzel bir gün ve Gezi Teknesi Muavini Gemma senenin en uzun güneşli gününde, geri dönüş yolculuğunda burada çakılı kaldı; dört kutu cips ile yarım raf dolusu minyatür viski şişelerini o iki pislikten koruyor.

Bugün hava öyle sıcak ki altındaki döşeme kupkuru. Burası hiç bu kadar kuru olmazdı. Hiç bu kadar sıcak olmazdı. Böyle günlerde insanın başına güneş geçebilir ve Gemma'nın günü harcanıyor. Evet, bugün manzara muhteşem olacak. Sevmesi gerekiyor güya. Seviyor da. Sevmese İskoç olmazdı zaten. Bundan gurur duyması gerekiyor güya. Duymasa İskoç olmazdı zaten. Filme alacaklar. Almasalar pislik olmazlar-

dı zaten. Manzaranın önünde durup resimlerini çektirecekler. Belki de bunu yapmasalar canlı olduklarını bilemezlerdi, bulundukları yere bir kameradan bakmasalar ölü oldukları anlamına gelirdi belki de veya kayıp veya bir şekilde çıplak. İçinden bir şey çıkacağını ve böylece kaydedeceklerini umarak karşılarındaki suyu filme alıyorlar. Parmaklıkların üstünden sarkıp teknenin yardığı suyu filme alıyorlar. Bir sürü eski ıvır zıvırı filme alıyorlar. Göl yolundan geçen arabaları filme alıyorlar. Gölün iki yakasındaki ağaçları filme alıyorlar. Kanal havuzlarından geçerken boş boş konuşmalarını filme almaya bayılıyorlar. Kaleyi filme alıyorlar durmadan, ataları otururmuş ve diğer şirketlerin yanlarından geçip giden teknelerini filme alıyorlar, ki o tekneler de onları filme alan bir sürü pislikle dolu. Gemma'yı filme almak isteyen bir pislik de mutlaka çıkar, hele yağmur varsa bir değil bir sürü çıkar; hepsi de alt katta buz gibi havada yağmurluklarının önleri kapalı halde sıkış tıkış otururlar ve teknenin hareketleri midelerini bulandırır; oturup pencereden yağmuru filme alırlar ve Gemma barın arkasında şimdiki gibi ayakta durur.

Ama bugün yüz otuz dokuz müşterinin neredeyse tamamı (iki istisna, Almanca başının ağrıdığını söyleyip duran kadın ile kitap okuyan yabancı kız) tekne gezisini yukarıda, güvertede geçirdiler; tek sıra halinde buraya indikleri zaman hariç. Duvarlara tutunarak, yere çivilenmiş banklara körlemesine yürüyerek, gözlerini kısıp yukarıdaki bar listesine ve sonra ellerindeki paraya bakarak, bugün havanın ne güzel olduğunu söyleyerek gözleri güneşten kamaşmış halde karanlığa girdiler; ki hava sahiden de güzel, Gemma tekne yola çıkmadan önce olabildiğince uzun süre, ta ki Andy (*Günaydın bayanlar ve baylar, ben Andy, Bonnie Prince'teki kaptanınız, bugünkü gezimize hoş geldiniz, Caledonian Kanalı'ndan geçip Ness Gölü'ne, dünyanın en güzel* suyollarından birine gidece-

ğiz, *hı hı, meşhur güzellikler ve ünlü Nessie'nin yuvası, evet, kaptanmış, herif yüzme bile bilmiyor be, acil bir durum çıksa ne olur Tanrı bilir*) onu barı açması için aşağı gönderene kadar güvertede takılmıştı; Gemma gitmeden önce biraz güneşlenmeyi başarmıştı en azından ve yirmi pound da bahşiş kapmıştı. O[illegible] için ihtiyacın olur, demişti veren bayan. Yaşlı bir bayandı; tepelere bakıyordu, ailesinin bir zamanlar burada yaşadığını söylemişti; çok güzel, demişti şiveli bir sesle; kayıp, incinmiş görünüyordu ve parayı Gemma'nın avcuna sımsıkı bastırmıştı. Kocası Sony'sini kaldırmıştı. O da yaşlıydı. Kanadalı iki ihtiyara bir-iki dakika iyi davranmanın karşılığında yirmi pound. Onların parasını istemiyordu. Ama ısrar etmişlerdi, bu yüzden almıştı, bu pislikler ne isterse yapar zaten. İşinin parçası bu. Trafik kurallarında yayaların yol hakkı olması gibi bir şey. Her neyse, Gemma üç ay sonra buralardan gidecek. Yani sadece on iki hafta sonra. Aslında daha da önce gidecek; tam on buçuk hafta sonra. Çok uzun sayılmaz. Kibar olmak zor değil. Canavarın fotoğraflarının çoğunun sahte olması, en ünlüsünün, yani şu sudan çıkan boyun ve kafa fotoğrafının insanları on yıllarca kandırmış bir gazete hilesi olması umurlarında değil bu insanların.

Tabii ki var. Tabii ki inanıyorum. İnanmasam İskoç olmazdım zaten.

Hayır, hayır, o canavarı yıllardır yüzlerce yerli gördü. Tarihte de yüzlerce başka insan görmüş, ki aralarında azizler de var ve azizler niye yalan söylesinler ki?

Şey, çok utangaç bir canavar, ama gözlerinizi dört açın, hiç belli olmaz.

Şey, ben daha görmedim, ama belki bugün görürüm, ha?

Evet, çok gizemli bir yer burası, ne olacağı hiç belli olmaz.

Evet, tabii ki çekebilirsiniz, hadi çekin. Çalışıyor mu? Tamam mı? Highlands'a ve Highland Cruises'ın en büyük tekne-

si Bonnie Prince'e hoş geldiniz. Burası Ness Gölü, canavarın yuvası ve 21 Haziran Perşembe günündeyiz. Bu kadarı yeter mi? Gemma. McKinlay. McKinlay. Evet, sahiden öyle; Buchanan'larla akrabalığımız var, ki onlar belki de tüm İrlanda tarihindeki en eski, ilk klanlardır. Hı hı, tabii ki, bence sarımtırak kırmızı, mavisi ve yeşili de var. Biliyorum! Hayır, tatilde bu işi yapıyorum. Üniversite. Ha ha, şey, sahiden öyle bir şey var, ben incelemeyi düşünmüyorum ama gölü sürekli araştıran bir sürü insan var ve gölün tabanı, altındaki toprak, yani en dibindeki, en saf kısımlar, epey derinmiş, göl ile toprağı nematod açısından çok zenginmiş, benzeri dünyanın başka bir yerinde yokmuş, nematod tarihinde de. Nematod. Şey, tam olarak bilmiyorum ki. Ne e me a te o de? Galiba. Ha ha, muhtemelen! Tamam, bu kadar yeter! İyi günler! Şey, Gemma. Ge e me me a. Emma gibi ama G'si de var. Hayır, hayır, saçmalamayın, kesinlikle ihtiyacım... Şey. Emin misiniz? Eee, teşekkürler, cidden çok iyisiniz. Tekrar teşekkürler. Yok, hayır. İyi tatiller. Görüşürüz. İyi günler.

Tabii ki var. Kesinlikle. Çok gizemli bir yer. İnsanlar, bilimadamları yankı cihazlarında tanımlayamadıkları şeyler gördüler. Hı hı, merdivenden alt güverteye inince; sıcak içecekler, çerezler ve ruhsatlı barımız var.

Şey, ben daha görmedim. Ama belki bugün görürüm ha?

Tabii ki inanıyorum. Tabii ki var. Şey, ben görmedim, ama orada olduğunu biliyorum ve hiç belli olmaz, belki bugün görürüm, onu görmek için güzel bir gün değil mi?

Güzel. Bu teknede dört saat daha hapis kalacak, hepsi tekneye dönene kadar bekleyecek; gezi biletlerinde kaleye girişin bedava olduğu yazılı, ama tekneye geri dönerlerken, Highland Cruises o geri zekâlı pisliklerden on beş papel daha alacak, yoksa otobüse binmek zorundalar; dönüşte yol boyunca sızlanıp duracaklar, gazoz olmadığını, öğlen yemeği vaktinin geldiğini

ve cipsten başka bir şey kalmadığını söyleyecekler, Gemma ta kanal köprüsüne geri dönene kadar şikâyet dinleyecek.

Alman kadın arkasındaki bankta gözleri kapalı oturuyor. Gemma kadının Alman olduğunu biliyor, çünkü başını tutarak merdivenden inerken Almanca konuşuyordu ve yerde duran Ness Gölü broşürü Almanca, ki Gemma daha sonra yere atılmış bir sürü şeyi toplarken onu da alacak. Kapının yanında kitap okuyan kızsa ayrı bir mesele, Gemma onun hakkında karar veremedi; giysileri pahalı görünüyor, hoş bir kız, neredeyse güzel, esmer ve Kıta Avrupalısı gibi görünüyor; başka bir yerden gelme gibi, hep sıcak olan bir yerden ve gölle, ağaçlarla, kaleyle filan hiç ilgilenmiyor, tekne yola çıktığından beri aşağıda tek başına o kitabı okuyor. Kitabı sondan başa doğru okuyor sanki. Gemma'nın yaşlarında gibi. İnsan gezide görmesi gereken şeyleri görmeyecekse eğer niye Ness Gölü'nde tekne gezisine çıkar, niye bunun için bilet alır ki? Bazı insanlar burada dört saat kalıp dışarıdaki muhteşem güneşi kaçıracakken, bütün kolalar daha bu sabah Dochgarroch'ta bitmişken, bütün maden suları satılmışken ve o pislikler cidden su almak istiyorken, bütün sıcak çerezler tükenmişken ve Gemma'nın morali bozukken, o kız Highland'deki gelmiş geçmiş en sıcak günde karanlıkta kitap okuyor fütursuzca.

Ama Gemma on buçuk hafta sonra, broşürdeki tabirle *imgelerin anlamlarını ve çağdaş kültürde ne ifade ettiklerini* okuyor olacak. Daha önce sadece iki kez gittiği büyük bir şehirde yaşıyor olacak. Onu tanıyan kimse olmayacak. Yaptıklarını kimse umursamayacak. Bu gurur duyduğu güzel yerin (böyle düşünmese İskoç olmazdı zaten) bu teknenin, bu iç bayıcı güzel ağaçların, başka yerlerden akın akın gelip sıraya giren ve bu iç bayıcı güzel sulara bakan insanların civarından bile geçmeyecek. Kendisine güneşe ne zaman çıkıp çıkamayacağını söyleyen kimse olmayacak; ofisteki depo dolabına her

gidişinde ensesinde bitiveren ve kafasını uzatıp bir şeyler alıp alamayacağına bakan, alamazsa da Gemma'ya bir şeyler çalmasın diye gözünü diken, ona teknenin sahibinin kim olduğunu hatırlatan, maaşını kimin ödediğini hatırlatan bir adam olmayacak ve Gemma böyle güzel bir günde okuldan sonra eve ya da başka herhangi bir yere gitmekte serbest olacak, ensesinde kimse olmayacak, kollaması ya da kaygılanması gereken kimse olmayacak. Gemma dün işten eve usulca dönerken yolun karşısında oturan, yeğeni okulda öğretmenlik yapan bayan sokakta yolunu kesip ona Jasmine'in okuldakilere, hem de rehber öğretmenine, ebeveyninin bir sürat teknesi kazasında boğulduğunu söylediğini söyledi. Gemma dün gece eve geldiğinde Jasmine dışarıdaydı. Gece yarısından sonra hâlâ dönmemişti ve bu sabah Kimberley uyuyordu. On buçuk hafta sonra, on iki yaşındaki kızların gece yarısından sonra dışarıda ne işleri olduğu konusunda kaygılanmak zorunda olan kişi Kimberley olacak, çünkü Gemma başka bir yerde, buradan çok uzaklarda olacak, imgelerin anlamlarını ve neden önemli olduklarını keşfediyor olacak.

Ebeveyninin cidden devrilen bir sürat teknesinden düşüp çırpınarak karanlık sulara gömüldüklerini hayal etmek ilginç. Bu sanki hoş bile olabilirdi. Jasmine'in hayal gücü epey kuvvetli. Öyle olmuş olsa en azından yerlerini bilirdiniz. En azından su yüzeyine bakıp orada battıklarını bilirdiniz. En azından ölü olurlardı ve bunun bir anlamı olurdu, oysa şimdi başka yerlerde başka insanlarla seks yapıyorlar o kadar. Gemma onları en şık kıyafetleri, tiril tiril tatil giysileri içinde hayal ediyor, bütün diğer pislikler gibi kameraları da var, sürat teknesinin ön camının güvenliğinin ardından onlara hızla yaklaşan geleceği filme alıyorlar; gölün sularını yaran teknenin burnu kalkık ve fazla hızlı dönüyor, ön kısmı havalanıyor, havalanıyor ve bir omlet ya da pankek gibi ters dönüveriyor, ki Gemma annesi-

nin bir keresinde okuldan eve geldiklerinde pankek yaptığını hatırlıyor, ilkbaharda şu güya pankek yenmesi gereken salı günü. İkisinin eski evlilik fotoğraflarındaki gibi yan yana acizce durduklarını hayal ediyor, aynı yerde birbirlerine sarılmış öylece duruyorlar, giysilerinin artık modası geçmiş ama bu önemli değil ve her an devrilmek üzere olan bir mekândaki hızla titreşerek çalışan bir makinede petrol patlaması olması bile iyi bir seçenek. Sonra ikisi de kollarını ayaklarını sallayarak havada uçuyorlar; babasının kıllı bileğindeki gümüş kemerli saati ışıldıyor, annesi suya düşünce ne olacağı konusunda panikliyor; sonra sanki biri düğmeye bassa videoda donup kalacaklar, kaybolmadan önce bir an havada donakalacaklar ve televizyonda bu olanlar gösterilmezken Gemma ile kız kardeşleri arka planda masaya oturmuş şekerli ve limonlu pankekler yiyorlar; limon egzotik bir şeydi, evlerine pek girmezdi ve Jasmine o zamanlar minicik bir bebekti, Gemma da öyle küçüktü ki, elindeki yarım limonun kocaman geldiğini hatırlıyor.

Kafasının içinde bir ses suyla ilgili bir şeyler söylüyor.

Gemma göz kırpıştırıyor. Kusura bakmayın, dalıp gitmiştim, diyor.

Demin kitap okuyan kız şimdi barda, karşısında duruyor.

Başka bir dünyaya dalmışım, diyor Gemma. Yardımcı olabilir miyim?

Biraz su, diyor kız. Şu bayan için. Bir şeyler içse iyi olur gibi geldi de.

Üzgünüm, diyor Gezi Teknesi Muavini Gemma. Suyumuz bitti. İçecek listesinden sıcak bir içecek seçerseniz hazırlayabilirim.

Kız kaşlarını çatıyor, gülümsüyor, hayır anlamında kafa sallıyor.

Su satın almak istemiyorum, diyor. Şuradaki fenalaşmış olan bayan için biraz su vermenizi istiyorum o kadar.

Üzgünüm, diyor Gezi Teknesi Muavini Gemma. Bedava su vermem yasak. Şişe suyu satın almanız gerekiyor, ki maalesef hiç kalmadı. İsterseniz listeden başka bir şey seçin.

Barın yanındaki duvarda asılı çerçeveli içecek listesini gösteriyor.

Bedava su vermeniz yasak mı? diyor kız. Gezi Teknesi Muavini Gemma'nın gözlerinin içine bakıyor.

Tekne hafifçe sarsılıyor.

Evet, diyor Gemma.

Şurada oturan bayanı görüyor musunuz? diyor kız. Ciddi şekilde susuz kalmış. Bir şeyler içmesi gerekiyor. Bildiğimiz musluk suyu yok mu sizde? Mutlaka vardır. Kahveyi, çayı neyle yapıyorsunuz ki?

Kız yabancı gibi konuşmuyor, İskoç gibi konuşuyor aslında. Ama İskoç'a benzemiyor ve elindeki, barda duran kitap Gemma'nın bilmediği bir dilde yazılmış; kuyruklu ve yuvarlak harfleri Gemma'nın içini bulandırıyor, yıllar önce bir keresinde arkadaşıyla birlikte Castle Sokağı'ndaki Baptist kilisesine gittiğinde de böyle olmuştu, cemaatteki insanlar kafalarına estikçe kalkıp Tanrı hakkında bir şeyler söylüyorlardı bağırarak, zırdeliler gibi.

Kız şimdi Gemma'nın salak olduğunu düşünüyormuş gibi tane tane ve vurgulu konuşuyor. Pislik.

Cidden üzgünüm hanımefendi, diyor Gemma. Suyu sadece sıcak içeceklerde kullanabilirim, içmek için vermem yasak.

Tek başına içilmesi neden yasakmış? diyor kız.

Neyse, bar kapandı zaten, diyor Gemma.

Kız, Gemma'ya sanki ne dediğini doğru dürüst duyamamış gibi bakıyor. Bar ne oldu? diyor.

Tekne boşken barın kapatılması gerekir, diyor Gemma. Kural bu.

Kız horgörüyle genzinden bir ses çıkarıyor.

Lisans kanunları, diyor Gemma.

Daha demin içecek listesinden bir şeyler alabileceğimi söyledin, diyor kız. Yani on saniye önce açıktın, şimdi kapalısın öyle mi?

Çok üzgünüm, diyor Gemma.

Kız, gözlerini Gemma'nınkilerden ayırmadan öne eğiliyor. Teni bu kadar yakından bakınca cidden koyu görünüyor, ama kız Glasgow ağzıyla konuşuyor sanki. Gemma bir adım geriliyor.

Dinle beni, diyor kız. Susuzluk insana ne yapar biliyor musun?

Kız kandan ve baş dönmesinden ve nöbetlerden ve hastanelerden bahsederken, Gemma kızın bakışlarına karşılık veriyor ve tek bir sözcüğü yineleyip duruyor kafasında. Pislik pislik pislik pislik pislik. Bu pislikler kendilerini ne sanıyorlar da sırf biletlerini aldılar diye buraya gelip insanlara emir verebileceklerini düşünüyorlar? Buraya geliyorlar, sonra da o canım manzaraları görmek bile istemiyorlar. İlgilenmiyorlar bile. Tuhaf bir dilde yazılmış bir kitabı okuyorlar onun yerine. Sanki dünya onlara bir hayat borçlu. Gemma zoraki gülümseyecek gibi oluyor, kendini tutmayı başarıyor, kibarca kafa sallıyor, dinliyormuş gibi. Kız lafını bitirince Gemma en canayakın gülümsemesiyle elini başının üstüne kaldırıyor, barı odanın geri kalanından ayıran metal kepengi aşağı çekiyor ve asma kilitle kilitliyor.

Kızın kepengin diğer tarafında afalladığını işitebiliyor. Kız kepenge birkaç kez vurunca kepenk tangırdıyor ve Gemma irkiliyor. Birden heyecana, neşeye kapılıyor; sanki içinde farklı biri var da dışarı çıkmaya çalışıyor. Kollarıyla kendini sarıyor. Kalbi küt küt atıyor. O yabancı kız istediği kadar sızlansın. Gemma on hafta sonra uzaklarda olacak.

Yerde faal bir sabahtan kalma karton parçaları ile plastikler var. Gerideki çöp kutusu tepeleme dolu. Onlara pislikler demek kimin fikriydi? Bilmiyor; teknede ve ofiste herkes öyle diyor. Her sabah tekne kuyruğu ta anacaddeye kadar uzanıyor. Parlak kıyafetleri ile güneş gözlükleri var, bir sürü gereksiz şey taşıyorlar. Öyle heveslileri ki, yürüyüşe çıkarılmayı bekleyen köpekler gibiler.

Kepenk inince içerisi kararır. Orada bulunan tek pencere küçük, üstelik buzdolabının arkasında; onun bir kenarından dışarıda alçalıp yükselen kaleyi görebiliyor. Fazla kıpırdayacak yer yok ve kahve ile çay suyundan başka içecek de kalmadı, ki onu içemez çünkü geri dönüş yolunda suya ihtiyacı olacak.

O Alman kadın ölebilir.

Kızın ne yaptığını merak ediyor. Onun yerinde olsa ve acil bir durum olsa, teknede gezinip başka insanların bardaklarındaki, teneke kutularındaki ve şişelerindeki artıkları toplayarak kadına verirdi. Kızın şimdi bunu yapıp yapmadığını merak ediyor. Başını kepenge yaklaştırıyor ama bir şey duyamıyor. O kızın hayret verici yanı cildinin pürüzsüzlüğüydü. Barın üstünden Gemma'ya eğildiğinde Gemma onun yüz derisini görmüştü ve gözlerinin nasıl da, nasıl da

Bar taburesine çöküyor. O gözler güzeldi. Güzellikleri onu, fark ettirmeden öyle etkilemiş ki, karşısındaki kepenge bakıyor dosdoğru, çünkü aşağı bakarsa kendi cildinin soyulduğunu görebiliyor; aşağı bakmaya cesaret edemiyor, ya kanıyorsa diye. O yaşlı Kanadalı bayanın güvertede durup yaz manzarasına bakarken nasıl da incinmiş bir ifade taşıdığını düşünüyor. Cebindeki yirmi poundluk banknota dokunuyor. Gelecekte Kanada'da bir yerlerde, asla görmediği ve görmeyeceği insanlara bir ekrandan gülümseyerek tartanlardan ve klanlardan ve memleketinden bahsedecek. Sesi bir televiz-

yondan çıkarak o hakkında hiçbir şey bilmediği yere yayılacak. Artık dünyada onun bir sürü versiyonları var; gülümseyen versiyonları öyle çok denizi aştı ki ve haberi bile yok.

Belki de kepengi kaldırıp çıksa ve kıza yardım etse iyi olur. Sıcak içecekler suyunu kullanması gerek. Kimsenin ruhu duymaz; çay ve kahve satışlarının çok olduğunu söyler. Bugün hava çok sıcak. Kimse şaşırmaz. Çok satılmış gibi göstermek için, aradaki farkı kendi cebinden verir. Sırt çantasına bir sürü kahve ve çay poşeti saklar. O Alman kadın gözlerini kırpıştırır, kafa sallar ve hayatını kurtardığını söyler ona. Beklenmedik dilleri okuyabilen gözlere sahip kız ona gülümser. Belki de Gemma'nın okumaya gideceği şehirdendir. Belki de Gemma bugün tekneden inip evine gidince kız o kitabı koltuğunun altına sıkıştırıp Gezi Teknesi Muavini Gemma'yı evine kadar takip eder, utangaç olduğu için ve Gemma'nın utangaç olduğunu bildiği için biraz uzaktan. Gemma yolda yavaşlayıp kızın yetişmesine izin verir; birlikte mezarlık boyunca yürüyüp kanalın ucundan kasabaya girerler ve Gemma ona görülecek yerleri gösterir. Sanat galerisini. Müzeyi. Katedrali. Tiyatroyu. Kaleyi. Yeterince sabırlı davranıp onların çıkmasını beklerse kalenin altındaki tepede otlayan tavşanları, şansları varsa ve nehir alçaksa nehirdeki fokları. Gemma'nın gittiği okulları. Tekne ofisini. Gemma'nın bir anahtarı var; diğer herkes evlerine gitmiş olur. İçeride kimsecikler olmaz, boş olur ve o zamana kadar akşam olmuş olur. Gemma saçlarını savuruyor. Derin bir soluk alıyor.

Kepengi kaldırmak için elini uzattığında kilitli olduğunu fark ediyor. Sonra asma kilidin minik anahtarını hiçbir yerde bulamıyor. Her tarafa bakıyor. Bütün ceplerini teker teker karıştırıyor, sonra tekrar. Yerde etrafına bakınıyor. Çöp kutusunu boşaltıp çöpleri inceliyor. Tabureyi kaldırıyor. Poşet kutularını boşaltıyor. Minik viski şişelerinin arkasına bakıyor.

Asma kilidi çekiyor, ama küçük bir şey olmasına karşın kırmayı başaramıyor. Anahtar sokulacak yeri görebilmek için alt kısmını yukarı çeviriyor. Tırnağını sokuyor, sonra bırakıyor. Andy'de bu kilidin anahtarı var mı hatırlayamıyor. Tekrar tabureye oturuyor.

Yapacak bir şey yok. İçinde oturduğu oda sallanıyor çünkü tekne su üstünde sallanıyor, onu iskeleye bağlayan halatları çekiştiriyor; gitme vaktine daha çok var, yani onu bulmaları epey zaman alacak, hava sıcak, neredeyse havasız ve şimdi Gemma da susuyor ama buradaki hiçbir şeyi içmesine izin yok.

Sarhoş oldu vaaar olmanın eeen iyi yolu buuuu. Ağaçların teeepeesi kımıldamış bak. Sarhoşluk şahane. Şahaneden de ötesi, tek yol, zilzurna sarhoş zil? Zil zur na sar hoş ve öyle de olsa, uçmuş filan da olsa keyfi gıcır çünküüüüüü hâlâ. Cidden on ikiden bi nişancı gibi, usta bi nişancı gibi, cidden. Vurdu onu cidden iyi nişancı olmalı o kadar sinirliyken vurabildiğine göre. Üstünde SEVGİLİ CHARLES ROBERT CAMERON'IN ANISINA 4 ARALIK 1907'DE DOĞDU 18 MART 1978'DE ÖLDÜ TANRI VERİR VE TANRI ALIR yazan taşa çarptığını duydu ve şişe kırılmadı bile, hı. Sekti, hı hı, boynu değil dibi çarptı herhalde. Yani tekrar fırlatabilir, kalksa ve gidip alsa ve. Parçalanan kendisi oldu, o değil. Ha ha ha. Kendisi ince olan. Kafası iyi olan kendisi bu, kafası i.

Kırılmadı bile hatırla unutma onu güzel bi şey. Hepsini içti artık hepsi bitti çünkü diğer iki şişe kırıldı ot ort larda. Inverness'ın gürbüz o r t ları, okuldaki şiir, Culloden katliam ve Jacobite'lar* ve sonraki kız ve bi trajedi, bütün Jacobite'lar katledildi ve kız çok üzülmüştü buna. Inver'ın gürbüz kıçlı hayır kemikli kıçlı hee hee hee oho hoheee hee hee hee. Ke-

* Kral II. James yanlısı kimseye verilen ad. (y.n.)

mikli oh ho hoo. Hoo. Diğer ikisi taşlara çarpıp parçalandılar. Kırık değilken, şişeyken birden kırılıverdiler. Bi saniyede neler olabiliyo ha? Ama hep değil ki, hep öyle olmaz çünkü bak şu attığı kırılmadı, yani bu inanılmaaz. Yani hâlâ orada, o şişe, saklamalı çünkü o adam gelirse kırık silahlarıyla, belki ateş ettirir, çünkü iyi nişancı, hedefi var, var. İnanılmaaz, inanılmaaz olan şu ki, hiç. Diğer hepsi paramparça. Şişe etiketleri kırık parçaları tutuyoo bi arada BACARDI BREEZE. C a mları toplasa iyi olur yoksa köpekli biri ve köpeğin pençeleri, yazık olur. Buralarda bi sürü insan köpek gezdiriyo ama etrafta köpek boku olmuyo hiç, insanlar saygılılı, ölüler yüzünden herılde. Köpek isterdi. O t lardan uzakta tutardı, altta yatanlara saygıdan, yıllardır ölüler, tepelerinde köpeklerin ve insanların yürümesini istemeezler bütün gün ve ha ha! Bazen geceleri de. Okuldaki Cathy Maclennan şu üçüncü sınıftan Vaughan MacDonald'la eski mezarlıkta düzüştüü ve on buçukta üstünü başını düzeltereek çıktı ve yolda burada onu gördü, üstünde o t lekeleri vardı, çocuğa cebini yukarıda unuttuğunu söyledii, git al dedi, çocuk da hayatta olmaz sen git dedi, kız da yok ya dünyada oraya çıkmaam hava kararıyo dedii, birbirlerine hayır, olmaz diye bağırırlarken kız onu gördü ve gelip baktı aha Jasmine McKinlay dedi, sonra o Cathy Maclennan'a seslendi: Benim için sorun değiil, cebinin numarası ne benimkinden çaldırayım sonra sen gidip bulursun, ama Cathy Maclennan duymazdan geldi onu, sanki orada yokmuş gibi ve ertesi gün ev ekonomisi dersinde ona dedi ki, meyve ve peynirden aplik yaparlarken, gelip dedi ki seni dün mezarlıkta tek başşına gördüm manyaaksın sen dostum, orada keşler filan vaar, manyaksın sen tek başına gidiyosun hep ora larda takılıyosun, cessetlerle dolu, kaçıksın yani biriyle düzüşmeye filan gitmiyosan oraya, ha, Cathy Maclennan kemikli kıçı, düzüşebiliyo diye hava atıyo işte, iğğrenç

korkunç bi yer, pisss tuhaf yer, dedi Cathy Maclennan ona, ama sonra o dedi ki Cathy Maclennan'a, dedi ki, tamam peki öldüğünde cennete filan gitmek istersin ve Cathy Maclennan dedi ki, e heralde yani, yani varsa, sonra *o* dedi ki, *o* dedi ki, iyi de cennet varsa birileri ölü olmalı, yani cennet bu di mi, yani ölmeden gidemezsin ki, ha ha ha, bi tabelası var ödül kazanmış, koca İSKoçya'daki en bakımlı mezarlıkmış, o tlar hep bakımlı olduğu için filan herhalde ve geri dönünce son gelişinde kırdığı şişelerin parçaları toplanmış oluyo hep, nerede kırarsa kırsın fark etmiyo sanki bulup topluyolar ve kuşlar dışında hiç ses yok, bi de ağaç sesleri ve buraya çok geldi ve hiç keş görmedi, bi kez bile, belki de görse ona etkisi üç şişe siktirik içkiden daha uzun sürecek bi şey verirler. Belki de keşsen öyle bi yere gitmek istemezsin, belki halsinosyon görürsün, ölüleri filan. Ama o adam hariç, o değil, çünkü ona, Keş misin? diye sorunca hayır demişti. Biri havalı tüfekti, diğeri başka bi şeydi, unuttu hatırla ah hadi Jas hatırla, o, ah, şeydi ismi, pompalı tüfek, havalı tüfekten daha güçlüymüş, insanı elini omzunu uçurabilmiş, izlemişti ve bütün omuz, omzun tamamı parçalanmıştı, yok olmuştu, minik taş parçaları, hiç böyle bi şey görmemişindir hayatında. Onun annesini babasını tanıdığını söylemişti adam. O gece gelirse ve o kırılmamış şişeyi görürse adam, belki ondan isteyebilir tüfeği. Şişeyi dikebilir ve adam izin verirse tüfeği alabilir çünkü nişancı, di mi? Bu sarhoş haldeyken bile öyle dostum. Kesinlikle vurdu onu, ıska geçmedi, kesinlikle vurdu, taşı, şişe kırılmadı o kadar. Bi serap, hani ilahiyat incelemelerinde o düğüünde durıp dururken şarap yapıvermişti adam. Kırılmaması bi serap. Kafaya koyabilir şişeyi ha ha ha bi melek tepesinde o şişeyle ha ha ha kafa. Hee hee hee hee hee. İçki ister misiniz Bayan Melek, ***red bull***'sa kanat çıkartır ha ha ha gerçi ihtiyacınız yook sizin zaten var sırtınızda, demek zaten içiyosunuz hee hee

hee *Bacardi breezer* içen bi melek hee bulutlarda hee hee ah tanrım çook fena oldum cidden ah çook fena oldum hassiktir hassiktir dur, tamam, biraz otur, tamam, kımıldamadan otur, tamamı. Tamam. Tamam. Evet bekle ama. Evet.

İçi boş ama hayır kırılmamış. Epey ses çıkarıyo ama, ama epey ses bu. Cidden bayılıyo, kırılma sesine. Her sesin kendi sesi var kırılmasınıın. Tepeden bırakırsaan farklı ses. Çok hızlı atarsan farklı ses. Hafifçe bırakırsan ses daha hafif. Kırmamaya çalışırken kırılırsa, yine farklı bi ses. Hepsi de farklı ve eşsiz tepedeki gökten yağan her kar tanesi gibi, hepsi su kristallerinden oluşma ve kimse bi başkası gibi değil, bu inanılmaaz. Kar yahu! Bi daha asla kar yağmıycak, anıma sıcak, Tanrım, bu kadar sıcak bi gün hatırlamıyodu, kafisında bile kar canlandıramıyo, bi daha nasıl olabilir ki, kar? Ha? Yine mi? Nasıl? Ha? Dünya öyle sıcak ki bi daha asla kar ve Noel filan olmıycak. Minik eş-şek, Ma-ry'yi taşı sağ sa-lim. Çal o çanları bu gece Beytlee eeheem, Beytlee eeheem. Çal o hımm bu gece yer nemli bile değil, yaz harikaa be, yani, bu gece burda uyuyabilir, güzel olur kimse gelmez, bu aralar geceleri on civarı kapıları kilitliyolar, ama o zamana kadar karanlık filan olmuyo ve sabah açıyolar ziyaretçiler için ilk iş olarak işten önce herhalde en yakın ölülerini görmek istiyolar, ha ha, matem sabahında ha ha ha ha ha, dün gece sabahtı yani kim bilir o bilmiyo cidden cidden erkendi eve yürüyodu yani, burdan hiç gitmemiş gibiydi sanki yine hava aydınlanıyodu ve eve gittiğinde aydınlıktı.

Ya Cathy Maclennan'ın cebi çalarsa orada, yukarıda ve kimse açmazsa, öbür uçta telefonun çalışını dinleyen kimse olmazsa, otlarda bi yerde bipleyişini, kuşlarla ağaçlardan ve taşlardan başka duyan olmazsa.

Melodisi nasıldı merak ediyo. Televizyon programı mıydı? yoksa bi S Club şarkısı mı. Belki de kapalıydı.

Kahretsin ayılıyo, di mi? Di mi? Şuna bak, ağaç tepeleri hâlâ kımıldıyo, hava kararıyo ama biliyo ki çok daha fazla kararmayacak, ama o şişelerde hiçbi şey kalmadı, kırık olsalar da olmasalar da. Parmağını etiketin cam parçalarını tuttuğu yerlerden geçiriyo ama parçaların içinde içecek bi şi kalmamış ve hayır, dikkat et yoksa o, ah orospu çocuğu seni, ah, lanet olsun. Emiyo kanamayı duğdurmak için. Tanrı'ya şükür dilini kullanmamış bi şey kaldı mı diye. Kalmaması kötü çünkü antiseptik sonuçta. Doktor olup her şeyi iyileştirecek üniversitedeki sınavları geçince, diyolar ki ne isterse olabilirmiş çünkü diyolar ki cidden, yani, kafasını kullanırsa eğer, ama *istemen gerek çünkü senin yerine kimse yapmayacak bunu* diyip duruyolar eh ama öyleysen ve insanlar görüyorsa, tıpkı Jacqui denen o kız gibi kimse onunla konuşmuyo çünkü züppenin teki, dünya ona bi hayat borçluymuş gibi davranıyo pislik, şuna bak, eğer öyleysen o zaman insanlar diyip durur sen kendini ne sanıyon be diye, falan filan. Hayır, piyango kazanmak iyi olur, çalışmana gerek kalmaz hiç, veya televizyonda ünlü olmak, büyük birader gibi bi evde veya televizyona çıkıp milyonlar kazanan bir pop grubunda, ama hayır, hayır çünkü o nişancı olcak, şeye katılcak, nişancılara nerde ihtiyaç duyuluyosa oraya, bissürü yer vardır herhalde ihtiyaç duyan. Nişancılara ihtiyaçları vardır. Çünkü o yinilse bile, hayır ye n ilse bile, kahretsin, geri gelmeye başlıyo, gerçekten, ahh, başlıyo, kahretsin. Di mi? Di mi? Elinin tersini kafasının üstündeki ağacın gövdesinde çarpıyo, bi çam ağacı, ahh hı hı, yeterince uzakta değil acıyo vurunca, ahh, lanet olsun üç yeterince uzun değil, üç, daha doğru dürüst gece olmadı bile, bak, hâlâ kımıldıyolar gökyüzünde ve o da başlıyo yine. Parmağı hâlâ kanıyo ve acıyo kahretsin. Üç yetmiyo ki, hatırla, bi daha Jas dört tane getirsin veya beş, parayı Gemma'dan iste, Kincraig Doğa Parkı Gezisi için de. Belki o adam yine gelir, dün

gece gelmesi iyiydi. Geldiğinde aşağı yukarı bu kadar karanlıktı hava. Ağaçların tepeleri hâlâ seçiliyodu ama çok az. Bu iyi olurdu. O adam bu gece yine gelse. Dün gece onu gördüğünde tepede, meleklerin yanındaydı, biraz keş gibiydi ve adamın yanında bi şey olup olmadığını merak etmişti, sormuştu, keş misin? diye ve adam hayır, demişti. Ayağa kalkıp ona bakarak şöyle demişti:

Hayır.

Nesin öyleyse, avlak bekçisi filan mı? demişti adama. Sarhoş filan diildi, adamın koltukaltlarında iki silah taşımasının, ki ikisi de kırıktı, sebebinin belki de tilkiler veya kuşlar veya fareler veya burada avlanması yasak olan bişiler olduğunu düşünmüştü. Silahlar kırıktı işte, hani açılırlar ya öyle, hani açıldıklarında içleri doldurulur, kırık yani, kollarından birer tane sarkıyodu, bunu anımsamak iyi, kırığın farklı anlamlarını.

Hayır.

Zevk için hayvan filan mı vuruyorsun?

Hayır.

Martı vurmak için mi?

Hayır.

Izinsiz girenleri, keşleri filan vurmak için mi? Bekçi misin?

Hayır.

Peki insanları ve canlıları filan vurmak için diilse ve burada vurulmaları gereksiz ölülerden başka kimse yoksa, peki neye ateş edeceksin be amına kodumun? demişti. Adam yaşlı görünüyodu biraz, çete üyesine filan benzemiyodu tip itibarıyla. Polise filan da benzemiyodu. Silahlardan birini yere bırakıp üstüne basmıştı.

Küfretme, demişti.

Diğerini kapatmıştı ve göz hizasına kaldırmıştı ve ateşlemişti ve bi gürültü kopmuştu ve meleği vurmuştu, o gidip baktığında adamın meleği elinden vurduğunu görmüştü, kal-

binin üstünde duran ve kumaş sarkar gibi görünen elini ve el çatlamıştı, saçmalar parmaklarında delikler açmıştı sanki.

Vay anasını, süper! demişti adama, eline bulaşan tozları kazağına silerken.

Uzaklaş oradan, diye fısıldamıştı adam, silahını sallayarak kendisine gelmesini işaret etmişti. Sonra silahı yere bırakmış ve üstüne basmış ve diğer silahı alıp kapatmış ve bakmış ve onunla meleğe ateş etmişti. Meleğin omzu parçalanmıştı. Adam kuşların gürültüyü kesip ağaçlara konmalarını beklemişti ve sustuklarında aynı silahla yine ateş etmişti ve kuşlar yine cır cır ötmeye başlamışlardı. Meleğin kafasının tepesiyle suratı parçalanmıştı. Sonra adam silahlarını açmıştı ve kollarına asmıştı ve dönüp gitmişti.

Ben de ateş edebilir miyim? demişti adama.

Evine git, yat uyu kızım, demişti adam yanından geçerken, bu saatte tek başına dışarda olmaman gerekiyor. Ailen kâfir herhalde, sana izin verdiklerine göre.

Şaşırmıştı. Ailemi nerden tanıyon? diye seslenmişti gitmekte olan adama.

Adam durmuştu. Havlar gibi bi ses çıkarmıştı. Silahlarıyla birlikte dönüp ona yaklaşmıştı yine. Bi heykelin yanında durmuştu.

Beni gördüğünü kimseye söylersen, demişti, Tanrı seni cezalandırır. Yani kimseye söylemek yok.

Tamam, demişti adama, adamın bazen salak yobazın teki olabildiğini düşünerek. Bi atış yaparsam söylemem, demişti.

Adam ona bakmıştı, kıyafetini incelercesine. Kendi kol saatine bakmıştı. Sonra başını kaldırıp ağaçlardaki gökyüzüne bakmıştı. İç geçirmişti. Çabuk, demişti, etraf yine aydınlanmadan, biri bizi görmeden.

Silahı kapamıştı. Dokunma, demişti. Silahı onun göz hizasına götürmüştü. Adamın gözüne tuttuğu silaha bakınca bi

şey görememişti, sonra adam elini onun kafasını koyup kıpırdatmadan tutmuştu ve o zaman silahın teleskobunda camdan bi halka belirmişti, dönüyodu loş bi ışık, gökyüzüydü herhalde, sonra ağaçlar yaklaşmıştı ve kanalın ucundaki çit sonra mezar taşları hep birlikte titreşir gibiydi etrafta. Sonra adam silahı geri almıştı.

İzle, demişti ve silahı başına kaldırıp çenesini tutan meleğe ateş etmişti. Adam ateş edince o koşmuş ve kopup otların arasına düşen taş parçasını almıştı. Çeneden kopmuş parmaklardan bazıları hâlâ çeneyi tutarcasına duruyodu, ama parmakların ucunda el yoktu. El otların arasındaydı. Eli adama götürmüştü. Adam eli alıp çalılara fırlatmıştı.

Şimdi, demişti, şuradaki, demişti adam ve biraz yaşlı görünse de kovboy filmlerindeki gibi topuğunun üstünde dönüp birini kafasından, diğerini İncil'inden vurmuştu.

O bi kilise papazı. Melekler aylaklar. Adamın işi bu. Ona bi silahın ne zaman hazır olup olmadığını göstermişti adam.

Sonra ortalık iyice aydınlanınca adam gitmişti.

Adam gittikten sonra o, adamın kafasından ve omzundan vurduğu meleğe baktığında, iç kısmının bembeyaz olduğunu görmüştü. Bu gece yine baktı, dalgalı saçları diğer omzundan dökülüyo ama kafasının bi yarısı yok, o kısımda saç çıkacak yer yok. Adam tam bi nişancı evet. Usta nişancı. Mezarlığın o kısmındaki meleklerin çoğu hasarlı veya başsız. Mezarlığın sadece bi kısmında melekler var, kanalın arkasındaki kısmında, başka yerlerinde fazla melek yok. Bunun sebebi bi dinde meleklerin olması, diğerinde olmamasıymış.

Adamın, o adamın kendi ailesini nerden tanıdığını merak ediyo hâlâ. Onların dinle ilgisi yok ki. Adam o soruya yanıt vermedi. Belki de işletiyodu onu. Onları tanıyo mu acaba adam, ikisini birden mi tanıyo yoksa annesini ya da babasını mı tanıyo sadece diye merak ediyo. Acaba onlara kızlarını

gördüğünü söyler mi, nerede ve gecenin kaçında gördüğünü ve dışarıda gördüğünü, evde filan olmadığını. Ama Kimberley'ye söylemezse sorun yok. Adam Kimberley'yi tanıyor mu acaba diye merak ediyo. Artık ayıldı. Şey kadar, ne kadar ayık denirdi? Her neyse, her şeyi hissedebiliyo, bütün evrendeki her şeyi, hepsini hissedebiliyo. Bacağının altındaki kaşındıran taşı, bileğini gıdıklayan otları, etrafındaki ılık-soğuk havayı, kanal tarafındaki, ağaçlarla tel çitin ardından görülen evlerin bütün yatak odalarındaki hüzünlendirici ışıkları ve parmağı hâlâ acıyo. Bi karabuğday yaprağıyla sardı ve sımsıkı tutuyo kanamasın diye.

Etraf iyice karardı, yani adam gelcekse her an gelebilir. Kırılmayan şişeyi tutuyo -kırılmaması inanılmaaz- ama artık sarhoş değil, cidden ve cidden görmek istediği şuydu, onu zilzurna sarhoşken de vurabilir mi görmek çünkü bu cidden etkileyici olurdu. Ama zilzurna sarhoşken de iyi nişan alıp alamadığını görmek iyi olacak. Çünkü öğrenmek istediği bu, nişan alıp alamadığı. O silah ağır görünüyodu, büyük olanı, ikincisini kapatması imkânsız mı, yardım mı gerekir yoksa tek başına kapatabilir mi, bunu öğrenmesi gerekiyo.

Melekler donuk gözlerini göğe kaldırıyorlar münasip bir şekilde.

Adamlar hâlâ ölüler tepesinin içinde âlemdeler.

Martılar hâlâ nehir kıyısında toplanıyorlar, sabaha hazırlar.

O kilitli beton kutunun içinde uyuyan biri daha var, kafasını sırt çantasına yaslamış bir otostopçu kız belki veya polisin bırakın bedava kalacak yer vermeyi, kovalaması gereken dolandırıcı bir adam.

Eski kuyunun etrafındaki ağaçlara asılı binlerce paçavra kımıldamıyor.

Canavar, gölün dibinde, derinlerde, büyük sırt yüzgeci titreşiyor, tortuları yükselterek suyu bulandırıyor.

Turistler otellerde, konukevlerinde ve yarım pansiyon yataklarda uyuyorlar.

Kasabanın iyi insanları. Kasabanın kötü insanları.

Gecenin ortasında, ışık.

AŞINDIRICI

Bu hikâyede benimle ilgili neler bilmeniz gerekiyor? Yaşımı mı? Senede ne kadar kazandığımı mı? Arabamın markasını mı? Bana bakın, işte buradayım, aynı anda hem başlangıçta hem ortada hem de sondayım, sahip olamayacağım birine âşığım. Uyanır uyanmaz aklıma geliyor, ışıl ışıl ve taptaze, sonra bütün gün iyimser bir şekilde aklım havada geçiyor ve hepsinin ardında, asla sözcüğünün gerçekliği yanmış bir ampül gibi donuk.

Koridordaki aynada birini görüyorum. Tekrar bakıyorum. Gördüğüm kişi benim. Kendimi günlerdir ilk kez görüyorum ve sanki üstümdeki giysilerle yatmış gibiyim. Mutfağa giriyorum ve küf kaplı tabak yığınlarını görüyorum. O tabakların

herhangi birinden yemek yediğimi anımsayamıyorum. Salona geçiyorum; yerde kitaplar saçılı.

Bahçeye çıkıp elma ağacına bakıyorum. Yeni bir elma ağacı bu, üç sene önce diktim. Benimle aynı boyda. İlk senesinde yenebilir, tadı yoğun ve güzel tek bir elma verdi. İkinci senesindeyse üç tane. Bu sene ise büyümekte olan minik elmalarla kaplı; on taneden fazla var. Ama yeni yaprakları ölüyor gibi. Yakından bakınca dallardaki filizlerin yeşil ve leylak rengi yaprakbitleriyle kaplı olduklarını görüyorum. Daha büyük olan yeni yaprakların üst kısımları canlı ve temiz görünse de altlarında tuğlalar gibi toplanmış böcekler var ve bir sürü yaprağın kenarları iyice kıvrılmış, bu yüzden de ölüyorlar. Onları açınca, sanki her kıvrılmış yaprağın içinde kendi terk edilmiş fabrika bahçesi varmış gibi minik pislik parçaları buluyorum.

Genç ağacın dibini kaplayan, gövdesinden inip çıkan, dalların ta en uçlarında dengede duran, sıkış tıkış yaprakbitlerini ve tatlı, diri, yepyeni yaprakları çekiştiren şeylerse: karıncalar.

Ortası

Fazla konuşamam ama, diyor arkadaşım, Londra'ya yaklaştım ve birazdan tünele gireceğim.

Hayır, dinle beni, iyiyim, diyorum. Cidden iyiyim. Gayet iyiyim. Yalnız sana bir şey sormak istiyorum, elma ağacı karıncalarla kaplandı ve yapraklarında yüzlerce yeşil sinek var.

Sakın zehir kullanma, diyor. Karıncaları öldürmek bir yana, elmaları, toprağı ve ağacı mahvedersin. Orası bir karınca çiftliği. Yeşil sinekleri güdecekler. Onlara gitmelerini söylemen gerekecek. Nazik ol. Baksana, şimdi giriyorum

Manastıra mı? Komaya mı? Depresyona mı? Her halükârda sesi kesiliyor. Telefonu kapatıp salondan, yerdeki kitapla-

rın üstünden geçerek tekrar bahçeye çıkıyorum. Hemen ağaca gidiyorum ve ucunu bir karıncanın yokladığı bir dal buluyorum. Dalı, karınca odaklanamayacağım kadar yaklaşana dek yüzüme doğru kaldırıyorum. Benden haberi yok, ağzıma mikrofon gibi tuttuğum o dalın ucu dışındaki hiçbir şeyden haberi yok. Lütfen git, diyorum. Bu benim elma ağacım ve yaprakları öldürüyorsun. Lütfen diğer karıncalara söyle onlar da gitsinler.

Bahçıvanlık mı yapıyorsun? diyor komşum çitin ardından.

Adamın söylemek istediği ve söylemediği şu: İkindinin bu vaktinde neden işte değil de evdesin yine?

Eve erken dönmüşsün, diyorum.

Bugün tatilim, diyor. Ya sen? Hasta mısın?

Söylemek istediği şu: İşten mi çıkarıldın? Kovuldun mu? Artık senden daha mı fazla kazanıyorum? Evinin borcunu ödeyebilecek misin, yoksa satmak zorunda mı kalacaksın? Peki değeri ne kadar olacak; benimki herhalde daha değerlidir çünkü ben evimi geliştirmek için senden çok uğraştım.

Hayır, hayır, iyiyim, diyorum. Senelik izin aldığını söylüyorum. Karıncalar hakkında bilgili misin? diyorum.

Karıncalar mı? diyor. Onları öldürmek gerek. Başka çare yok. Yoksa her tarafa yayılırlar.

Söylemek istediği şu: Benim bahçeme yayılmasınlar da.

Kulübesinden çim biçme makinesini çıkarıyor, çimlerini biçiyor, oysa bunu daha üç gün önce yapmıştı, sonra da çim biçme makinesini eski yerine koyuyor.

Söylemek istediği şu: Çimlerini yeterince biçmiyorsun. Şu bahçenin haline bak. Bir bak şuna, Tanrı aşkına.

İçeri gidiyor; arka kapısını kapadığını duyuyorum. Ben ağacın yanında bekleyeli yarım saat oluyor artık. Karıncalar farklı bir şey yapıyor gibi görünmüyorlar. Gidiyor gibi görünmedikleri kesin. Eski bisikleti kulübeden çıkarıyorum ve

binip alışveriş merkezine gidiyorum; yolda o kızın koltukaltının tenini düşünüyor ve ona dokunmanın nasıl olacağını merak ediyorum, ağzıma götürdüğüm ve gözlerimin önünden geçirdiğim memesinin yuvarlaklığını ve ağırlığını düşünüyorum, bu yüzden kemeraltı yoluna varınca bu sefer gitmek istediğim "kendin al kendin yap" mağazası yerine genelde gittiğim süpermarkete giriyorum. Meyve-sebze reyonunun ortasında duruyorum ve burada ne aradığımı hiç bilmiyorum.

Bir çırak tüysüz şeftalileri yerleştiriyor. On beş yaşlarında bir kız gibi. İsim kartında ANGELA YARDIMA HAZIR yazılı.

Angela'ya karıncalardan bahsediyorum. Bana hayatında bundan daha tuhaf bir şey duymamış gibi bakıyor. Kıyafetime ve saçıma bakıyor. Gerileyerek uzaklaşıyor. Birkaç dakika sonra otuzlu yaşlarda bir kadın yanıma geliyor. İsim kartında HELEN SELLAR MÜDÜR yazılı.

Yardımcı olabilir miyim? diyor.

Ona karıncalardan bahsediyorum.

Kırmızı biber tozu, diyor. Karıncalar kırmızı biber tozunda asla yürümez. Bacaklarına bulaşmasını sevmiyorlar.

Teşekkürler, diyorum.

Baharat reyonuna gidip dört paket orta acılı kırmızı biber tozu alıyorum. Güçlü değil orta alıyorum çünkü karıncaların canı çok yansın istemiyorum. Angela ile Helen Sellar parayı ödeyip gitmemi izliyorlar; süpermarketin önündeki cama yaslı duran bisikletimin kilidini açmamı da izliyorlar.

Bahçeye geri dönünce iki pakedin içindekilerle ağacın etrafına bir sınır çiziyorum. Karıncalar ağacın üstünde inip çıkmayı ve dibinden geçmeyi sürdürüyorlar, sanki o turuncu toz yokmuş gibi, sadece toprakmış gibi.

Eve girip babamı arıyorum.

Futbol seyrediyorum, diyor.

Sakın kapama, diye bağırıyorum.

Onu tekrar arıyorum. Telefon uzun süre çalıyor.

Ne var? diyor açınca. Eee, ağacının gövdesini beyaza boyaman gerekiyor. Beyazı sevmezler. Beyazdan geçmezler hiç. Bütün gövdeyi değil, cila da sürme sakın Tanrı aşkına yoksa ağacına zarar verirsin. Emülsiyon. Beyaz bir halka çek, bu onları durdurur.

Yine kulübeye gidiyorum ve eski bir kutu boya buluyorum. Tornavidayla kapağını açıyorum. Fırça bulamayınca tornavidayla ağacın dibine yakın yedi-sekiz santim kadar boyundaki bir kısmını beyaza boyuyorum tamamen.

Çimenlere oturup boyanın kurumasını bekliyorum. Henüz ıslakken karıncaların yapışıp kalmaması için bekliyorum.

Sonu

Bir karıncayı bir dalın ucundan düşürüyorum. Ağaçtan bir tanesini alıp eziyorum. Bir başkasının koşarak ağaç gövdesinden indiğini görüyor ve başparmağımla eziyorum. Başka bir sürü karınca ağaç gövdesinde panikteler. Olabildiğince fazlasını öldürüyorum. Sonra onları öldürmeyi bırakıyorum. İsterlerse ağacı öldürsünler. Elimden ne gelir ki? Hiçbir şey.

İçeri girip kitapları raflara alfabetik sırayla yerleştirmeye başlıyorum tekrar.

Sonra tekrar bahçeye çıkıp ağacın etrafına çukur kazıyorum. Köklerine kadar kazıyorum. Bu ağaç burada sadece üç senedir de olsa kökleri epey sağlam. Kürekle köklerini kesiyor, sonra, ağacı topraktan söküp çıkarana dek tüm gücümle geriye yaslanıyorum.

Başı

Âşık oluyorum.

Ayrıntılı anlatmak gerekirse, bir gün yolda yürürken durup dururken yıldırım çarpıyor beni. Tuhaf bir kaza bu; hava yağmurlu değil, hatta çok bulutlu bile sayılmaz, güzel bir gün, gerçi hava güneyde çok sıcak, kuzeydeyse daha serin ve yıldırımın sebebi bu iki ucun birleşmesi muhtemelen. Birleştiklerinde sanki birisi enseme beyzbol sopasıyla vuruyor ya da parmağımı elektrik prizine sokuyor. Afallıyorum ama ışıldıyorum. Giysilerimin altından öyle parlıyorum ki ellerimle gözlerimi kapamam gerekiyor. Yenlerimin altından ellerime ışık saçılıyor. Ellerimi altıma koyup göz kırpıştırarak kaldırımın kenar taşına oturuyorum.

O kız arabasını yolun ortasında durduruyor. Kapısını açık bırakıp yanıma geliyor. O da aydınlık, o da parlıyor. Yaz gibi görünüyor. Seni gördüm, bütün olanları gördüm, diyor bana. Gökten ansızın inen ışığı anlatıyor ve enseme düştüğünü söylüyor. Kafatasımı yoklayınca saçımda yanık bir yer buluyorum sahiden de, burnuma hafif ve keskin yanık kokusu geliyor hâlâ.

Kızın sarışın olduğunu söyleyebilirim.

Yirmi beş yaşlarında olduğunu söyleyebilirim.

Arabasının markasını bilmiyorum.

Günler, haftalar, muhtemelen aylar geçiyor; gökyüzüne, toprağa, çiçeklerdeki polenlerde oynaşan arılara âşık oluyorum. Âşık bir halde uyanıyorum. Âşık bir halde uykuya dalıyorum. Elma ağacımın yapraklarını öldüren karıncalar var. Öldürsünler. Her birini, ağacın gövdesinde bıraktıkları her görünmez DNA ayak izini seviyorum. Talihleri açık olsun. Umarım yaprakbitleri bol bol ürer. Yaprakbitlerine âşığım. Arkadaşım olduğu için zaten sevdiğim arkadaşıma değil sadece, komşuma ve süpermarketteki Angela ile Helen Sellar'a da

âşığım. Suratsız babama âşığım. Bahçeden eve girip salonda oturuyorum, etrafım kitaplarla çevrili, onları raflardan indirdim, yoksa ne zaman açıp okuyacağım ki bir daha? Eski *Chambers Yirminci Yüzyıl Sözlüğü*'mü rasgele açıyorum. Her şey anlamlı. Gordian: Gordian düğümündeki gibi. Özdeksel, maddi anlamına geliyor. İhtiyaç, kişinin onsuz yapamayacağı bir şey anlamına geliyor; rahatlamayı gerektiren bir durum; gereklilik. Tutya, çinkonun eski dilde adı. Pırıltı, ufak bir ışık huzmesi, bir şua, bir parlaklık, mecazi anlamda da sık kullanılır, mesela umut pırıltısı, kavrayış pırıltısı gibi.

Yere uzanıp başımı kitaplarıma, ayaklarımı da kitaplarıma dayıyorum ve tavana bakıyorum; sinekli ve duyu eskimiş tavana bakıyorum ve hikâyenin bu noktasında tavan bile muhteşem.

KİTAP KULÜBÜ

Kaybolan kız benimle aynı yaştaydı. Gazetelerde ve İskoç televizyonundaki haberlerde çıkan okul fotoğrafını o sıralar çok heyecan verici bulmuştum çünkü yaşadığımız yerdeki hiçbir şey hiçbir zaman televizyona çıkmazdı, İskoç televizyonuna bile. On yaşındaydım. O yaz uzun aydınlık geceleri babamın arka bahçemizde kurmakta olduğu serada tek başıma oynayarak geçirdim. Henüz bitkileri, camları filan yoktu, sadece beton zemini vardı, duvarları ve çatısı vardı ve yeni kapısı çerçeve halindeydi hâlâ. O var olmayan camların içinden kolumu geçirip duvarlardan geçirdiğimi hayal ederdim, tıpkı Biyonik Kadın'daki gibi. Kapının üst yarısından ahır kapısıymış gibi sarkabiliyordum ya da kapıyı açmadan ortasındaki metal çubuğun altından sürünerek geçebiliyordum.

Babamın, garajların orada çitin ardındaki biriyle konuştuğunu işittim. Bana seslenip bahçeden çıkmamı söyledi. Kitaplara bayılır, diyordu adama. Bak, dedi, bu adamın karavanından istediğin kitabı seçebilirsin, okuduktan sonra da geri verip başka bir tane alabilirsin.

Adamın ismi Stephen'dı; Highlands'te ve adalarda kitap satıyordu. Karavanının içi kitap doluydu. Arka kapılarında katlanır merdivenler vardı; içeri girmemde sakınca yoktu çünkü babam olmadığını söylemişti. Orası kütüphane değildi, kitaplar ödünç verilmiyor satılıyordu. *Kelebek* ve *Av Tüfeği* gibi isimleri vardı. Birini arayan biriyle ilgili bir kitap seçtim; kapağındaki gülümseyerek sigara içen aktrisin Diane Keaton olduğunu artık biliyorum ve güzel bir kadın olduğu için seçtim o kitabı.

Düzgün okursan, dedi karavandaki adam, sonra başkasına satabilirim.

Sırtı buruşmasın ve sayfalarda kirli ellerimin izi kalmasın diye bana kitabı tutmayı ve yavaşça katlamayı gösterdi. Kitabı yatakta okudum. Seksle ilgiliydi, sonra biri kadını öldürüyordu. Kitabı, benden sonra başkası, belki de adalardan birinde oturan biri okuyacak diye, her gece adamın gösterdiği gibi tuttum. Oralardan birileri kitabı karavandan alıp evlerine götürecekti ve onlardan önce okuduğumu bilmelerini istemiyordum. Okulumda Dış Hebridean Adaları'ndan bir kız vardı. Sözcükleri annemin salondaki yeni üçlü kanepenin sırtıyla kolluklarına uzun iğnelerle tutturduğu dantel örtüler gibi süsleyerek, uzatarak telaffuz ederdi.

Annem kahvaltı tabaklarının üstünden bana donuk ve sabit gözlerle bakıyordu.

Iona, biraz solgun görünüyorsun, dedi. Buraya gel.

Elimi yokladı. Kitabı olabildiğince az açarak ve satırların sonunda gizli sözcükleri seçebilmek için yüzümü çevirerek

seksle ilgili kısımları ve sonunda adamın o işi yaptığı sahneleri tekrar tekrar okuduğum için herkesten çok sonra uyumuştum.

Geç vakte kadar kitap okudum, dedim.

Annem kızarmış ekmeğine biraz tereyağı sürdü sertçe. Annem de, babam da kitap okumazlardı. Çalışıyorsanız buna zamanınız olmazdı. Özellikle de annemin ayıracak zamanı yoktu, anlamsız buluyordu, bu yüzden de ölümünden on yıl sonra elimde kalmış ona ait pek az şeyden birinin bir kitap olması hâlâ tuhaf geliyor. Washington Irving'in *Rip Van Winkle ve Diğer Hikâyeler* adlı kitabı. Yirmili yaşlarımdayken bir ikindi vakti, yaz tatilinde üniversiteden eve geldiğimde vermişti; bu senin olsun, demişti. Nerede saklamıştı Tanrı bilir, ilk kez görüyordum ve evdeki bütün kitapları bilirdim. Bir okul kitabıydı. "Bu Kitabın Sahibi" yazılı bir damgaya düzgün bir el yazısıyla genç kızlık soyadı ve okulunun ismi yazılmıştı, kendi isminiyse kargacık burgacık, boy boy mavi harflerle sayfanın kenarına yazmıştı. Basım tarihi 1938'di, babasının öldüğü ve okulu bırakmak zorunda kaldığı sene. On dört yaşındaydı. Şimdi o kitap, gri deri sürücü eldivenleri ve alyansı bende.

Havaalanı ile ev arasındayken, İngiltere'nin güneydoğusundan geçen siyah bir taksideyken bütün bunları düşünüyorum. Şoförün benimle konuşmaya can attığını hissedebiliyorum. Çantamdan bir kitap çıkarıp hazırda tutuyorum, gerçi okumaya kalksam başım ağrıyacak, biliyorum. Geçen sene listelere girmiş bir kitap. Bir adam yazmış ve ilginç tarafı bir kadın tarafından yazılmış gibi olması. Herkes iyi diyor. Elimde çeviriyorum. Babamın domateslerinin kokusunu yayıyor. Burnuma götürüp sayfalarını çeviriyorum hızla. Çantam domates dolu, bazıları neredeyse olgun, bazıları ise hâlâ yeşil. Eve gidince onları pencere kenarına koymam gerekiyor.

Şoför bana doğru yan dönüyor. Kitabı ortasından açıyorum. Önce ona, sonra pencereden dışarı bakıyorum. Yol kenarlarındaki otlar yine büyümüş, tarlalar senenin bu zamanında hep olduğu gibi altın sarısı. Kolumu dayadığım yerdeki bir düğmeye basınca sağımdaki cam iniyor. İçeri yaz havası giriyor. Yazlar gelip geçiyor, sanki hiç yaşlanmadan, birbirlerinin tekrarı olarak, usulca akıp gidiveriyorlar, ama eski bir 45'liği bir pikaba koyarmışçasına veya belki de eski bir 45'liği bir pikaptan alıp böyle dingin bir günde bir kanala atıp da sonra yüzeyinde herhangi bir şeyin yüzmüş veya batmış veya herhangi bir şeyin olmuş olduğuna dair bir belirti görmeden öylece durup suya bakmak gibisinden acizce eskiyorlar aslında.

Şimdi şoför bana bir şey soruyor. Pardon, diyor aradaki bölmenin ardından. Nereye gitmek istiyorsunuz?

Sesi yüksek ama uzaktan geliyor sanki. Ona nereye gitmemiz gerektiğini söylemiştim zaten. Ya yanlış yoldan gidiyorsak? Üstümde fazla para yok ve taksimetresi üç-dört saniyede bir dönüyor ve her dönüş on pensi demek ve şimdiye kadar kaygılandırıcı denecek kadar çok döndü bile ve daha Luton civarındayız.

Ona kentin adını tekrar söylüyorum.

Tamam da orada nereye? diyor.

Merkeze yakın, gittiğimizde söylerim, diye bağırıyorum bölmeye.

İyi de tam olarak neresi? diyor. Oturduğunuz sokak. Nasıl telaffuz ediliyor?

Bilmezsiniz, diye bağırıyorum. Çok küçüktür.

Bağırmanıza gerek yok, diyor. Sizi duyabiliyorum.

Gözlerini yoldan ayırıp kafasının tepesindeki bir yazıyı gösteriyor. Işık yanıyorsa şoförle konuşabilirsiniz, yazılı.

Ha, tamam, diye bağırıyorum. Sonra daha normal konuşuyorum. Oturduğum sokak çok küçük, diyorum, ama oraya gidince yolu gösteririm.

Hayır, diyor. Baksanıza.

Kontrol paneline bir cep kitabı boyutlarında bir ekran takılmış. Kapağını açıyor. Bazı düğmelere basıyor.

Ona gittiğimiz kentin adını söyledim şimdi, diyor.

Ekrandan bir ses çıkıyor, orta sınıf bir İngiliz bayanın sesi. *Bir sonraki göbekli kavşaktan düz gidin*, diyor. Aynı anda ekranda beliren sözcükler aynı şeyi söylüyor.

Bir göbekli kavşağa varıyoruz. Düz gidiyoruz.

Peki tam olarak nerede oturuyorsunuz? diyor şoför.

Makinesine sokağımın adını giriyor. Bir sürü harita beliriyor. Şurada oturuyorsunuz değil mi? Şurası oturduğunuz yer mi? diyor şoför. Şurası mı? Başını bir bana bir ilerideki yola çeviriyor ve bu hareketi tekrarlıyor. Sonra taksiyi saptırıyor. Koltukta kayıyorum.

Evet, diyorum.

Gördünüz mü? diyor. Güzel, değil mi? Neredeyse her yeri tarif edebiliyor. Sorduğunuz her yeri. Herhangi bir yeri. Uyduya bir sinyal gönderiyor ve uydu da bir sinyal gönderiyor karşılık olarak.

Taksisinin diğer tarafına monte edilmiş küçük bir siyah kutuyu gösteriyor.

Ayrıca yolu ister sesli ister yazılı öğrenebiliyorsunuz veya ikisi birden veya hiçbiri, ses ya da veri istemiyorsanız, diyor.

Bana göstermek için sesi açıp kapıyor. Sesi yükseltip alçaltıyor. Benden çok daha genç. Bu yeni bir taksi. Bütün metalleri ışık yansıtıyor ve gri içi gıcır gıcır. Kapıda elimin yanındaki bir çıkartmada "Coventry'de Gururla İmal Edilmiştir" yazılı.

Bin sekiz yüz papele aldım, diyor, ve daha başka numaraları da var. Bakın, şunları söylüyor:

Bir sonraki göbekli kavşaktan, diyor kadının sesi, *düz gidin.*

Şoför peş peşe düğmelere basıyor.

Bana en kısa yolu söylüyor, diyor. En açık yolu da. Sola ya da sağa tam kaç kilometre sonra döneceğimi söylüyor. Yol çalışmalarını haber veriyor. Evinize kaç kilometre kaldığını söylüyor, sadece şehre değil, evinize. Ayrıca bakın, benzin tasarrufu yaptıracak yolu da gösteriyor bana ve şehre vardığımızda evinize tam olarak hangi yoldan gidileceğini ve oraya varmak için tam kaç metre sonra sola ya da sağa sapmam gerektiğini söyleyecek. Şu trafik işaretini görüyor musunuz? Ne diyor?

Bedford'a 25 kilometre kalmış, diyorum.

Şuraya bakın, bakın, ne diyor?

Bedford'a 25 kilometre kalmış, diyorum.

Kesinlikle, diyor. Kesinlikle. Yani Bedford'a gitmek istesek sadece yirmi beş kilometre ötede olduğunu trafik işaretine gerek kalmadan bilecektik. Daha önce hiç böyle bir taksiye binmiş miydiniz?

Hayır, diyorum, ilk kez biniyorum.

Bunun karmaşık bir sohbet tekniği olup olmadığını merak ediyorum. Bedford'a gitmek ister misiniz. Bana yakında bütün taksilerde ve muhtemelen bütün arabalarda böyle yol gösterme sistemleri olacağını söylüyor.

Adım Wasim, diyor. Size cep numaramı vereyim, Luton'da taksiye ne zaman ihtiyacınız olursa beni ararsınız, gelip sizi havaalanından alırım mutlaka.

Ne? diyor ona ismimi söylediğimde. Nasıl yazılıyor?

Anlamaya çalışıyor.

Tek değil üç sözcük gibi geliyor kulağa, diyor.

Bir ada ismi, diyorum. Bir yer. Makinenize yazarsanız beni bulabilirsiniz.

Ha ha, diyor. Peki nerelisiniz, sakıncası yoksa?

Ekranı gösteriyorum. Nereli olduğumu biliyorsunuz, diyorum.

Ah, diyor. Hayır, ondan önce. Başka bir yerdensiniz. Şivenizden anladım.

Bir sonraki kavşaktan, diyor orta sınıf bayanın sesi, *sola sapın.*

Bana Glasgow'da çalışan bir kuzeni olduğunu söylüyor. Ona Glasgow'un oturduğum yere aslında pek yakın olmadığını söylüyorum.

Onu ziyarete gitmiştim, diyor. Yağmur yağmıştı.

Ellerini direksiyondan kaldırıp ikindi güneşiyle aydınlanan etrafımızdaki manzarayı gösteriyor.

Başımla evetleyip gülümsüyorum. Arkama yaslanıyorum.

İçerisi çok mu sıcak? Havalandırmayı açayım mı? Bir ihtiyacınız olursa söyleyin, diyor.

Ben iyiyim, diyorum. Teşekkürler.

Uyumak istiyorsanız uyuyun, diyor. Evinize yaklaşınca sizi uyandırırım.

Kontrol panelindeki bir düğmeye basıyor. Kafasının tepesindeki küçük kırmızı ışık sönüyor.

Kızın adı Carolyn Fergusson'dı, feribot iskelesinin civarında oturuyordu, yeni köprü yapılmamıştı daha ve camekânlara asılmış okul fotoğraflı posterlerini anımsıyorum, üzgün görünüyordu. Onu amcasının Kinmylies'teki evinde buldular, süpermarket torbalarına konup mutfak dolaplarına gizlenmiş, ebeveynimin bir arkadaşının eve gelip onlara anlattığını hatırlıyorum; adam bunu polis laboratuvarında çalıştığı için öğrenmiş ve girdiklerinde içerisi leş gibi kokuyormuş, o yaz bir önceki kadar sıcak geçmese de; mutfakta bunları konuşuyorlardı, kapı aralığından onları dinliyordum ve sesimi duyduklarında annem bana bağırarak arka bahçeye çıkıp çamaşırları

toplamamı söyledi. O yaz Donna Summer'ın *I Feel Love* adlı şarkısı haftalarca bir numarada kaldı, sonra da *The Brotherhood of Man*. Birlikte kaçalım sonsuza dek, birlikte kaçalım sonsuza dek, Angelo. Şimdi ne zaman bu şarkıları duysam o zamanı düşünüyorum. Bahçelerimizden çıkmamız yasaktı; ailemizin gözü önünde olmak zorundaydık hep. Ertesi yaz yine istediğimiz yere gitmekte serbesttik, hangi şarkı bir numara olmuştu hatırlamıyorum.

Torbadaki domateslerin yanındaki bir Tupperware kabın içinde donmuş çorba var; babam serin kalsın diye gazeteyle sarmıştı. Doktorun söylediği hapları almayı reddediyor. Bununla gurur duyuyordu. Saçmalıyorsun, dedim. Alakası yok, dedi, onların faydasından çok zararı var. Beni bahçesine çıkarıp seranın yanındaki bazı devasa beton tabakaları gösterdi ve sen gider gitmez bu yedi tabakayı alıp bahçenin diğer tarafına geri koyacağım ve sonra karavanı üzerlerine çıkarabilirim ve sonra kapıdan sığarsa, garajdaki bir derin dondurucuyu eve taşıyacağım, dedi. Şaka yapıyorsun değil mi, dedim. Ama bir kulağı az duyar ve başka tarafa bakıyordu, işitmeyen kulağı bana dönüktü, yanıt vermedi.

Taksinin sola saptığını hissediyorum. Carolyn Fergusson'ı düşünmemin sebebi, çorbaya sarılı gazetede kayıp öğrenci kızlardan bahsedilmesi herhalde. Savaşın yaklaştığı haberini ikinci ve üçüncü sayfalara, dünya haberleri sayfalarına attı. Hep yazları kaybolurlar, sanki uygun mevsim buymuş gibi, sanki onları kaçıran insanlar, çiftçiler ve meyve toplayıcılar ve bulvar gazetesi editörleri misali, bu işe uygun havayı bekliyorlarmış gibi. Ben on iki yaşındayken bir yaz gecesi eve geç gelmiştim, bütün mahallede bağıra çağıra beni aramışlar meğer, duymamışım, öyle sinirlendiler ki beni mutfakta oradan oraya savurdular, babam bir kolumu tutarken annem diğerini bırakıyordu. Eşyalara çarpmıştım. Her tarafım morarmıştı.

Özellikle annem sinirlenmekte epey başarılıydı, akşam yemeği sofrasında çatalını bir patates parçasına saplayıp tehditkâr bir ifadeyle gözlerini benden kaçırmıştı bir şey demeden ve bir şey dememek bir şey demekten çok daha kötü olduğu için, şöyle dediğini hatırlıyorum:

Bak elimin tersiyle çarpacağım şimdi Iona.

Sen beni öldüreceksin kızım.

Olünce beni çok ararsın.

Sonra yıllardır aklıma gelmeyen bir şeyi hatırlıyorum. Annem masanın yanında ayakta durmuş bir dergiyi karıştırıyordu ve dergiyi kaldırıp odanın diğer tarafındaki bana baktı. Yaz mevsimiydi. Ben kanepede oturmuş televizyonda çıkan her şeyi seyrediyordum. On yedi yaşındaydım ve somurtkandım. Annem dergiyi havada tutmuş sayfalarını çeviriyordu.

Bence buna katılmalıyız, dedi.

Dikişle, Katoliklikle veya düzgün kızların nasıl olması gerektiğiyle ilgili bir şeydi herhalde. Çok önemli bir şey izliyormuşum gibi televizyona bakmayı sürdürdüm.

Tanesi sadece 1 peni, dedi, bunları insanlara gönderirsen dört kitap alabiliyorsun. Tanesi 1 peniden. Bu sayfadaki bir sürü kitaptan seçebiliyorsun. Tek yapman gereken seçtikleri Ayın Kitabı'nı almak. Bunu yaparsan sana bir yıl boyunca her sene seçtikleri Ayın Kitabı'nı gönderiyorlar ve istemezsen almak zorunda değilsin. Bir peniye seçebileceğin bir sürü kitap var. William Shakespeare'in *Toplu Eserleri*. Bu senin için faydalı bir kitap.

Ne? dedim, neredeyse bir senedir üniversitede İngiliz Edebiyatı okumama izin vermeleri için çırpınıyordum, hukuk ya da diller filan değil, asla doğru dürüst bir iş bulamamamı garantileyecek bir şey. Şimdi o odada yürüyüşümü görebiliyorum, gözlerim fal taşı gibi açıktı, yüzüm bir çocuğunki veya anlaşılamayan dili birden anlaşılmaya başlanmış birininki

gibiydi ve açık sayfayı bana gösterirken annem kendinden memnundu.

Shakespeare koleksiyonunu, bir sözlük, bir eşanlamlılar sözlüğü ve bir alıntılar kitabı sipariş ettik. Dört hafta sonra hepsi bir kutu içinde postayla geldiler ve yanlarında büyük boy Kitap Kulübü Ayın Kitabı vardı; ismi *Prenses Anne ile Atları*'ydı ve Prenses Anne ile atların renkli fotoğraflarıyla doluydu. Annem kahkahadan kırıldı. Sonra kitabın fiyatını gördü.

Ertesi ayki Ayın Kitabı kraliyet saraylarıyla ilgili bir kitaptı. Ondan sonraki ayınki Edward döneminde yaşamış bir İngiliz bayanın hayatıyla ilgiliydi. Ondan sonraki ayınki tilki avı tarihiyle ilgiliydi. Bahçelerle ve saray mensuplarının görkemli evleriyle ilgili kitaplar her ay geliyordu, hep pırıl pırıldılar ve renkli fotoğrafları vardı; pahalı, ağır, büyük boy kitaplardı ve onları sekiz günlük iade süresinde iade etmeyi unutan annem satın almak zorunda kalıyordu her seferinde. Arka odada yerde sehpanın altında duruyorlardı ve her dönem sonunda eve geldiğimde sayılarının artmış olduğunu görüyordum.

Bütün o işe yaramaz kitaplara ne olduğunu merak ederken, şimdi nerede olduklarını, hâlâ babamın evinde bir yerlerde okunmamış halde üst üste mi durduklarını merak ederken, taksi şoförünün konuştuğunu duyuyorum. Gözlerimi açıyorum. Kafasının tepesindeki kırmızı ışık yanıyor.

Bakın ne kadar yaklaştık, diyor.

Sesinin gerisinden orta sınıf bayanın sesi yirmi metre sonra sola dönmesini söylüyor.

Geldik sayılır, diyor.

Geldik sayılır, diyorum.

Taksisini daracık sokaklarda iki yana park etmiş arabaların arasından geçirip daracık sokağıma sokuyor. İyi araba kullanıyor.

Uykuda güldünüz, diyor. Güzel bir uykuydu herhalde.

Evimin önüne park ediyor. Taksimetre tahmin ettiğim kadar yazmamış. Parayı çıkarıp sayıyorum ve yüklü bir bahşiş vermeye çalışıyorum ve, sana Wasim adını kim verdi? Annen miydi baban mı? Birinden mi esinlendiler? Anlamı nedir? diye sormak istiyorum ona. Evli misin? Çocuğun var mı? Annen baban hayatta mı? Herhangi bir şey için ilaç alınaları gerekecek ve bunu reddedecek kadar yaşlılar mı? Luton'da mı büyüdün? Nasıl bir şeydi? Vauxhall kapanıp da bir sürü insan işini kaybettiğinden beri orası nasıl? Başka bir yere gitsek, rasgele bir yer seçsek olmaz mı? Bir yerlere gitsek ve nereye gittiğimizi ancak varınca öğrensek olmaz mı? Yol gösterme sistemini kapatıp öylesine gidemez miyiz? demek istiyorum.

Taksiden inip ona parayı veriyorum.

Teşekkürler, diyorum.

Kitabınız, diyor. Unutmayın.

Tekrar içeri eğilip kitabı koltuktan alıyorum.

Şoför şimdi saatine bakıyor. Bakın, diyor. Çabucak geldik. Güzel yollardan gittik. Şanslıydık.

Numarasını bir makbuzun arkasına yazıyor, ona eve bir daha gelmem gerektiğinde kendisini arayacağımı söylüyorum. Taksisini yolun sonuna doğru sürüp köşeyi sapıyor, gözden kayboluyor. Anahtarlarımı buluyorum, ön kapımı açıyorum, içeri giriyor ve kapıyı arkamdan kapatıyorum.

İNAN BANA

Bir ilişkim var, dedim.

Hayır yok, dedin.

Pazar sabahıydı. Dışarıdan kilise çanlarının sesi geliyordu ve biri çim biçiyordu; eylül ayıydı; bu sene çim biçilecek günler fazla olmayacaktı artık. Sana kahve yapmıştım, çıkıp eve kruvasanlar getirmiştin, sonra tekrar giysilerini çıkarıp yere bırakmıştın ve her zamanki gibi tekrar yatağa, yanıma girmiştin. Kollarını belime dolamıştın ve başını sırtıma yaslamıştın.

Var, dedim. Bana inanmıyor musun?

İlişkin filan yok, dedin arkamdan.

Aslında haklısın, dedim, ilişkim yok. İlişki değil, bir ilişkiden çok daha fazlası. Aslında tanımadığın bir adamla evliyim ve bilmediğin üç çocuğum var.

Ah, dedin.

Ayrıca her gün evden çıktığımda işe gittiğimi sanıyorsun ama aslında ailemi görmeye gidiyorum.

Başkasının evine gidiyorsun... dedin.

Şey, aslında benim de evim... dedim.

Ve orada bütün gün kalıyorsun öyle mi? dedin. Sekiz buçuktan altıya kadar?

Orada çok iş oluyor, dedim. Kahvaltıdan sonra sofrayı topluyorum, bulaşık yıkıyorum, ütü yapıyorum, yatakları topluyorum, evi temizliyorum...

Temizlikçi kadın yok mu? dedin.

... Ve çocuklar okuldan dönecekleri için öğle yemeği hazırlıyorum, artık okullar açıldı, sonra evden tam vaktinde çıkartıyorum onları ve sonra öğle yemeği sofrasını topluyorum ve 03:30'da onları okuldan alıyorum, ödevlerini düzgün yapmışlar mı diye kontrol ediyorum, bazen de alışveriş yapıyorum ve Eric'in annesine bakmam gerekiyor, dedim.

Eric kim? dedin.

Neyse ki artık yemek alışverişlerinin çoğu internetten yapılabiliyor, dedim. Bu bana inanılmaz zaman kazandırıyor, inanamazsın. Hatta bazen diğer evimdeki yemek masasına oturup dergi veya biraz kitap okumaya bile vaktim oluyor.

Bilmediğim bir yemek masan olduğuna inanamıyorum, dedin. Beni çocuklarınla tanıştırmadığına inanamıyorum. Çocuklarını tanımayı çok isterim. İsimleri ne?

Ben on iki yaşında, kayakta çok başarılı, dedim. Geçen sene okulun kuru kayak pistinde ödül kazandı. Hazirandaki ödül töreninde sertifika ve kitap alınca çok gururlandık. Avuçlarımız patlayana kadar alkışladık. Onu anlayacak bir okul bulmamız zor oldu ama Parkside ona uygun gibi. Akademik açıdan Ben biraz, şey, asi, ama düzeleceğini düşünüyorlar; ona özel ders aldırıyoruz ve babası gibi matematiğe bayılıyor.

Babası matematiğe bayılıyor mu? dedin.

Şey, öğrenciyken bayılırmış, dedim.

Ama sen matematikten nefret ederdin, dedin.

Zıtların çekimi, dedim, bir de Amanda var, Amanda on yaşında, erkek gibi kız, oğlanlara bağırıp çağırır hep; enstrüman çalmaya, şarkı söylemeye ve dans etmeye bayılır; cidden çok başarılı, step dansı dersi alıyor, öğretmeninin dediğini göre ritim duygusu çok gelişkinmiş ve yakında okul gazetesini tek başına çıkaracağını biliyorum, eminim ileride önemli bir gazeteci olacak, kelimeleri çok iyi kullanıyor cidden.

İki etti, dedin. Bir tane daha var.

Üçüncüsü bebeğim, dedim. Jonathan. Yedi yaşında.

Favorin, dedin. Söyleme tarzından anladım.

Şey, bebeğim işte, dedim.

Peki onları bunca zamandır benden gizlemeyi nasıl başardın? dedin.

Oldukça ketumumdur, dedim.

Hamilelikte ketumluk işe yaramaz ki, dedin. Üç kez hamile kalmışsın, gizlemeyi nasıl başardın?

Çok az yedim, dedim. Çok dikkatliydim. Hatta hamileyken kilo verdim. Ayrıca, şey, hani bazen iş için gitmek zorunda kaldığım konferanslar var ya?

Hafta sonları gittiklerin mi? dedin.

Hani on yıl önce Hawaii'de bir tane vardı... dedim.

Hani iki hafta sürmüştü de dönüşte zaman farkı yüzünden hasta olmuştun? dedin.

Zor bir gebelikti, dedim. Amanda. Ters gelmişti. Sezaryen yapmak istediler ama kabul etmedim.

Muhteşem karnında iz kalsın istemedin, dedin.

Evet, dedim. İz kalsa sana nasıl açıklardım ki?

Peki ya bana getirdiğin şu "Honolulu'yu Seviyorum" tişörtü? dedin.

Bulmak biraz zaman aldı ama böyle şeylerde gayet iyiyimdir, dedim.

Peki bu çifte yaşamı ne kadar zamandır sürdürüyorsun? dedin.

Şey, tanıştığımızdan beri, dedim.

Ne? En başından beri mi? dedin. Onca yıldır mı?

Kocam Eric'le seninle tanıştığım gün tanıştım, dedim.

İsmi Eric mi? dedin.

Evet, ismi Eric, dedim. Bunda ne terslik var? Neden gülüyorsun? Eric ismine gülmüyorsundur umarım.

Eric cidden salakça bir isim, dedin, bir fantezi karakteri için bile.

Eric fantezi karakteri değil, dedim. O benim kocam. Hem Eric'i benim gibi yakından tanısan salakça bir isim olduğunu düşünmezdin.

Peki Eric şunu yapmakta benim kadar iyi mi? dedin yorganın altından, karnımı öptün ve kollarını kalçalarıma indirip beni tuttun.

Sevişmek konusunda aranızda kıyaslama yapamam, dedim birlikte yukarı çıktıktan sonra, tekrar düzenli solumaya başladığımızda. Yani, nasıl yapabilirim ki? Eric benim kocam. Sen sevgilimsin. Farklı ihtiyaçları karşılayan rollerdesiniz.

Beni hayal kırıklığına uğrattın, dedin doğrulup otururak. Öyle aradikalsin ki!

Aradikal diye bir sözcük yok, dedim.

Yani, baksana, dedin. Kendine başka bir hayat icat etme şansı buluyorsun ve ne yapıyorsun?

Ne demek icat? dedim. Hiçbir şeyi uydurmuyorum.

Herhangi biri olabilirdin, dedin, dünyadaki herhangi biri. Bir, bir süper kahraman olabilirdin. MI5* ya da hükümet için çalışabilirdin.

---

* İngiliz istihbarat teşkilatı (Military Intelligence, Section 5). (y.n.)

Ne? Ben yalan mı söyleyeceğim? dedim.

Bir hırsız veya kaçıp bir sirkte fillere plaj toplarında yürüme eğitimi veren biri olabilirdin veya, ne bileyim, zengin ve ünlülerin dostu ve sırdaşı olabilirdin, Kim Basinger'a sorunları konusunda yardım edebilirdin ve televizyondaki adamı hapisten kurtarıp uyuşturucu rehabilitasyonuna sokabilirdin...

Hangi adamı? dedim.

İsmini bilmiyorum, dedin, hani hapse girmişti, şu zayıf kadınla program yapıyor.

Hangi zayıf kadınla? dedim.

Şu nefret ettiğim televizyon programı, dedin. Neyse, adamı boş ver. Söylemek istediğim şu: BM'de önemli bir barış gücü mensubu olabilirdin. Deli dana hastalığına hepimize bulaşmadan bir tedavi yöntemi arayan doktor olabilirdin. Ama hayır. Bir koca. Üç çocuk. Bir kaynana, Tanrı aşkına.

Cidden ama, dedim. Elaine tam bir baş belası.

Elaine kim? dedin.

Kaynanam, dedim, Er'e hakkımda söylediği yalanlara inanamazsın.

Kime? dedin.

Er'e, dedim. Eric'in kısaltılmışı.

Küfür edip ellerinle yorgana vurdun. Böyle devam edersen kafayı yiyeceğim, dedin.

Kaynanam gizli bir alkolik olup evde bütün gün tek başıma kafayı çektiğim yalanını kocama söylemeye devam ederse ben de kafayı yiyeceğim, dedim, eminim geceleri ben yokken onu arayıp dolduruşa getiriyordur. Eminim ona bir sevgilim olduğunu söylemiştir. Eminim ona çocukları alıp beni terk etmesi için baskı yapıyor. Gerçi Er ona inanmaz ya.

İnanmaz, dedin, çünkü sana güveniyor, değil mi?

Şey, övünmek gibi olmasın ama birbirimizi iyi tanırız, dedim. Ama viski sürahisine son baktığımda yemin ederim ki

üstüne tebeşirle ince bir çizgi çekilmişti, toz filan değildi, tam viskinin hizasındaydı. Bir de hani telefonu açınca hafif bir tıkırtı duyarsın ya...

Hani şu başka birinin seni dinliyor olabileceğini gösteren hafif tıkırtı mı? dedin. O hafif tıkırtıyı mı kast ediyorsun?

Evet, dedim. Kaynanam nasıl bir kadın anla işte. Beni hiç hazzetmedi. Kocamla evlendiğim günden beri.

Seninle aynı yatakta olduğuma inanamıyorum ya, dedin. Öyle basmakalıpsın ki gerçek olamaz bu.

Ama gerçek, dedim. Hepsi gerçek. Asla yalan söylemem bilirsin.

Peki Eric, Ben, Amanda, Jonathan ve Elaine şu anda nerede olduğunu sanıyorlar? dedin. Her gece ve her hafta sonu ve Noellerde ve Paskalyalarda ve banka tatillerinde nerede olduğunu sanıyorlar?

Ben meşgul bir kadınım, dedim. Modern bir kızım. Kendi hayatım olduğunu biliyorlar.

Bir şeyi merak ettim, dedin.

Neyi? dedim.

Şu senin Eric, dedin. Görünüşü nasıl?

Niye sordun? dedim.

Bu kadar şüpheci olma, dedin. Mesela küçük bir bıyığı var mı?

Yo hayır, dedim, Er'imin yok.

Evet, tamam, dedin. Benimkinin de yok. Peki kelleşiyor mu ve biraz şişmanca mı?

Kesinlikle hayır, dedim. Er'im hayatının zirvesinde.

Tahmin etmiştim, dedin.

Ne demek istiyorsun? dedim. Hem *seninkinin* de bıyığı olmadığını söylerken ne demek istedin?

Sana söylemem gereken bir şey var, dedin.

Ne? dedim.

Bir ilişkim var, dedin.

Hayır, yok, dedim.

Eric diye bir adamla, dedin. Aynı Eric olduğuna eminim, tarifinden anladım.

Eric'imle mi? dedim.

Şey, o benim de Eric'im, dedin.

Mümkün değil, dedim.

Ric'i çocukluğumuzdan beri tanırım, dedin. Aynı okuldaydık. Matematiğe bayıldığını hatırlıyorum. Birlikte büyüdük, sonra yollarımız ayrıldı. Artık bir aile babası.

Benim diğer hayatımı elimden alamazsın, dedim.

Gündüzleri buluşuyoruz, karısı işe gittiğini sanıyor, dedin. Annesi Elaine artık yaşlandı; annemin arkadaşıydı, oturduğumuz meclis lojmanının arka kapılarında sigara içip gülüşürlerdi birlikte...

Ah. İyi de. Benim Er'im meclis lojmanında büyümedi ki... dedim.

Ric çocukluk hayatımızdan utandığı için bu konuda hep yalan söyler, dedin. Onun her şeyi sakattır, hayatı yalandır.

Ne demek istiyorsun? dedim.

Şey, mesela karısı, dedin.

Ne olmuş ona? dedim.

Şey, onun için kaygılanıyorum, dedin. Kocasının bir ilişkisi var. Kadıncağız bütün gün evde tek başına içiyor ve o korkunç çocuklarla uğraşıyor. En büyük oğlan tam bir haydut...

Ne? dedim.

Polisle başı derde girdi, ıslahevine filan gitti, dedin, kız kardeşinin de ondan aşağı kalır yanı yok, daha on yaşında Oddbins'ten votka çalarken yakalandı ve polisler onu eve getirdiklerinde bu kadar ağzıbozuk bir çocuk hiç görmediklerini söylediler, arabadan indiğinde üstünde balerin eteği vardı ve küfürler savuruyordu, yemin ederim ki o küfürlerden bazı-

larını hiç duymamıştım, öyle iğrençtiler ki! Bir de şu küçük olan. "Bebek" dedikleri.

Onun hakkında ne biliyorsun? dedim.

Şey, o bebek işte, dedin. Anasının gözbebeği. Onun kopyası. Babasıyla alakası yok. Aslında, açıkçası Ric'le ilişkimin sebebi şu.

Evet? dedim.

Şey, gerçeği söylemek gerekirse, dedin.

Hı hı? dedim.

Açıkçası onunla hâlâ bir şeyler yaşamamın tek sebebi karısı.

Karısı mı? dedim.

Öyle güzel bir kadın ki, dedin. Öyle tatlı ki. Açıkçası karısına sırılsıklam âşığım. Ric'in yanında kalmamın tek sebebi karısına yakın olmak. Potansiyellerle dolu bir kadın o. Başka bir sürü şey yapabileceğine eminim.

Fırsat bulursa, dedim.

Kesinlikle, dedin.

Seviştik. Sabahın geri kalanını ve ikindinin bir kısmını sevişmekle geçirdik. Kalçalarımı çok hafif ve kendinden emin bir şekilde ayırarak beni şaşırttığında ve sözümü yarıda kestiğinde başladı, derin bir nefes aldım ve sen kalçalarının arasına kayıp ince kasık tüylerimi yaladın, sonra üstüme uzanıp beni öptün, becerikli bir şekilde, çünkü beni çok iyi tanıyorsun, sonra ben üstüne çıktım çünkü seni avcumun içi gibi biliyorum ve çünkü sevilen bir kitabın özelliği, cidden iyi bir kitapsa, müzik gibi değişken olmasıdır; onu bildiğinizi sanırsınız, defalarca okumuşsunuzdur, tabii ki bilirsiniz, tabii ki aldığınız haz onu çok iyi bilmenizden gelir, ama sonra arka planda onda hiç duymadığınız bir şeyi duyarsınız ve bir say-

fayı çevirince ilk kez gördüğünüzü bildiğiniz bir sözcükler kombinasyonu çıkar karşınıza, bu kitabı bildiğinizi sanırdınız ama farklılığıyla gözlerinizi kamaştırır, bir kez daha ve sadece bu da değildir, siz de farklı bir insan olmuşsunuzdur, şimdi farklı birisinizdir, kitabı tekrar okuyorsunuzdur ve sen aşkım, benim için mükemmel bir kitapsın, aslında ikimiz de öyleyiz, ki bu biraz ritim duygusu ister, ama neyse ki ikimiz de birbirimizi okumakta gayet ustayız.

Bütün sabahı ve ikindinin bir kısmını sevişmekle geçirdik. Saatler geçti. Dışarıda ağaç yaprakları hafifçe sallanıyordu; sonbahar başlangıcında koyu yeşildiler. Eylülün bir pazar günüydü. Bu ay sadece dört pazar olacaktı. Bulutlar yüksekleredeydi ve kırlangıçlar bir ay kadar daha kaldıktan sonra ertesi yaz dönmek üzere güneye gideceklerdi.

İSKOÇ AŞK ŞARKILARI

Violet'ın başı gösterişli bir nefesli çalgılar grubuyla dertteydi. Evde ilk kez bu kadar çok iriyarı erkek vardı ve hiçbirinin beslenmeye ihtiyacı yoktu. Üzerlerinde İskoç etekleriyle ön kapıdan içeri dalıyor, gaydalarının uzun borularını tavana sürtüyor ve ayı postundan enstrümanlarını kapı çerçeveleriyle kısa perdelere çarpıyorlardı. Bibloları deviriyorlardı. Dolaptaki sürahiyle bardakları titretiyorlardı. Merdivenden inip çıkıyor ve sahanlıktaki kilimi buruşturuyorlardı. Yatak odası perdelerini kırıştırıyor ve tabloları yamultuyorlardı.

Gece gündüz her vakit geliyor ve hep aynı şarkıyı çalıyorlardı. Bütün ev sarsılıyordu. Onlar gittikten sonra bile sarsılıyordu. Violet eğilirken eli titredi, yavaşça eğiliyordu çünkü

vücudu sızlıyordu; eğilip ardıçkuşunu, daldaki ispinozları, turnikenin iki tarafında cilveleşen genç çifti tekrar aldı. Onları yerlerine geri koydu. Merdivenden çıktı, ayaklarının dibindeki gıcırtıyı hissediyor ama duyamıyordu. Tabloları düzeltti. Sudaki kuşlar tablosunun camında kendi yansımasını gördü. On yaş genç görünüyordu. Vay vay vay, dedi kendi kendine yüksek sesle. Ama bir şelalenin yanında yüksek sesle konuşmak gibiydi bu; kafasında tekrarlanıp duran o şarkıdan başka bir şey duyamıyordu. Şarkı hüzünlüydü. Güzeldi. Etkileyici denebilirdi. Violet sahanlıkta eğilip kilimi düzeltti. Sonra yine doğrulup merdivenden indi.

Violet'ın tanımadığı bir kadın da onu ziyaret etmeye başlamıştı. Ta Dalston'dan otobüsle geliyordu. Gençti ve henüz evlenmemişti, bu yüzden yapacak daha iyi bir işi yoktu. Oturduğu yerdeki pahalı dükkânlardan Violet'a bir kek ya da bir paket bisküvi getirirdi hep. Açlık nedir bilmeyen bir kızdı besbelli. İşte şimdi yine kapıdaydı.

Bu sefer ne istiyorsun? dedi Violet.

Kız tam bir baş belasıydı. Yaşlılara bedava hizmet veriyordu. Zenginlerin hoş, lekesiz cildine ve güzelliğine sahipti. Her halükârda, Violet onun dediklerinin tek kelimesini duyamıyordu.

Salondaki ısıtıcının önüne oturdular.

Şunu içeride giymen anlamsız, diye bağırdı Violet.

Kız, ceketini çıkardı.

Nezle olursun, diye bağırdı Violet, ısıtıcıyı biraz daha açarak.

Kız süveterini de çıkardı. Gençti ve çabuk ısınıyordu. Violet'ın mutfağına gidip çay yaptı ve bir tepside, fincanlar ile dükkânlardan alınma, tabaklara konmuş pahalı şeylerle birlikte getirdi.

Kız ile nefesli çalgılar grubu Violet'ın tek misafirleri değildi. Telefona bağırırsa doktorun gelmesini de sağlayabiliyordu. Ayda birkaç kez kızı uğruyordu; bazen kocasıyla, bazense onsuz. Yalnız geldiğinde yerel gazetenin emlak sayfasını okuyor veya evde dolanıp bir şeyleri eline alıyor, bakıyor ve geri koyuyordu. Violet onun odanın diğer tarafında oturup dolaptaki bardakları saymasını izliyordu. Parmağınla vurunca çınlıyorsa kristaldir, diye öğretmişti Violet, o küçük bir kızken. Violet evlenince ev bardak dolu olmuştu hep. Altmışlar ve yetmişler renkli bardakların altın çağlarıydı cidden. Keşke şimdi kalkıp dolabı açsa ve parmağıyla kristali çınlatsa, diye düşündü Violet; o bitimsiz şarkı eşliğinde gözlerini kapadı ve kızının koltuktan kalktığını, sürgülü cam kapağı açtığını, bir şarap kadehi seçtiğini, diğerlerini kımıldatmadan aldığını, piyano akorunda kullandıkları çatallar gibi dibinin yakınından tutup kulağına götürdüğünü, gerçek olup olmadığını anlamak için parmağıyla çok hafifçe vurmaya hazırlandığını hayal etti. Ama gözlerini açtığında kızı hiç kımıldamamıştı. Şimdi dolabın yanındaki tekerlekli servis masasına bakıyordu. Onu gösterdi. Ağzı kımıldadı. Bir şey diyordu.

Senin olsun, dedi Violet, sinek kovarcasına elini sallayarak. Al, senin olsun.

Kızının kocası bugünlerde işi garajda bir şeyler yapmak olan bir adamdı. Violet'ın onları her ziyarete gitmek zorunda kalışında adam garajda bir şeyler yapıyordu. Ne zaman Violet'ın evine gelse kapının yanında durup veya koltuğun arkasına sabırla yaslanıp Violet'la yalnız geldiği zamankinden daha çok konuşuyordu. Gerçi Violet hiçbir şey duyamıyordu, kulaklarında gayda sesleri vardı o kadar, grup evde değilse daha alçak oluyorlardı, evdeyse daha yüksek, ki kızıyla kocası bunun farkında değildiler kesinlikle, bu konuda kör ve sağırdılar; geçen çarşamba, şık ve bakımlı da olsalar hâlâ bir-iki sa-

vaştan geçmiş gibi görünen gaydacılar ufak mutfakta o ikisinin de burunlarının dibinde dans etmişlerdi, Violet'ın şimdi oturduğu sokaktaki kapıların altından atılan hayat sigortası broşürlerini okuyan o ikisine kibarca eşlik etmişlerdi böylece. Violet gülmüş, kızının önünde el çırpmıştı. Kızıyla kocası bakışmışlardı. Onun yaşlı ve kaçık olduğunu sanıyorlardı. Violet büfedeki bibloları göstermişti. Bakın, diye bağırmıştı. Broşürü okumaya geri dönmüşlerdi. Ölürseniz 80.000 pound alabilirdiniz.

Violet gözlerini kırpıştırarak uyandı. Bugün koltuğunda kızı değil o kız vardı. Bütün öğleden sonrayı orada geçirmişti kız. Ayaklarını orada yaşayan bir kedi gibi koltuğun altına kıvıracak kadar gençti. Violet kızın burada ne işi olduğunu hiç bilmiyordu. Birçok kez gelmişti ama Violet kızın adını bile bilmiyordu.

Kız, Violet'ın kendisini izlediğini gördü. Bacaklarını açtı. Doğruldu.

Oraya hiç gittin mi? dedi Violet.

Kız anlamadı.

Kanada'ya dedim, dedi Violet daha yüksek sesle. Kanada'ya hiç gittin mi?

Kız hayır anlamında kafa salladı.

Şelaleli yere gitmedin mi? dedi Violet. Senin gibi zengin bir kız dünyada istediği yere gidebilir oysa? Kız gülümsedi.

Ah, bak, anlatayım. O şelalelerin gürültüsü her şeyden yüksektir. Kilometrelerce öteden duyulur. Kilometrelerce öteden duyduk. Kenarında durduğumuzda hiçbir şey duyamadım. Yani dünyanın bir harikasını gördüğümü söyleyebilirim. Dünyanın bir harikasını işittiğimi de söyleyebilirim. Bunu söyleyebilecek kaç insan var ki? Dünyadaki milyonlarca insanın arasında. Bin dokuz yüz elli üç. Dans edilecek bir yer vardı. Biliyor musun?

Kız başıyla evetledi.

Çok farklı bir insan olabilirdim, dedi Violet. Dünyanın öbür ucunda.

Kızın ağzı açıldı ve, evet, dedi sessizce.

Gitmelisin, dedi Violet.

Kız başıyla evetledi ve tabaklarla fincanları tepsiye yığdı.

Hayır, şimdi git demiyorum, yani oraya git, Kanada'ya git, o yere, ismi nedir? dedi Violet.

Kız gülümseyip saatine baktı. Tepsiyi kaldırınca üstündeki her şey bir tarafa kaydı. Tepsi kullanmayı bilmiyordu. Violet üst üste düşen şeylerin sessizce tangırdamalarını izledi ama sadece üst kattan gelen sesler vardı, eski bir deri akciğerden çıkan havanın çıkarabileceği sesler, yüreği sarsan bir şarkı şeklindeki sesler. Gaydaların torbaları deri miydi? Violet bilmiyordu. Sert oldukları kesindi. Çalmak zordu herhalde. Yakında bir yerlerde çalıyorlardı, tepede, tam tepelerindeki yatak odasında belki veya fotoğraf kutuları ile Violet'ın bir daha asla görmeyeceği, üst üste duran şeylerle dolu tavan arasında. İsterlerse o şeyleri tekmeleyip kendilerine yer açabilirlerdi. Ortalığı istedikleri kadar dağıtabilirlerdi. Violet'ın umurunda değildi.

O kız yine salona gelmişti. Süveterini giyiyordu. Violet'ın evindeki zamanı dolmuştu.

Kızımın adı Jean, dedi Violet. İsmini Jean Simmons'tan esinlendim. Jean Simmons'ı bilmezsin.

Kızın atkuyruğu saçı süveterinin tepesinde belirdi tekrar.

Jean Simmons aktristi, dedi Violet.

Kız bir şeyler söyledi. Ceketinin cebini karıştırıp bir şey çıkardı. Küçük bir defter. Eli kadardı. Kız, defterin ortasını açtı. Sayfaları boştu. Kız diğer cebinden kalem çıkarıp bir şey yazdı ve Violet'a gösterdi. Violet defteri alıp gözlerine yaklaştırdı. Kız nereli olduğunu yazmıştı. Violet oradaki bir sürü

evin içlerini bilirdi. Paralı insanlara temizlikçilik yapmıştı. Şimdi hepsinde de başka insanlar vardı herhalde.

Sana demin söylediğim yer, dedi Violet. İsmini hatırlayamadım.

Kız defteri geri aldı ve yine bir şeyler yazdı. Violet gözlerini kısarak baktı; Chelsea kelimesinin altında Kanada yazılıydı. Violet defteri kızın eline itti.

Hayır, dedi. Suyun olduğu yeri, şehri. İsmini hatırlayamadım.

Kız başka bir şey yazdı. Violet'a sayfayı gösterdi, iki sözcük daha ve sonra bir soru işareti yazmıştı. Niagara Şelalesi?

İşte bu, dedi Violet. İşte bu. Niagara. Tam kenarında ve o kadar çok su var. Üstü düz, hafif köpüklü ve sonra hepsi düşüyor. Bugün de aynıdır. Görünce insanların oradan fıçıyla düşüp kurtulduklarına veya düşüp dibe ulaştıklarında hâlâ sağ olduklarına inanamıyorsun, ama kurtuldular işte, bir kısmı. Hepsi değil. Şimdi, dedi. Dinle. Kızı kolundan tuttu çünkü kız yine saatine bakmıştı.

Ne, dedi kızın ağzı, veya kim veya bekle.

Violet doğrulup olabildiğince dik oturdu. Öksürdü. Yutkundu. Genzini temizledi. Yukarıdaki delikanlılarının yine o kıvrak ağıda başlamalarını bekledi. Ayağıyla tempo tutmaya ve şarkıyı zengin kıza söylemeye başladı.

Chelsea'nin arkadaşı Amanda, Chelsea'ye gece yarısı bir rüyada çıplak halde gelmişti. Chelsea'nin gördüğü böyle ilk rüya değildi bu. Evleri beyaz, yapraklı yollarda yürürken (Chelsea, Chelsea'de oturuyordu) başka şeylere kafa yordu. Aerodinamiği düşündü. Havadaki nitrojeni ve oksijeni düşündü. Bayan Waterman'in bir vadinin öbür tarafından sesleniyormuşçasına sürekli bağırmasını düşündü. Dünyanın öbür

ucunda ilkbahar olduğunu, orada kışın bittiğini, buradaysa bu tuhaf sıcaklıkta daha yeni başladığını düşündü. Normalde senenin bu vaktinde hava bu kadar sıcak olmazdı. Küresel ısınma iklimleri bozmaya devam ederse neler olacağını düşündü. Hyde Park'ın ortasındaki havuzu düşündü. Mikropların suda nasıl soluduklarını düşündü. Amanda'nın bir mikrobiyolog oluşunu düşündü. Bir keresinde Chelsea'ye bir nehrin ortasından mesaj göndermişti, TAY'N ORTSINDA DURUYORM, USTMDE TEPEDN TIRNAGA BİYOLOJK TEHLKE GYSİSİ VAR!!! BENDN + Bİ SURU YASAM FORMUNDAN SLMLAR, diye. Bu geçen sene olmuştu, Amanda hâlâ buradayken. Amanda koltuğunda çırılçıplak bağdaş kurup oturmuş Chelsea'ye bakıyordu. Chelsea gece yarısı kan ter içinde uyanmıştı, hayır diyerek. Troposfer tropopoz ozon tabakası stratosfer, diye düşündü şarküterinin kapısını iterek açarken. Şarküteri çok kaliteli bir yerdi. Gayet meşhurdu. Stratopoz mezosfer mezopoz termosfer kuzey ışıkları. Atmosferin bir yapısı vardı. Chelsea onun tabakalarının isimlerini biliyordu.

Şarküteride bir sürü etekli adam Chelsea'nin arkasında kuyruğa girdiler. Şarküteriden çıkınca onlar da çıktılar. Kaldırımın ortasında durup döndü. Ona bakarak gürültü yaptılar. Chelsea nazikçe güldü. Adamların üstü çamurlu gibiydi, ihtişamlı giyinmişlerdi ama sokakta yatmış gibiydiler.

Para çantasında bozukluk aradı. Kaldırıma, adamlardan birinin iri tokalı ayakkabısının yanına birkaç pound bıraktı ve teşekkür etme hareketi yaptı. Adam parayı görmezden geldi. Görmezden gelmekten de öte; sakallı başını yukarı kaldırdı. Alınmıştı. Belki de aslında memurdular, hallerinden anlaşılmasa da. V&A ile ilgileri vardı herhalde.

Ama müze kapılarının önünden cırlayıp inleyerek geçtiler ve onu Brompton Sokağı boyunca takip ettiler. Chelsea biraz

hızlı yürümeye başladı. Koşmaya başladı. Turistlerin arasından koştu ve hızla gelen arabaların arasından sokağın karşısına geçti. Harrods'a daldı. Kapıcı kapıyı açtı. Onları içeri almazlardı. Ama geldiler, hâlâ peşindeydiler, hâlâ o korkunç gürültüyü çıkarıyorlardı. Hiçbir güvenlik görevlisi yardım etmedi. Onu yiyecek reyonunda takip ettiler. Onu mücevherler bölümünde takip ettiler. Geldiği yoldan dönünce onlar da aynı şeyi yaptılar; yürüyen merdivende arkasında toplandılar. İleri bakıyordu, masumca, dümdüz ileri bakıyordu, bir eli hareketli şeridin üstünde. Ama onlar bağırıp çağırdılar, uludular ve meledilerve anırdılar, önce kitap, sonra oyuncak, sonra deri ürünleri bölümlerinde. Peşinden gelip merdivenden iniyorlardı ve mağazadan çıkıyorlardı sanki kendisi gruplarının şefiymiş gibi. Arkasından kasıla kasıla yürüyerek Knightsbridge Metro İstasyonu'na girdiler ve orada yük kapısından girerek onları atlattı.

Havaalanı metrosuydu. Gördüğü ilk koltuğa oturdu. Nefesini tuttu. Onlar hâlâ yukarıda bilet makineleri için bozukluk arıyorlardı herhalde, otomatik bilet bariyerlerinden kendilerini, üniformalarını ve enstrümanlarını sığdırarak geçmeye çalışıyorlardı. Metro kalktı. Karşısında bir adam gazetesini okuyordu. Yanındaki bir kadın donuk ve görmeyen gözlerle bakıyordu. Chelsea suşide hâlâ bir terslik olup olmadığına baktı kutuyu açıp. Kutuyu kapadı ve gözlerini kapadı. Metro bir sonraki durağa gitti, kapılar açıldı, Chelsea arkasındaki ya da önündeki vagondan onların arsızca bağrıştıklarını işitti ve kapılar kapandı. Adam hiçbir şey olmamışçasına gazetesini okuyordu. Kadın hiçbir şey olmamışçasına donuk gözlerle ileriye bakıyordu. Başka bir kadın da donuk gözlerle ileriye bakıyordu. Biraz ilerideki bir kadın gazete okuyordu. Bir başkası kitap okuyordu. İki kişi kapının yanında durmuş sallanıyorlardı. İki tane şortlu turist bir sırt çantasına yaslanıyorlar-

dı. Chelsea pis zemine baktı. Muşambasında grili beyazlı lekeler vardı, Chelsea'nin ayaklarının altında yapay bir yıldızlı gökyüzü uzanıyordu sanki. Her durakta kapılar açılıyordu, insanlar inip biniyordu ve arkalarından ya da Chelsea'nin tepesinden gelen gürültü trenin ötesine yayılıyor, tünel ağında yankılanıyordu.

Ta Heathrow'a gidip dönene kadar aynı şarkıyı çaldılar ve sonra hâlâ o şarkıyı çalmayı sürdürerek metrodan inip sokağa çıkan Chelsea'yi takip ettiler.

Çay kahve filan ister misiniz? dedi Chelsea birkaç saat sonra tekrar konuşarak.

Gaydacılar salondaki kahve masasının etrafına halka şeklinde dizilmişlerdi. Ön kapıdan itiş kakış girdiklerinden beri burada ayakta duruyorlardı. Kapı hâlâ açık duruyordu. Soludukça göğüsleri kabarıp iniyordu. Farklı ritimlerde soluyor, aynı şarkıyı çalıyorlardı. Omuzlarına yaslı tartan kaplı boruları dallara benziyordu. Sanki annesinin dairesinin zemininden bitivermiş bir soluyan eğik ağaçlar korusuydular. Onlarla konuşmak ağaçlarla konuşmak kadar anlamsızdı. Size bir şeyler getireyim mi? diye sormuştu Chelsea. Uzun kalmayı düşünüyor musunuz? Başka neler çalarsınız? Herhangi biriniz seyahat ettiniz mi? Herhangi biriniz Avustralya'ya gittiniz mi? Ben geçenlerde oradaydım, Melbourne'da biraz kaldım, herhangi biriniz Melbourne'u bilir misiniz?

Adamlar onu görmezden gelmişlerdi, şimdi görmezden geldikleri gibi. Hassiktir, diye düşündü Chelsea. Halı ile duvarları kirleteceklerinden ve onlar gittikten sonra temizlik yapmak zorunda kalacağından korkuyordu biraz. Ama kibar bir insan olduğundan söylediği şu oldu: Çeşitli bitki çaylarım da var. Veya bir şişe şarap açabilirim. Acıkan var mı?

Onun dışında her yere bakıyorlardı. Küçümseyici bir edaları vardı. Yanakları havayla doluyor, sönüyor, sonra tekrar şi-

şiyordu. Her soluğun gittiği borular giderek canlı bir şeylere, uzun burunlu ve kıpır kıpır, sanki bir kasap tarafından katledilmek üzere asılmışlar gibi üç ayağı havada şeylere benziyorlardı; Chelsea biliyordu ki kendi başlarına yere oturmalarına izin verilse korkunç bir dengesizlikle, sudan çıkmış deniz yaratıkları gibi oksijensiz kalarak panikle, körlemesine kaçışacaklardı.

Ön kapıyı itip kapadı; içeri zorla girildiği için menteşeleri yamulmuştu. Mutfağa gidip kendine bir fincan çay yaptı. Hâlâ kutuda duran suşiyi dürtükledi. İştahı yoktu. Dışarısı yağmurluydu ve hava erkenden kararmıştı. Mutfakta durup kahvaltı tezgâhına yaslanarak kitap okumaya çalıştı. Ama odaklanamıyordu; çıkardıkları gürültü korkunçtu. Radyoyu açtı ama gürültüden bir şey duyulmuyordu. Radyoyu kapadı. Televizyonu açtı ve altyazıya ayarladı, ama altyazılar sadece izlemediği kanallarda vardı. Televizyonu kapadı.

Salona geçti.

Lütfen kesin şunu, dedi.

Gaydacılar derin nefeslerle çalmayı sürdürdüler.

Sizi piç kuruları, dedi. Annemin evinden defolun.

Pufladılar. Üflediler. Onunla göz göze gelmekten kaçındılar. Bundan kaçınmaları küçümseyiciydi.

Sosyal hizmetleri aramayı ve başka bir ülkeden gelme fakir görünüşlü bir sürü insan mülkünüze yerleşirse ne yapılması gerektiğini sormayı düşündü. Hangi departmana sorması gerektiğini bilmiyordu. Bunun yerine, Helsinki'de bir otelde kalan annesini aradı.

? dedi annesi.

Seni duyamıyorum, dedi Chelsea.

Beni uyandırdın, dedi annesi. Bu saatte aranır mı, Tanrı aşkına? Ne istiyorsun?

Ne? dedi Chelsea.

Ne? dedi annesi. Hat kötü. Seni zor duyuyorum.

Sesini yükseltmen gerek, dedi Chelsea.

Bir şey mi oldu? dedi annesi.

Chelsea telefonu kendinden uzaklaştırıp salona, gürültünün geldiği yere doğru çevirdi. Orada on saniye kadar tuttuktan sonra tekrar kulağına götürdü.

Alo? dedi annesi. Alo alo alo alo?

Alo? dedi Chelsea ahizeye.

Bir şey mi istiyorsun dedim, dedi annesi.

Boş ver, dedi Chelsea.

Ne? dedi annesi.

Sorun yok, dedi Chelsea.

Burada her şey yolunda, dedi annesi. Bir şeye ihtiyacım olursa söylerim. Yer cilasının faturasını ödemeyi unutma, 163 pound, nakit öde. Ayrıca Arcadia'dan babanın takım elbiseleriyle giysilerimin alınması gerekiyor, benimkiler yedi tane, onu arayıp orada kaç tane takım elbisesi varmış sorar mısın? Bir de Maria'ya olukları temizlemesini söyler misin?

Tamam, dedi Chelsea. Annesinin ne dediği konusunda hiçbir fikri yoktu. Kuru temizlemeciden bahsediyordu herhalde, ki Chelsea giysileri çoktan almıştı bile. Seni çok seviyorum, dedi annesi Finlandiya'daki otelinden, duyulmaz bir sesle. Hoşça kal, dedi Chelsea, Londra'daki daireden. Telefonu kapadı. Ahizeyi kaldırıp bir numara çevirdi ve telefonu kulağına olabildiğince bastırıp parmağını diğer kulağının deliğine daldırdı; binlerce kilometre uzakta telefonun çaldığını duyabiliyordu; sonra telesekreter mesajı çıktı, yakından geliyordu. Mesaj neşeliydi. Chelsea'ye kendini daha kötü hissettirdi. Sonuna kadar dinledi, kendi mesajını bırakması için ayrılan boşluğu da dinledi ve sonra telefonu tekrar kapadı.

Gidip kanepeye oturdu. İnsan çaldıkları şarkıya alışıyordu giderek. Öfkeli ama sevgi dolu bir şarkıydı. Gürültülü ve şefkatliydi. Yitmişlikler ve umut doluydu.

Chelsea adamların eteklerinin altındaki çıplak dizlerinin devasa olduğunu fark etti. Elleri çalmaktan kızarmıştı. En yakınındaki adamın yüzünden ter boşanıyordu. Hepsi kan ter içindeydi. Her nefeslerini o zımbırtıları çalmaya vermek ve onları durmadan çalmak, kaloriferli bir odada o koca kürklü şapkalarla ve ağır görünüşlü ceketlerle durmak kolay olmasa gerekti.

Gaydacılar yine sona ulaşınca Chelsea pes etti. Alkışladı.

Bravo, dedi.

Chelsea'nin en yakınındaki adam gülümser gibi oldu. Gaydacılar Chelsea'nin başının üstünden birbirlerine kafa sallayarak göz kırptılar. O gürültüye baştan başladılar.

Gecenin bir vakti o kanepede otururken hepsi etrafındaydılar, kanepenin kolluklarında, kahve masasında, koltuklarda, yerde. İş günü bitmişti. Bir tanesi şarkı söylüyordu. Gerçi artık ayı postundan şapkalarını çıkardıklarından tahminde bulunmak güçtü ama Chelsea bunun daha önce en kibirli görünenleri olduğunu tahmin etti. Gerçek aşkım gelmezse, diye şarkı söylüyordu adam. Başkasını bulurum mutlaka.

Bir dağda geçirilen zor bir zamana ilişkin hüzünlü bir şarkıydı. Nakarata hep birlikte eşlik ettiler. Sonunda tezahürat yapıp el çırptılar ve kadeh tokuşturdular. Chelsea'nin yanında oturan sakallı adam şarkı söylemeye başladı. Suratı çalışmaktan ve içmekten kızarmıştı. Sevgilisinin ona verdiği sözü tuttuğunu, sevgilisinin uğruna canını vereceği kadar güzel olduğunu, gelmiş geçmiş en güzel koyu mavi gözlere ve yüze sahip olduğunu anlattı şarkıda.

Ufak tefek, esmer, incinmiş görünüşlü olanı, bir yolda şans eseri bir kızla tanışan bir adama dair bir şarkı söyledi. Kız ada-

ma şehrin ne kadar uzakta olduğunu ve hangi yoldan gidilebileceğini sorar ve adam nezaket icabı ve kız çok güzel olduğu için yolunu değiştirip ona eşlik eder. Uzaklarda şehrin kule uçlarını görmeye başlayınca kız adama teşekkür eder. Adam kıza ceketinden çıkardığı altın broşu verip onu öper ve kız gider. Yanımda yürürken melek gibiydi, diye şarkı söyledi gaydacı.

Chelsea bu şarkıyla kederlendi. Sonunda ağladı. Adamlar nihayet memnun olmuş gibiydiler. Ciddi görünüyorlardı. Sadık görünüyorlardı. Sakallı adam kolunu Chelsea'nin omuzlarına atıp onu ağzından uzun uzun öptü. Kokusu ve tadı viskiyi ya da kanı çağrıştırıyordu.

Daha sonra, şafağa doğru, Chelsea biraz hava almak için parka gitti. Gaydacılar ikişer ikişer sıraya geçip peşinden geldiler. Chelsea ıssız sonbahar suyunun yanındaki bir banka oturdu ve yükselip inen kuşları izledi. Gayda grubu biraz uzakta durup Londra'da gün doğarken törendeymişlercesine son bir kez çaldı.

İskoç bir oğlandı ve Ontario'da bir çiftlikte çalışıyordu. Savaşın sonunda yaşı küçük olmasına karşın orduya yazılmış ve sonra kendini Kanada'da bulmuş ve orada kalmıştı. Ben on dokuz yaşındaydım. Orası fırsatlar diyarıydı ve annem yol paramı biriktirmişti, kendisi de yarı İskoçtu, Banff'ta akrabası vardı, küçük kız kardeşi; güya daha iyi bir hayat olacaktı bu. Ama oradayken evimi özledim sürekli. Evime giderken onunla tanıştım. Doğu otobüsünde karşımda oturuyordu, görünüşünden hoşlandım, konuşmaya başladım. Şehre vardığımızda sinemaya gittik, *Bir Yabancıyla İlişki* filmine, sonra ertesi gün bana dünyanın bir harikasını göstereceğini söyledi. Oraya gittik; hiçbir şey duyulmuyordu! Suları o kadar gürül-

tülüydü ki! Etrafa sular saçılıyordu, sırf orada dururken bile sırılsıklam olduk, saçım başım ıslandı. Kalmamı istedi, kalırsam kendi çiftliğimiz olacaktı; oradaki çiftlikler kocaman, buradakilerden çok daha büyükler. Ama eve gidiyordum, biletimi almıştım ve çiftliklerden hiç anlamazdım, şehirde büyümüştüm ve hem zaten evlenmeye hazır değildim henüz. Eve dönüşümün ertesi yılında annem öldü ve ondan sonraki yılda bir Railways dansında tanıştığım bir adamla evlendim; satıcıydı, bardak satıyordu.

KISA LİSTE MEVSİMİ

Yüzyılın sonuydu ve yine mevsim sonuydu. Bankaya gitmiştim ve şimdi ne yapacağımı bilemiyordum, bu yüzden kültürel değer taşıdığı bütün gazetelerde yazan bir serginin hâlâ devam ettiği modern sanat galerisine gitmek için parktan geçtim.

Şehir o gün binlerce kilometre ötedeki, Atlantik'in öbür yakasındaki bir fırtınanın (belki de bitmişti) etkisiyle rüzgârlıydı; uzakta, parkta bir traktör kışın vereceği hasara karşı çimenliklere gübre serpiştiriyordu. Ağaçların altından yürüdüm. Sertleşmiş yapraklar başıma, yüzüme sürtünüyorlardı. Yolda önümde bir adam, düşmüş yaprakları topluyordu; komik görünüyordu, üstünde oturduğu, hortumuyla yaprakları

emerken elektrikli süpürge gibi fazlasıyla tiz bir ses çıkaran makine ona küçük geliyordu ve arkasına, önüme, temizlemiş olduğu yollara yeni yapraklar düşüyordu. Yapraklar etrafımızda kuşlar gibi, boyalı kar taneleri gibi uçuşuyordu. Galeriye varınca omuzlarımı küçük yapraklardan temizlemek zorunda kaldım.

Giriş kapısının önünde bir adam kendisinden genç birtakım adamlarla konuşuyordu. Rüzgârın dağıtıp durduğu saçına bir elini bastırmak zorunda kalıyor, diğer elini sallıyordu. Genç adamların sergilediği hürmet ve bu adamın sırtının duruşu, başının eğimi, bir konuda otorite olduğunu gösteriyordu. *Elbette kendi içsel doğası var*, diyordu, *ama anlatımı...*

Anlatımı. Anlatımı neymiş bilmiyorum. Gerisini duyamadım ama biraz daha yavaş yürüsem ya da durup dinlemeye kalksam o üç adam beni hissedeceklerdi ve onları huzursuz edecektim. Belki yerimde deli ya da sağı solu belli olmayan, biraz tehlikeli biri (ki şehir bunlarla dolu) olsa, aralarındaki o özel konuşmayı münasebetsizce dinlerdi. Sıcak galeride terleyince hırkamı çıkardım; beni kolayca deli ya da şu ne yapacağı belli olmayan insanlardan biri sanmış olabileceklerini düşününce biraz sinirim bozulmuştu. Ama hırkayı çıkarırken ve ağzım yünle dolarken en çok da adamın cümlesinin sonunu ya da tam olarak neden bahsettiğini, söylediği sözlerin anlamını, konuyu -asla- bilemeyecek olmama bozulmuştum.

Hırkamın kukuletasında yapraklar vardı. Bir şey yere düştü. Zemine çarpınca sekerek epey yükseldi ve küçücük olmasına karşın şaşırtacak kadar sert bir ses çıkardı; eğilip onu aldım. Bir akçaağaç tohumuydu, tek pervanesinin bir tür deri gibi damarlı oluşu tohuma gerçeküstü bir hava katıyordu: Küçük bir uçan fındıktı, büzülmüş bir kafa eklenmiş bir kanattı, neredeyse tamamen yüzgeçlerle kaplı bir balıktı. Ama kartpostal tezgâhının arkasında duran galeri görevlisi bana

dikkatle baktığı için tohumu hırkama, yaprakların arasına geri koydum, hırkamı katlayarak koluma astım ve adamın bana girişin bedava olduğunu, sergi broşürlerinin de bedava olduğunu, resimli katalogların fiyatınınsa 16.50 pound olduğunu söylemesini kibarca dinledim.

Böyle galerilerdeki tezgâhların arkasında çalışan insanlar sanat eserlerini görmeye gelen kişileri küçümserler genellikle, ama bu görevli yeniydi, henüz sıkılmamıştı, dikkatliydi. Bana hepsini söylemesini istedim, küçük kartpostalların fiyatlarını, büyüklerin fiyatlarını ve üç boyutlu görünenlerinkini; posterlerin bittiğini fakat yenilerinin gelmek üzere olduğunu öğrendim. Bir sergi kataloğunu açınca karşıma bir kahve masasında duran iki fincan kahvenin fotoğrafı çıktı; kataloğu karıştırdım, kapadım ve selofan kaplı diğer katalogların üstüne geri koydum. Görevli, bir kâğıt parçası uzatıyordu. Bir yarışma broşürüydü, üstünde bir araba resmi vardı ve sergiyle ortak düzenlendiği yazılıydı. Adımı ve adresimi yazarsam, bir araba şirketinin bana reklam mektupları göndermesini kabul edersem ve modern sanatın önemini en fazla on sözcükle açıklayabilirsem bir araba kazanabilecektim. Daha sonra da doldurabilirsiniz, dedi görevli bana, çıkarken buraya bırakabilirsiniz. Veya isterseniz şimdi doldurun. Kalemimi ödünç alabilirsiniz.

Sinirimi bozmaya başlamıştı. Durmadan gülümsüyordu. Beni tanırmış gibi davranıyordu. Broşürü cebime koydum, teşekkür ettim ve bir katalog aldım.

Döner kapıdan sergi salonuna girerken, dışarıda konuşan o üç adamı durup dinleseydim belki de huzursuz filan olmazlardı, belki de içten içe sevinirlerdi, çünkü bir yerlerde birilerinin dinliyor olduğunu düşünmek her zaman hoştur, diye düşündüm. Belki de kibirle sırıtıp bana gruplarına katılmamı işaret ederlerdi başlarıyla, bana yer açarlardı. Konuşan adam

neden bahsettiğini açıklamaya tenezzül bile edebilirdi. *Bahsettiğim şey şu.* Veya: *Şu tarzdan bahsediyorum.* Kim bilir? Sergiyi gezip resimlere, heykellere ve lideolara baktım.

Doğduktan kısa süre sonra ameliyatla ayrılan ve şimdi kırklı yaşlarda olan iki erkek yapışık ikiz tarafından yapılmışlardı. Bu ikizlerle sanat eserleri epey tutuluyordu; duvardaki bir yazıya göre bu sergi onların saygın bir sanat yarışmasının kısa listesine girmelerini sağlamıştı. Bu aralar gazeteler otoritelerin listeleriyle ve kısa listelerle doluydu; en iyi filmler ve pop şarkıları ve yüzyılın tarihi anları, yılın en iyi müziği, en iyi romanı, en iyi şiir kitabı, en iyi tablosu. Gazetelerde ikizlerin ameliyatla ayrılmalarından hemen sonraki ve şimdiki fotoğrafları, heykelleriyle tablolarının fotoğrafları ve videolarından sahneler çıkmıştı. O sanat ödülünü kazanma şansları düşüktü, üçte bir gibiydi. O fazlasıyla sıcak galerideki odalarda gezindim; benim gibi yürüyen ve duran bir sürü insan da olsa hepimiz, galerilerdeki insanların genelde olduğu gibi saygılıydık, sessizdik, bir kilisede ya da kitabevinde gibiydik. Ama terliyordum. Sırtımdan ter akıyordu; omurgamda boylu boyunca hissedebiliyordum. Elimi enseme, saçımın hemen altına götürdüm ve ıslandı. Galerinin ortasında durup parmaklarımdaki tere baktım.

Dışarısı ile içerisi arasındaki sıcaklık farkındandı ya da mevsim değişimlerinde olan daha büyük sıcaklık değişimlerinden. Veya belki de, diye düşündüm elimi gömleğime silerken içimden gülerek, kapıdaki adamın cümlesinin sonunu asla bilemeyeceğim için terliyordum. Biraz başım dönüyordu. Kendimi halsiz hissediyordum. Korkunç bir grip virüsü veya daha kötü bir şey, şu anda içimde bölünerek üremekte olan isimsiz bir şey kapıp kapmadığımı düşünmeye başladım. Tablolara bakarak ters yönde, giriş kapısındaki işaretlerin gösterdiğinin aksi yönde giderek yanımdan geçen bir adama bak-

tım. Mesela o adam iyi görünüyordu. Terliyor gibi bir hali yoktu. İçerisi fazla sıcak geliyormuş gibi görünmüyordu. Odadaki hiç kimseye içerisi fazla sıcak geliyormuş gibi görünmüyordu.

Bir heykelin yanında, üstünde içi pas rengi bir şeyle yarıya kadar dolu fincanlar ile yanlarındaki katlı bir gazetenin durduğu bir kahve masası heykelinin yanında durdum. Fincanların tepesine plastik cama benzer bir şey geçirilmişti ve gazete sayfaları incecik metal tel raptiyelerle tutturulmuştu. Yürüdüm. Altımdaki bacaklarımı hissedebiliyordum. Sanat galerisine uygun bir hızla yürüyordum; kimseye tuhaf görünmek istemiyordum. Odalarda çıt çıkmıyordu, arada sırada videoların sesleri geliyordu o kadar; kesik kesik bir gıcırtıydı, sanki uyuyan bir insanın ağzındaki dişler çok yakından kaydedilmiş gibiydi ya da endüstriyel bir şeyler. Karanlık bir odanın üç duvarı ekranlarla kaplıydı; bir süre gösterileri seyrettim ama ne izlediğimi anlayamadım. Üç duvarda da kırmızı, karanlık bir şey vardı, kımıldayan yüzeyi donuk donuk parlıyordu; belki de bir ağzın yakın çekim görüntüsüydü, damak kemiğine yaslanmış bir dildi. Ağzımı hissedebiliyordum, mağara gibiydi, çene kemiğim yükselerek dişlerimin diplerine dönüşüyordu. Karanlıktan çıktım. Tablolara odaklandım.

Hepsi de kocaman ve dörtgendiler, hepsi de süpürgelikten tavanın kenarına kadar uzanıyorlardı ve her çifti bir duvarı kaplıyordu; sanki geçen yüzyılın sonunda tasarlanmış olan bu galeri sırf bu tablolara uysun diye planlanmış gibiydi. Hepsi çifter çifter duruyorlardı. Birinci tablo tanıdık, domestik bir şeye benziyordu, çaydanlık ya da köpek gibi. İkincisi neredeyse bomboş bir tuvaldi, temiz sayılırdı, ortası lekeliydi, sanki ressam oraya kirli bir elle tesadüfen dokunmuş gibiydi. Bu resimlere birlikte isim verilmişti herhalde: Çaydanlık, 1 ve 2 veya: Köpek, 1 ve 2.

Anladım. Çok uzun sürmemişti. Yabancılaşmadan ve uzaklıktan bahsediliyordu, değil mi? Bunu anlamak için o küçücük galeriyi sadece bir kez turlamam yetmişti, ama iki kez daha turladım, sırf kendime kan ter içindeki halime karşın bunu yapabileceğimi kanıtlamak için. Üçüncüsünde durup bir köşedeki, genellikle sanat galerisi görevlilerinin oturduğu türden bir tabureye oturdum soluk soluğa.

Şimdi karşımda duran iki tablonun ismi Yol, 1 ve 2'ydi. Soldakinde, iki tarafında sadece çimenler bulunan ve ortadan uzaklara uzanan boş bir asfalt yol vardı. Sağdakinde ise, camının ardında neredeyse tamamen bomboş bırakılmış, sadece ortasında kire ya da yanlışlıkla bırakılmış bir ize benzeyen kil rengi bir leke bulunan bir başka tuval vardı. Tanıtım broşürünün kapağında ikizlerin *iki benzer eser ortaya çıkardıktan sonra bunlardan birinin bütün boyalarını özenle silmeyi, sadece ortadaki bir kısmı bırakmayı sevdikleri* yazılıydı ve bunu okur okumaz ikizlerin yaptığının bu olduğunu zaten çoktan bildiğimi, bunu bir pazar gazetesinde filan okumuş olduğumu hatırladım.

Hafızamın ihanetine uğradığını hissettim. Tekrar tabureye oturup arkamdaki duvara yaslandım ve gözlerimi kapadım. Sonra anımsadım: Bir sanat galerisine son gidişimde, yani aylar önce, yine kendimi çok kötü hissedip oturmak zorunda kalmıştım. Orası şehrin ortasındaki, daha büyük, daha geniş bir galeriydi. Binanın en tepesinde, bir sürü merdivenden çıkılıp insanın yürürken ayaklarından yukarısının görülebildiği kadar camsı bir mermer zemine sahip bir koridordan geçildikten sonra, üç tane parlak oda görülüyordu. İçleri küçük, bunaltıcı, parlak tablolarla doluydu, bir kadın ressam otuzlu ve kırklı yıllarda Berlin'de, hamileyken kaçınılmaz ve istatistiki bir şekilde ölümünden önce kendisi ile ailesinin hayat öykülerini onlara kaydetmişti. O gün kadının yüzlerce

tablosundan sadece üçüne baktıktan sonra ayaklarımın altındaki zeminin kaydığını ve gıcırdadığını hissetmeye başladığımı hatırlıyordum şimdi; sanki altımızdaki -odalarda gezinen ve bellerinde asılı kiralık galeri CD makinelerinden, o tabloların yapıldığı sıralarda kimsenin hayal bile edemeyeceği küçük çemberler halinde dönen CD'lerden tabloların öykülerini dinleyen onca insanın altındaki- bütün galeri dalgalı bir okyanustaki bir gemiydi de bizler onun karga yuvasında sarsılmaktaydık.

Ayakta kalabilmek için topuklarım ile ayak parmaklarımın üstünde sallanmıştım, yüzüm donuktu, ta ki birisi, bir bayan, döşemenin ortasındaki yumuşak bir koltuktan kalkıp bana yer açana dek. Sonra aynı odada oturup döşemedeki ahşap şeritleri saymış, vernikli tozları ve aralardaki boşluklara kaçmış şeyleri incelemiştim, tablolar, göz hizamın üstünde asılı duran parlak renkler hâlâ oradaydılar; sonunda kapanış çanı çalmıştı ve üniformalı bir adam gelip herkese gitmelerini söylemişti de gidebilmiştim.

Belki de beni terleten sanattı. Belki de heykeller ile tablolar bana iyi gelmiyorlardı. Kendimi tutmasam gülecektim. Komikti. O sabah, bana konut kredisi vermiş olan bankaya gitmiştim; nedense orada çalışan kadın bana hastalık ve ölüm hikâyeleri anlatır hep. Sürekli sonuçları yetersiz testler yaptırıyor, genellikle de korkutucu bir şeyler yüzünden. Belki de, diye düşündüm, sanat alerjisi testleri yaptırabilirim, hani şu bant testler gibi. *Sonuçları aldık*, derdi doktor. *Toz kenelerine, kedi tüylerine, atlara, kabuklu deniz hayvanlarına, nikelle bağlantılı metallere ve sanatsal ifadenin çeşitli tarzlarına karşı alerjiniz var.* O zaman rahatlayıp derin bir nefes alırdım. Sanat eserlerine yaklaşmazsam hayatımın semptomsuz ve sade olacağını, derin, sağlıklı ve sıvısız nefesler alabileceğimi çok geç olmadan keşfetmiş olurdum. Ondan sonra tiyat-

rolara, galerilere, sinemalara ve kitabevlerine gittiğimde uyuşuk olurdum, antihistaminlerin etkisiyle sersemlemiş halde olurdum, duyularım öyle körelirdi ki anlatılmak istenen şeyin ne olduğunu ya da olabileceğini hiç umursamazdım.

Bankada hep o kadın çıkıyor karşıma. Kanadalı, esmer ve zayıf, cildi güneş yüzü görmemiş ve narin; tükürük lekeli, çift kat camlı gözlüğünün ardındaki yüzü hep soluk. O sabah, birdenbire ne yapacağımı bilemeyip işten izin almaya ve modern sanat galerisinde biraz zaman geçirmeye karar vermemden önce, kadın, hesabıma bakarken bana üzücü bir hikâye anlatmıştı. Bir meslektaşından bahsetmişti, daha otuz üç yaşındaymış, hatta geçen hafta otuz üçüne basmış. Bir buçuk yıl önce kolunda küçük bir mandalina boyutunda bir yumru belirmiş. Küçük bir portakal boyutunda. Ameliyat olmuş. Tamamen başarılı geçtiği söylenmiş. Altı hafta önce korkunç baş ağrıları başlamış. Hastaneye geri dönmüş. Her tarafı şişmiş. Dün ölmüş. Daha otuz üç yaşındaymış. Düşünebiliyor musunuz? Boşanmışmış. Dört yaşındaki kızı, kadının diğer meslektaşı olan ve ziyaretine giden Mary'ye, anneciğim hastanede ve dönmeyebilir, demiş.

Başımı iki yana sallamış, bir şeyler söylemiş, dekontu imzalamış, bankalarda bir şeyler alıp vermekte kullanılan boşluğa koymuştum. İçim kararmıştı yine; anlayışlı ifademin ardında kaçma planı yapıyordum yine. Kadın camın iç tarafına bir şey bastırıyordu, bana noktacıklı bir fotoğraf gösteriyordu, bir partide ya da barda gülümseyen birilerinin fotoğrafının faks ya da fotokopisini. Ölen kadın buydu işte, diyordu, onu tanır mıydım? Suratlar bulanık ve gölgeliydi, resmin bir sürü yerinde fotokopi çekilirken buruşmaktan oluşma beyaz çizgiler vardı; elden ele geçmişti. *Yani kafana göre, öylesine bir şeyler yap*, diye bağırmıştı kadın arkamdan, ben bankadan çıkarken. *Bugün kafana göre takılmayı unutma.*

Kafama göre takılmak: Bir sanat galerisine gitmiştim. Terliyordum. Bir sanat galerisindeki bir taburede gözlerim kapalı oturuyordum.

Onları açınca üç-dört yaşlarında bir kızın bana gülümsediğini gördüm. Ben de gülümseyince o gülümsemeyi kesti ve odanın ortasında durmuş kibarca fısıldayarak başka bir kadınla konuşan annesinin bacaklarının arkasına saklandı. Çocuk annesinin ayaklarına sımsıkı sarıldı. Bıraktı. Kendini yere attı. Kare taşların üstünde sıçramaya başladı. *Yol 2*'yi boş verip *Yol 1*'in önünde durdu. Yola doğru koştu, oradan koşarak gidecekmişçesine, tabloya çarptı, bütün vücuduyla. Duvardaki resim sallandı. Çocuk şaşkınlıkla bağırdı. Geri çekilip burnuna dokundu.

Ay, dedi.

Aman Tanrım, dedi annesi. Aman Tanrım, Sophie. Ah.

Bana döndü. Çok özür dilerim, dedi. Özür dilerim. O sadece. Affedersiniz.

Hayır, dedim. Bana bir şey. Yani. Ben...

Kalktım. Şimdi anne bir kâğıt mendille kızının ellerinin camda bıraktığı bariz izleri siliyordu. Gülüyordu, utanmıştı, fısıltıyla küfrediyordu. Sophie, dedi.

Hayır, dedim. Yapmayın... Lütfen tablolara dokunmayın.

Ah, dedi kadın. Doğru ya. Özür dilerim.

Geri çekildi, kâğıt mendili havaya kaldırdı, ne yapacağını bilemiyordu. Çantasına koydu. Döndü, hoş kadındı ve sinirliydi, çocuğu omuzlarından tutmuş gülümseyen ve gülmemek için gözlerini indirmiş, çocuğun kafasının tepesine bakan arkadaşına baktı. Çocuk anlaşılmaz bir şarkı söylüyor ve yine dans ediyordu.

Sorun değil, dedim. Sadece, şey, bilirsiniz, kimsenin tablolara dokunmasına izin veremeyiz.

Cidden çok özür dilerim, dedi kadın yine. Gel Sophie, artık gitmeliyiz.

İki kadın çocuğa bir anorak giydirmek için bir araya geldiler.

Hayır, galeride kalabilirsiniz, dedim. Sorun değil. Sadece, şey. Bir daha olmasın.

Kadın rahatladı. Bana teşekkür ediyordu. Ama gerçek bir görevli yaklaştığı için, kadınlara sert, resmi, vedalaşıcı türden olduğunu düşündüğüm bir şekilde gülümsedikten sonra gitmek üzere arkamı döndüm. Kadınlar durumu anlamasın diye, yanımdan geçen görevliyi durdurup adama galerinin kaçta kapanacağını sordum usulca. Arkamdaki çocuklu kadın, adamın bana işle ilgili emirler verdiğini veya belki de benim ona emir verdiğimi sanacaktı.

Görevli bana her şeyi bilen bir adamın gözleri ve kibriyle baktı. Ama sorun yoktu. Hiçbir şey bilmiyordu. Galeri bu gece altıda kapanıyor, dedi.

Teşekkürler, dedim. Peki sergi ne zaman bitecek?

Bu sergi ayın on üçünde bitiyor, dedi.

Duvarları bir insanın ağzının iç tarafı olabilecek olan odadan hızlı adımlarla geçip diğer taraftan çıktım. Hırkamı başımdan geçirdim. Umurumda değildi. Kendimi daha iyi hissediyordum. Yürüyüş yapacaktım. Kendimi günün içine atacaktım. Canlanmıştım, sakindim; Thames'ten kollarımı sallayarak, ağır ağır geçerken, altımdaki su, emici girdaplarla dönerken ve cankurtaran kabinindeki polisler şekerli çay içip birbirleriyle tartışırlarken, güzelim banliyö çimleri gibi sakin ve canlı olacaktım.

Galeriden çıkarken birinin arkamdan seslendiğini işittim. Belki de numaram ortaya çıkmıştı. Biri koşarak peşimden geliyordu; adam nefes nefese yaklaşırken kim olduğunu fark ettim. İlk içeri girişimde bana neyin bedava olup neyin olmadı-

ğını söyleyen görevliydi. Belki de broşürümü geri istiyordu, üstündeki on kelimelik yazımla birlikte. Modern sanat benim için önemlidir çünkü. Hemen bir şeyler bulmaya çalıştım.

Adamın koşuşu tuhaftı, elini öne uzatmıştı. Bekleyin, diye seslendi koşarken. Bekleyin. Bunları düşürdünüz. Düştüler.

Telaşlı ve memnun görünüyordu, korkunç bir şekilde önemsiyordu kendini, bir piyes ya da filmdeki bir ortaçağ savaşında iyi haberler getiren bir ulak gibiydi. Cebimi yokladım ama cüzdanım hâlâ oradaydı. Başka ne düşürmüş olabilirim diye düşündüm. Görmek içim başımı kaldırıp baktım.

Avcu kırık yapraklarla ve tuhaf kanatlı tohumlarla doluydu.

HİKÂYENİN SICAKLIĞI

Kış ortasıydı. Her şey ölüydü.

Gece geç vakitte Gece Yarısı Ayini'ne üç kadın geldi; birinci okumanın yarısında topuklu ayakkabıları büyük döşeme taşlarında tak tak sesler çıkardı. Sıraların arasındaki yoldan incecik topuklarıyla ve kış geyikleri gibi öksürerek geldiler.

Zaten sıkış tıkış olan bir sıraya hiç özür dilemeden oturdular. Sarhoştular; belliydi. Yaydıkları alkol ve eski parfüm kokusu beş sıra öteden alınıyordu. Biri gençti, ikincisi ondan yaşlıydı ve üçüncüsü ikisinden de yaşlıydı. En genç olanın parlak, düğmelerinin yarısı iliklenmemiş giysileri ne bu mevsimde işe yarardı, ne de başka herhangi bir mevsimde; turuncu ve metal mavisi ipektendi, boynuyla omuzları açıktı; üç ka-

dının da üstleri başları dağınıktı, fütursuzca mutluydular, birbirlerine yaslanıyorlardı, ısınmak için tepiniyor ve ellerini birbirine sürtüyorlardı. Yaydıkları gürültü paltolu cemaatin kafalarının tepesindeki yüksek kilise kubbesine naylon gibi geriliyordu.

Ortadaki kadın bir sigara yaktı. Nerede olduğunu anımsayınca kendine cidden çok şaşırdı ve sigarayı yere attı. Sigara diz çökme yastığının altına yuvarlandı ve orada yanmayı sürdürdü; kadın onu geri almak için eğilince ön sıradaki bütün insanların öne eğilmelerine yol açtı, dengesini yitirince diğer iki kadın onu yukarı çekmek zorunda kaldılar; sonra ayakkabısının sivri ucuyla sigarayı muşambada ezip söndürdü. Bu olay üzerine, İncil okunurken üç kadın da usulca kıkır kıkır güldüler, gülmekten boğulacak gibi oldular, yaşlı rahip hikâyeyi okurken: Boş odası bulunmayan han, ışıkla çevrili dehşet içindeki çobanlar, Tanrı'yı metheden ve şarkı söyleyen ilahi varlıklar kalabalığı.

Sonra *O Come All Ye Faithfull*'un en yüksek sesli kısmının bütün sözlerini yanlış söylediler, ki o sırada kilisede kimse o kısmı söylemiyordu.

Sign of Peace'te üç kadın kendilerine hâkim olarak, önlerindeki ve arkalarındaki huzursuz insanların ellerini sıktılar rahatça. Sonra kollarını birbirlerinin omuzlarına attılar ve birbirlerine huzur dilediler. İster inanın ister inanmayın ama yarı çıplak, yani en küçük olanı, yanında duran adama boğuk ve sarhoş sesiyle, istemeden de olsa öndekilerin duyabileceği kadar yüksek bir sesle, üçünün o akşam yeni tanıştıklarını söylüyordu; sonra adamın boynuna sarılıp ona bir Noel huzur öpücüğü verdi. Sonra, ayin bitince ve fazlasıyla yüksek bir sesle *Hark The Herald Angels*'ı söyleme vakti gelince, içlerinden biri *gecikti bak geliyor* dizesine kafiye olarak *bakirenin veledi geliyor* deyince etraflarındakilerin kimi güldü, kimi ise si-

nirlendi. Kilisenin müdavimleri gülümseyerek, hiddetle ya da kayıtsızca kadınların yanlarından geçerek çıkışa doğru yürürlerken, sıraya uzanmış olan en genç kadının bacaklarının üstünden geçmek ve çocuklarını o bacakların etrafından geçirmek zorunda kaldılar; kadın gözlerini kapamış yatıyordu, bir ayağından daracık ayakkabısı sarkıyordu, başını kucağına koyduğu otuzlu yaşlardaki kadın, gözlerini dikip bakanlara çok güzel bir Noel ve mutlu bir Yeni Yıl diliyordu, en büyük olanları ise -ki ellilerinde ya da belki de kırklarındaydı, anlamak güçtü- kaymış gözlerle ve gülümseyerek onlara kızın bacaklarına basmadıkları için teşekkür ediyordu.

Rahip kilise eşyalarının bulunduğu odadan döndüğünde kilisede o kadınlardan başka kimsenin kalmadığını gördü. Şimdi en öndeydiler, kilise mihrabına tehlikeli bir şekilde yakındılar. İkisi mihrabın önünde, beşiğin yanında diz çökmüşlerdi. Üçüncüsü ise mihrabın arkasına geçmiş, havada bir şeyler sallıyordu; rahip yaklaşınca, yardımcı oğlanlarından biri kızarmış boynunu ovuşturup kıkırdayarak kadının peşinden gitmiş olduğunu, ucu metalli uzun sopasını kadının almasına izin verdiğini ve ona duvarlarda yanan yüksek mumları söndürmeyi gösterdiğini fark etti.

Beşiğin yanındaki iki kadın plastik Meryem, Joseph ve bebek İsa heykellerinin önünde eğilmişlerdi. Kutsal Aile'nin yanındaki çiçekleri düzeltiyorlardı. Rahip bir tanesinin ayakta duran Joseph'in bacaklarının arasına kırmızı damarlı bir zambak soktuğunu gördü.

Yapmayın kızlar, dedi.

Sonra kadınları kovdu.

Mumları söndürüp de gitsem olmaz mı? Şu altı tanesi kaldı, dedi bir tanesi.

O işi çocuk halleder, dedi rahip. Sopasını geri verin. Bırakın şunu, hemen.

Dışarısı buz gibi Peder. Gidecek yerimiz yok, dedi ikincisi.

Hem Peder, ayrıca. Bu hamile, dedi sonuncusu, kolunu en genç kadının omuzlarına atarak. Onu dışarı atamazsınız. Doğurmak üzere, Tanrı'ya yemin ederim ki. Baksanıza.

Kızın karnını açtı. Yaşlı rahip gözlerini kısıp o düz ve soğuktan solmuş çıplak karna baktı. Göbek deliği halkalıydı.

Tanrı aşkına, bu doğurmak üzereyse ben de öyleyim, dedi rahip ve onları açık kapıdan geçirdi. Üstüne yürüyüp geri dönmeye çalıştılar. Rahip alt demirini taş zemine gürültüyle saplayarak kapının bir kanadını kapadı.

Erkekler de yakında bebek sahibi olabilecek, diyordu kız. Discovery kanalında gördüm.

Ama cidden hamile o Peder, cidden, diyordu en yaşlı olanları. Değil misin tatlım? Hem gidecek yeri de yok. Anlat ona Diane.

Hamileyim Peder, bu doğru. Anne olmak üzereyim, her an doğurabilirim ve gidecek yerimiz yok. Bu gece kilisede uyuyamaz mıyız?

Bana hiç de gebe gibi görünmüyorsun, dedi rahip.

Çıplak gözle görülemez, dedi kız. Sahte gebelik.

Bir hayalet doğuracak Peder, dedi diğeri.

Kutsal bir hayalet, dedi kız. Bir kilisede kalması gerekiyor.

İçi kutsal ruhlarla dolu, dedi üçüncüsü.

Rahip kapıyı kapamadan önce dar aralıktan konuştu. Hadi evinize gidin, ailelerinize gidin bakayım, dedi.

Kilitte bir anahtarı çevirdi. Hâlâ insanların sıcaklıklarını taşıyan kilisede ayak seslerinin uzaklaştığını işitebiliyorlardı ve bir an sonra kilisenin arkasındaki son arabanın çalıştığını duydular; rahibin yardımcısı olan çocuk, ebeveyni tarafından eve götürülüyordu. Çocuk kapıda rahibin arkasında durup kadınların şakalarına utangaçça gülmüştü. En genç kadın çocuğun saçlarını okşamış, ortancaları elini onun omzuna,

boynunun yanına koymuş ve en büyükleri ona gülümsemişti. Çocuğun yüzü hazdan ve sıcaktan kızarmıştı. Arabanın motoru soğuk yüzünden üçüncü denemede çalıştı ve gecenin içinde uzaklaştı.

Kadınlar kapalı kapının önünde ayakta sallanarak durdular. Solukları görülebiliyordu.

En büyüklerinin ismi Etta'ydı. Ortancanın ismi Moira'ydı. En küçükleri Diane'di.

Birbirlerine yardım ederek yoldan ve parmaklığın altından geçip nehir kıyısına indiler. Nehir derindi ve üstüne oturdukları çimenler donmuştu. Ortancaları çakmağını çıkarıp bir sigara yaktı. En küçüklerinin çaldığı mumu yaktılar. Hava hâlâ buz gibiydi ama rüzgâr neredeyse hiç yoktu şimdi.

Hâlâ gece, dedi en küçükleri.

Evet, hâlâ gece, dedi en büyükleri göğe bakarak. Yarın hava iyice soğur, dedi.

Bakın, şunu dinleyin, dedi ortancaları. Bu doğru. Yemin ederim. Bir kadın vardı.

Ne kadını? dedi en büyükleri. Tanıdığımız biri mi?

Hayır, bak, dedi ortancaları.

Adı ne? dedi en büyükleri. Nerede çalışıyor?

Dinleyin, dedi ortancaları. Bana biri anlattı. Kadın şöyle yapmış: Erkeği ölünce bir sene boyunca her gece gidip mezarında oturmuş. Tanrı'ya yemin ederim ki.

Edinburgh'taki şu köpek gibi, dedi en büyükleri.

En küçükleri sırtüstü yattı. Donmuş otlar kulaklarının yanında hışırdadı. Her gece mi? dedi. Bir sene boyunca mı? Üç yüz altmış beş gün. Artık yılsa altmış altı. Doğruldu. Niye ki? dedi. Adamın yukarıdan inip selam diyeceğini mi sanmış?

Bilmem, dedi ortancaları. Nereden bileyim?

Her gece bekçinin yanından nasıl geçebilmiş? dedi en küçükleri. Geceleri mezarlığı kilitlemiyorlar mı? Tatil yaptığı geceler olmuş mu? Akşam yemeğini yanında mı getirmiş? Yoksa her gece dışarı çıkmadan mı yiyormuş?

Bilmiyorum, dedi ortancaları. O kahrolası akşam yemeğinde ne yiyordu, *bilmiyorum*.

Tütsülenmiş ringa balığı, dedi en büyükleri.

Bir sene bitince ne olmuş? dedi en küçükleri.

Bazen insanın canı çekiyor, dedi en büyükleri. Çok sık yemem ama bu gece canım çekti.

Tanrı aşkına, diyordu ortancaları. Bu sadece bir hikâye yahu.

Sessizce oturdular. Soğuk nehir kulaklarında gürlüyordu.

Bir de şunu dinleyin, dedi en büyükleri. Bu da gerçek. Çünkü annem anlatırdı bana. O artık ölü. Ama bugünün Noel Arifesi olduğunu biliyorsunuz değil mi? Yarının da Noel olduğunu biliyorsunuz?

Doğru, dedi ortancaları. Sigarası sönmüştü. Ucunu muma tuttu ve sonra sigarayı ağzına götürüp nefes çekti. Sigara hâlâ yanmamıştı.

Dinleyin, dedi en büyükleri. Noel Arifesi'nin gece yarısında bazı şeyler olurdu eskiden. İsterseniz gülün. Ama size söylüyorum. Annem küçükken taşrada otururmuş. O zamanlar taşrada, Noel Arifesi'nde bir kavşakta durursanız bazen sesler duyabilirmişsiniz.

Nasıl sesler? dedi en küçükleri.

Bir şeyler anlatan sesler, dedi en büyükleri kafa sallayarak.

Nasıl şeyler? dedi ortancaları.

Olabilecek şeyler, dedi en büyükleri.

Peki annen konuşanları görmüş mü hiç? diye sordu ortancaları.

Hayır, dedi en büyükleri. Çünkü kuyu sularının şaraba dönüştüğü olurmuş. Ama bunu görürseniz, dinleyin bakın,

gözlerinizi kaçırmanız gerekirmiş, bakmamanız gerekirmiş, yoksa o sene içinde ölürmüşsünüz.

Onca şarap boşa gidiyormuş desene, dedi ortancaları.

O sene içinde, dedi en küçükleri. Yani sadece bir hafta içinde. Çok az. Yoksa yeni seneyi mi kastettin? Yani gelecek seneyi mi?

O sene içindeymiş, annem hep öyle derdi, dedi en büyükleri gözleri kapalı.

Yedi gün, dedi en küçükleri. Ortancaları kafa salladı.

En büyükleri paltolu olmasına karşın soğuktan titriyordu. Bir de bazen, dedi, su şaraba değil de kana dönüşebilirmiş. Ama aynı şeymiş sonuçta. Kuyunda ya da derende şarap ya da kan görürsen, su değişirse, o sene içinde gidiciymişsin.

Peki ya nehirler? dedi en küçükleri. Onlar da değişebilir miymiş?

Hepsi de hızla akan derin nehre baktılar.

Bir de, şu kilisedeki rahip var ya, dedi en büyükleri. Bakın. Bu *gerçek*. Şu MacKinnon denen ihtiyar kadın onun yanında çalışıyor, çocukluğumdan beri onun yanında çalışıyor ve sizinle 600 pounda iddiaya girerim ki, tam 600 pounduna iddiaya girerim ki, bu gece rahip o kadının yatağında.

Döndü ve sallanan bir eliyle kilisenin üstündeki evin penceresindeki turuncu ışığı gösterdi.

Umarım öyledir, yani rahip için iyi bir şey, dedi ortancaları. Şimdi o da titriyordu. Hava da amma soğuk ha, dedi.

Eee, Noel geldi, dedi en büyükleri, ellerini paltosunun yenlerine iyice sokarak.

Bir Noel'de güzel giysilerim olmuştu, dedi en küçükleri.

Ne kadar güzel? dedi en büyükleri. Ortancaları güldü.

Güzel işte, dedi en küçükleri. Bilirsiniz. Merdivenden kendi başlarına iniyorlardı.

Ortancası gülmekten kasıldı. En büyükleri şaşırmış gibiydi.

İlkbaharda giyilen türden, dedi en küçükleri. Merdivende onlarla oynuyordum ve televizyonda *Ulusal Kadife* filmi vardı, Elizabeth Taylor atıyla yarışa katılıyordu. Eski bir film, o filmde daha çocuk. Parlak kırmızılı, kahverengili giysiler vardı bir sürü.

O eski filmlerin renkleri daha canlıydı aslında, dedi ortancaları. Renkleri parlaklaştırılıyordu. Teknikolorla.

Şu Liz Taylor da amma çile çekti ha, dedi en büyükleri.

Görünüşünden belli zaten, dedi ortancaları.

Ulusal ödülü kazandı. Bütün saçlarını kesti, dedi en küçükleri.

Ya bungalovda otursaydınız ve size güzel bir Noel kıyafeti verilseydi? dedi ortancaları.

En büyükleri onlara bakarak güldü.

Bir keresinde, dedi. Savaştan hemen sonrasıydı bu, yani Tanrı bilir nereden bulmuş. Babam. Koltukaltında meyve dolu bir hasır sepetle eve gelmişti, kapıyı açınca içeriye soğuk dolmuştu, sepeti mutfakta yere bırakmıştı. Annemin yüzünü görmeliydiniz. Sepette hayal bile edemeyeceğimiz meyveler vardı. O zamandan beri de öylelerini görmedim hiç.

Tatlarını hatırlayabiliyor musun? dedi ortancaları.

Hâlâ hatırlıyorum, dedi en büyükleri.

Teknikoloru yemek gibi, dedi en küçükleri.

En büyükleri başıyla evetledi.

Diğer ikisi gitmişlerdi, biri koşarak, diğeri ise topallayarak belki taksidir diye bir arabanın tepesindeki ışığın peşine düşmüşlerdi. Sadece o kalmıştı geride. Ortancaları ona 10 po-

undluk bir banknot vermişti. Diğeri ise paltosunu vermişti ve şimdi onun üstünde o palto var. Arkası yere düştüğü için sırılsıklam olmuş ve omuzları ile kolları o daha yaşlı kadının şeklini taşıyor hâlâ, ama sıcak tutuyor. İhtiyacım olmayacak, demişti kadın, giderken çıkarıp yere atarak. Senin daha çok işine yarar. Biz şu taksiye bineceğiz.

Başını kaldırıp bakıyor. Gökyüzü yıldızlarla kaplı, beyaz pis sakal gibiler.

En büyüklerinin babası hasta. Eve erken gitmek istememe sebeplerinden biri bu olsa gerek. Diğerinin ise eve gitmeyi istememek için bir sebebi yok gibiydi. Herhangi bir sebep olabilir.

O iki kadının sıcacık evlerine gittiklerini umuyor.

Tutuna tutuna nehir kıyısından yukarı tırmanıyor. Aşağısındaki çimenlerde üç küçük siyah yer var, orada buzlar eriyip akmış, üçünün demin oturup konuştuğu yerlerde. Kafası açıldı artık, daha az bulanık. Öncesinde etrafındaki her şey kendi başına hareket ediyordu, sisteki şekiller gibiydi. Şimdi sakinleştiler. Yolun karşı tarafındaki kiliseyi görüyor, sokak ışıklarında iç karartıcı görünüyor. Hatırlıyor. Isınmak için oraya girmişlerdi.

Gülüyor. Artık o kilisenin önünden geçerken, Noel Arifesi'nde oraya girip mumları söndürdüm, diye düşünebilir. Bir de o yaşlı rahip vardı, onları kovmuştu, ama en sonunda. Sırada yanında oturan adam vardı, öptüğü adam. Bu gece kilisedeki bütün insanlar, pahalı hediyeler misali süslü püslü kıyafetlere bürünmüş bütün o insanlar, eskiden kış ortasında yapılan bir doğumun hikâyesini dinlemişlerdi. Sanki Noel sabahı ön kapılarını açınca eşikte yeni doğmuş bir bebek bulacaklardı, şu egzotik meyvelerinki gibi bir sepette ya da pahalı ahşaptan yapılma, içi saman dolu şu şarap kutularından birinde.

Nehrin kıvrımını takip ediyor. Köşeyi dönünce, sokağın ilerisinde şehir ışıkları görülüyor hâlâ, oysa şehirdekilerin çoğu evlerindedir artık, uyuyorlardır, bekliyorlardır. Şu rahip yardımcısı çocuk; orada bir yerlerde küçük bir yatakta yorganı boğazına kadar çekmiş halde uyuyordur ve kalorifer sabah kendiliğinden çalışmaya ayarlıdır. Şehrin her yerindeki insanların içinde uyudukları evlerin şimdi beyaz olan çatıları sabahleyin güneş doğunca yine kararacak. Ve o kadın, ölü adamın mezarındaki kadın. Bu gece de mezarın başındaysa üstünde koca bir pösteki, eldivenler ve atkı vardır herhalde, yanına da şu kampçıların tatile giderken götürdükleri türden bir ısıtıcı almıştır ve ısıtıcı mezarlıkla ağaçlarını aydınlatıyordur, ağaç dalları çıplak, buzludur, yaprak dökmeyen dallar buzludur.

Kaldırımda kum var. Ayaklarının altında hissedebiliyor. Tepesinde ayaz ve boş gökyüzü. Elini uzatıp park makinesinin yanındaki ağacın bir dalını sallayarak üstündeki kırağıyı silkeliyor. Elindeki dal sımsıkı kapalı tomurcuklarla kaplı. Dalı bırakınca ağacın etrafına kırağı kristalleri saçılıyor, silkelenen bir köpekten saçılan sular gibi.

Park makinesindeki saati kaplayan buz, arkadan aydınlanıyor. Soğuk eliyle saatin üstünü siliyor. Saat iki kırk altı. Parmaklığa yaslanıp kulak kabartıyor. Nehrin sesi var o kadar, bir de nehrin ardından, uzaklardan birileri bağıra çağıra şarkı söylüyor, kutlama yapıyor. Paltoya sıkıca sarınıyor ve ellerini ceplerine sokuyor. Yanmış bir mum, 10 poundluk bir banknot; başka birinin kırıntıları ve tozları.

Yürümeye başlıyor rasgele, nereye gittiğini bilmiyor.

Yolun karşı tarafından kendisine doğru gelen bir adam dışında sokak tenha. Adam Noel sabahı üçte, karanlıkta iki küçük Jack Russell köpeğini gezdirmeye çıkmış.

Bunda bir hikâye var, diye düşünüyor kız, birbirlerinin yanından geçerlerken.

Adamın yüzü karanlıkta seçilmiyor. Mutlu Noeller tatlım, diye sesleniyor adam sokağın karşı tarafından ona. Umarım günün güzel geçer.

Samimi sözler bunlar.

Mutlu Noeller, diyor adama. En iyi dileklerimle.

BAŞLANGIÇLAR

Bu sondu ve ikimiz de biliyorduk.

Bu konuda ne yapacağız? dedin.

Omuz silktim. Bilmem, dedim.

Kafa salladın. Ben de bilmiyorum, dedin.

Salonda işe yaramaz bir şekilde durduk. Salonun mobilyaları anlamsızdı. Ayakta durduğumu fark ettim, sanki gitmeni bekliyordum kibarca. Sen de bekliyordun, resmi bir edayla, sanki bir misafire güle güle demek için ayağa kalkmıştın.

Kollarımı kavuşturdum. Ellerini beline koydun.

Gözlerinin etrafında kara lekeler vardı, haftalardır gözüne uyku girmemiş gibi. Bende de olduklarını biliyordum. Dışarıda sulusepken vardı, akşam havası buz gibiydi; senenin en

berbat ayıydı bu, günlerin daha karanlık ve haftaların daha uzun geldiği, insanların banka hesaplarına para gelişinin sanki daha uzun sürdüğü aydı.

Kanepeye oturdum. Yanıma oturdun. Kalorifer sonuna kadar açılmış da olsa, evde bir sürü delik vardı sanki hâlâ. Duvardaki boş şömineye baktık ikimiz de.

Bak ne diyeceğim, dedin.

Ne? dedim.

Belki ateş yakabiliriz, dedin.

Evet, dedim.

Ben kibrit almak için yatak odasına giderken sen bugünkü gazeteyi parçaladın. Sonra barakadan odun almak için sulusepkenli havaya çıktım. Küçüklerden seçtim, birkaç tane de büyük aldım ve sonra barakanın önündeki odun yığınından bir tane ıslak odun alıp en tepeye koydum, çünkü dediğin gibi ıslak bir odun gayet güzel yanar. Ama bahçeden geçtiğimde arka kapı kapalıydı ve açılmıyordu. Odunları yere bıraktım. Kolu çevirdim yine.

Kapıya vurdum. Daha sert vurdum.

En büyük ve ağır odunu alıp kapıya sertçe vurmaya başladım. Odundan tespihböcekleri ve çürük tahta parçaları saçıldı etrafa. Kapıya ve ellerime, yenlerime sümüksü yosunlar bulaştı. Bir adım gerileyip kapıya yine vurdum. Mutfak penceresinin üst kısmını çok hafif araladın.

Bunu yapmanın başka yolu yoktu, dedin aralıktan.

Seni adi piç kurusu, dedim.

Kes şunu, dedin. Kapıya hasar vereceksin.

Kahrolası kapıya kesinlikle hasar vereceğim, dedim. Benim kapım. İstediğim kadar hasar verebilirim. Ayrıca hemen açmazsan bütün camlarımı da kıracağım.

Burası benim evim, dedin ve pencereyi kapatıp kilitledin. O kilitleri bir marangoza taktırmıştık, hırsız girmesin diye.

Buğulu camın ardından seni görebiliyordum. Çaydanlığın yanındaydın, yokmuşum gibi davranıyordun. Çaydanlıktan buhar yükseliyordu. Buzdolabını açıp sütü çıkardın. O sütü ben almıştım; dün bakkaldan almıştım ve onu öylesine kullanman beni her şeyden çok sinirlendirdi. Sulusepkenin altında durup bağırdım ve küfrettim. Beni duyamıyormuş gibi davrandın. Bir kutudan bir çay poşeti çıkardın düşünceli bir edayla, sanki yokmuşum gibi, sanki hiç var olmamışım gibi, sanki senin için sıradan bir seyirciymişim de dışarıda, karanlıkta diğer seyircilerin arasından senin, filmin yıldızının, anlamlı bir şekilde bir fincan çay yapışını izliyormuşum gibi.

En büyük odunu yine elime aldım, omzuma kadar kaldırdım, ayağımı yere sağlam basıp odunu sana nişanladım. Ama mutfak pencerelerimiz çift kat camlı, geçen sene değiştirmiştik, eski pencerelerin ahşapları çürüyünce; taktırdığımız yeni camlar dayanıklı. Odunu fırlatırsam sekeceğini bildiğimden salak gibi görünmek istemedim. Odunu taşların arasına bıraktım yine.

Şimdi her taraftan sulusepken yağıyordu; her yerim ıslanmıştı, saçım, süveterim, ensem. Yüzümde bir kar parçası eriyordu. Onu sildim. Artık ellerimi hissedemiyordum. Eldivenim, ceketim filan yoktu, hiçbir şeyim yoktu, param, banka kartlarım, telefonum yoktu. İhtiyacım olan her şey evdeydi. Paltomu ve atkımı düşündüm, ön kapının yanındaki askılıkta gayet basit ve alınamaz bir şekilde asılı durduklarını. Donuyordum. Kendime sarıldım. Gidip arabada bile oturamazdım. Araba anahtarları paltomun cebindeydi. Yanımda sadece barakanın anahtarı vardı. Bir dakika sonra, biraz daha üşürsem, barakaya girmek zorunda kalacaktım.

Sonra şunu fark ettim ki, elimde barakanın anahtarı varsa muhtemelen ön kapının yedek anahtarı da vardı, çünkü ikisini aynı anahtarlıkta tutarız hep, küçük yerküreli anahtarlıkta. Eli-

mi cebime soktum; işte oradaydı, zincirin ucundaki dünya ile iki anahtar vardı; aynı anda aklına o anahtarlara sahip olabileceğim düşüncesi geldi (büfede başını çevirip elinde fincanla kalakalmandan anladım); tam ben ön kapıya atılırken gözucumla senin oraya daha önce ulaşmak için sıçradığını gördüm.

Bir yarıştı bu. Olabildiğince hızlı koştum, ama yer kaygandı. Ön kapıya ulaştığımda kalbim küt küt atıyordu, tam o sırada kapıyı iki kez kilitlediğini işittim ve sen, kazanan kişi, kapının ardında muzafferdin şimdi. Gülüyordun. Ben de gülmek istedim. Sonra gülmek istemeye başlamam ağlamak istememe yol açtı.

Bir kapının arkasında olup da beni göremesen bile karşında kesinlikle ağlamayacaktım. Salon penceresinin ışığında yedek ön kapı anahtarını anahtarlıktan çıkarmaya çalıştım. Bu çok zordu çünkü anahtarlığın halkası çok sıkıydı ve parmaklarım öyle üşümüştü ki pek işe yaramıyorlardı. Nihayet anahtarı çıkarınca posta kapağını kaldırdım ve anahtarı kapıdan geçirdim. Paspasa hafifçe düştüğünü işittim. Kahkahalarının kesildiğini duydum. Arkamı dönüp gittim.

Yattaktayız ve sırt sırtayız. Rüzgâr çatıda uğulduyor ve kırık pencereye yapıştırılmış kartona çarpıyor. Ateşin kokusunu alabiliyorum hâlâ; kokusu bütün eve yayılmış, kül kokulu bir hayvan bütün odalarda gezinip bölgesini kokusuyla işaretlemiş gibi.

Birbirimizden birkaç santim uzaktayız. Her santimi hissedebiliyorum. Sonunda pes edip başlıyorum.

Hani bir keresinde bütün gece eve gelmemiştin, hatırlıyor musun, diyorum, hani nerede olduğunu bilmiyordum ve öldün sanmıştım?

Karanlıkta arkamda hafifçe gülüyorsun.

Affedersin, diyorsun.

Yo, iyiydi, diyorum. O halde sabahı etmek iyiydi. İlkbahardı, hatırlıyor musun?

Aslında, diyorsun, ben de tam geçen yaz âşık oluşunu düşünüyordum, âşık olduğun kişi ben değildim.

Ah, diyorum. Gülüyorum. Gülüşümün acı ve özür dileyici geldiğini umuyorum.

Hayır, o da iyiydi, diyorsun, cidden iyiydi, biliyorsun, ikimiz için de iyiydi. Yani senin için iyiydi biliyorum, ben de şahsen bir sürü şey öğrendim.

Ne gibi? diyorum.

Cidden bilmiyorum, diyorsun.

Bilmiyor musun? diyorum.

Hayır, yani öğrendiğim buydu, diyorsun. Bilmemenin nasıl bir şey olduğunu öğrendim.

Hani metro istasyonundaydık, diyorum, metronun kapıları kapalıydı, ben tam arkanda platformdaydım hâlâ, sen ise metroya girmiştin ve ben binemeden kapılar kapanmıştı, hatırlıyor musun?

Hatırlıyorum, diyorsun arkamdan.

Metro kapılarının arkasından işaretleşiyorduk, diyorum, sonra metro harekete geçti ve sen camın arkasından bir şeyler söylüyordun ama ne demeye çalıştığın konusunda hiçbir fikrim yoktu.

Embankment, diyorsun. Embankment diyordum sana. Embankment'ta buluşmamızı istiyordum.

Ama ne dediğini anlamadım, diyorum, ağzın aynı şekli tekrarlayıp duruyordu ve ne dediğini duyamıyordum, sonra vagonun karanlığa girerken aydınlandı ve peşinden diğer vagonlar da gitti, içleri insan doluydu; sonra tünelin girişini gördüm ve alkol ile havayolu şirketlerinin reklamlarıyla altlarındaki raylardan başka bir şey yoktu, (hep ışıl ışıl olur o raylar, sanki tehlikeli olmalarının sebebi öyle parlamalarıymış gi-

bi), orada öylece duruyordum ve bana ne söylemeye çalıştığını hiç bilmiyordum, ağzımla aynı şekli yapıyordum ama aklıma gelen uygun tek kelime ombudsmandı.

Şimdi ikimiz de gülüyoruz. Isıttığımız yatakta dönüyoruz. Sen o kelimeyi söylerken karanlıkta nefesini hissediyorum.

Ombudsman, diyorsun.

Ombudsman ya, Tanrı aşkına, diyorum. Anlamını bile bilmiyordum. Hâlâ bilmiyorum. Bana neden öyle dediğini anlayamamıştım. Bu yüzden herhalde başka bir sözcüktü, diye düşündüm. Sonra belki de mahcubiyet diyorsun, diye düşündüm.

Mahcubiyet, diyorsun. Evet. Mahcubiyet istasyonunda buluşalım. Seni Mahcubiyet'te bekleyeceğim.

Çünkü biraz utandırıcı olmuştu, diyorum, yani metrodaki ve platformdaki insanlar kapıların kapandığını filan görmüşlerdi, yani mahcubiyet olabilirdi. Sonra belki de bir değil iki kelime söylediğini düşündüm. Mesela mahcup et veya sarıl bana gibi. Sonra platformda benden başka kimse kalmadı, başka bir metroyu bekleyen başka insanlar vardı şimdi, sonra onların metrosu da geldi, binip gittiler ve ben hâlâ platformda durmuş kendi kendime konuşuyordum, mahcup et, diyordum, hayır, sarıl bana, diyordum, hayır, işe al, diyordum.

Birbirimize bakarak gülüyoruz. Sonra yine susuyoruz ve kafanın içinde nereye gittiğin konusunda hiçbir fikrim yok. Eve gelmediğin o geceyi mi düşünüyorsun diye merak ediyorum. Diğer aşkımı düşünüyorum, sonra o platformda duruşumu, metroların peş peşe gelip gidişini, her seferinde etrafımdan insanların ve yeraltının boğucu havasının akışını ve her seferinde acaba buna binsem mi, bir sonraki istasyona gidip beni orada bekliyor musun diye baksam mı, diye düşünüşümü. Ama ya gidince seni orada bulamazsam? Daha da kötüsü, ya ben başka bir yere giderken sen bir metroda beni bulmak için geri dönüyor olursan? Belki de, diye düşünüyorum, az önce çıktığımız

kafeye dönmeliydim. Veya en sevdiğimiz mekânlardan birine gitmek daha mantıklı olurdu belki, lokantaya veya bütün yolların kesiştiği ve çiçekçinin bulunduğu yere veya Çin restoranına ve teras manzaralı restorana gidip seni beklemeliydim. Veya hiçbir şey işe yaramazsa ana istasyona dönüp metroyla eve gidebilirdim.

Ama aklıma gelen tek şey, yapmak istediğim tek şey gözlerimi kapatıp o çamurlu platforma yığılmak usulca, çünkü etrafımda o eski yeraltı mağarası uzanıyor kilometrelerce ve tepemde, onun ardında kış mevsimindeki şehir var, bildiğimi sandığım bir şehir, ama artık deniz gibi tanımsız bir yer ve ben de içine atılmış, renksiz tabanına çöken bir taşım.

Ev etrafımızda gıcırdıyor. Yatakta sana yaslanıyorum. Yatak gıcırdıyor. Bana sertçe yaslanıyorsun ve bu içime öyle bir umut dolduruyor ki korkuyorum. Ateşle korların kokusunu alabiliyorum hâlâ; bu gece mevsimin kokusunu alıyorum, öyle bir koku ki ancak mevsimin geri dönüşünün ilk anlarında alınabilir, siz ona alışmadan önce, kokusunu unutmuşken havaya geri döner, kımıldanan şeyler akar ve tekrar yerleşir.

Burnumu tenine yaslıyorum. Üstünde senin kokun var. Üstünde hep senin kokun var, gerçi başka kokular da var, biliyorum; yazın kesif yaprak ile ter kokusu, sonbaharın duman kokusu, kışın ateş ile giyilmiş temiz yün kokusu, ilkbahar kokusunu tam anımsayamıyorum ve tekrar bilmeyi bekliyorum.

Eğilip kulağıma konuşuyorsun.

Embankment yap beni, diyorsun. Usulca fısıldıyorsun.

Ne? diyorum.

Mahcup et beni, diyorsun.

Tamam, diye fısıldıyorum. Beni tahnit edersen.

Yaparım, diye karşılık veriyorsun fısıltıyla. Beni doldurursan olur. Seni doldurmamı ister misin peki?

Evet, diyorum. Lütfen. Hemen başla.

Anahtar paspasa düşünce gülmeyi kestim.

Ön kapının önünde durup kulak kabarttım.

Pencereden bakmaya çalıştım. Kendi yansımamla arkamdaki odanın yansımasından başka bir şey göremiyordum. Odadaki bütün ışıkları söndürdükten sonra pencereye geri dönüp dışarıyı görmeye çalıştım.

Çayımı almak için tekrar mutfağa gittim. Mutfakta bir süre elimde fincanla ayakta durdum. Yemek odasına ve salona ve üst kata gittim yine, elimde fincanla oda oda gezdim. Sanki niyetim buymuş gibi davrandım, oysa bunu görecek kimse yoktu; bütün odalar boştu. Sen dışarıda paltosuzdun. Hava pisti. Yatak odası penceresini açtım. Sulusepken kesilmişti; yolun iki tarafına baktım. Evlerin önüne park edilmiş ıslak arabalardan başka bir şey yoktu.

Pencereyi kapatıp kilitledim. Sen her neredeysen beni düşünmüyordun besbelli, oysa ben senin için kaygılanıyordum ve bu sinirimi bozuyordu. Odada etrafımda nesneler vardı o kadar. Şu şifonyerin üstündeki saç fırçası benimdi, ama ikimizin de kullandığı fön makinesi kesinlikle sana aitti. Şifonyer benimdi, eskiden annemindi. Yatak bizimdi. Yorgan senindi. Banyoya, içinde en az nesne bulunan yere oturmaya gittim. Boş küvete baktım. Yüzeyinin tekrar emayelenmesi gerekiyordu, bu evi aldığımızdan beri o haldeydi.

Şimdi aşağı ineceğim, diye düşündüm orada otururken, Sarı Sayfalar'daki banyo emayecilerine bakacağım ve yarın arayıp fiyat alacağım. Hayat bundan ibaretti, bakım yapmak ve akışı sürdürmekten, ocağın ateşinin yanmasını sağlamaktan. Hayatta kalmak bundan ibaretti, küveti tekrar emayeletmekten, görünüşte daha önemli olan başka şeyler sona ermiş olsa bile.

Ama Sarı Sayfalar genellikle koyduğumuz yerde yoktu. Nerede olduğunu bilmiyordum. Alt kattaki odalarda dolana-

rak onu aradım, çünkü bulunması gereken yerden almıştın, işimiz bittikten sonra koymayı kararlaştırdığımız yerden onu bencilce alıp kesinlikle bulamayacağım bir yere koymuştun ve bunu bilerek yapmıştın muhtemelen, bunu hep yapıyordun, nesneleri bulunmaları gereken yerlerden alıp başka yerlere bırakıyordun. Sarı Sayfalar'ı alırken ona ihtiyaç duyacağımı pekâlâ biliyordun ve onu bakmanın hayatta aklıma gelmeyeceği bir yere sırf özensizce değil gayet acımasızca bırakmıştın.

Giderek sinirlendim. Mutfakta ayakta durdum. Dolap kapaklarını açıp sertçe kapadım. Mutfaktan çıkarken, enerji tasarrufu yapmak için avcumla lambanın düğmesine basıp kaparken, baraka penceresinden gelen hafif ışığı fark ettim.

Arka kapının tam önüne bıraktığın bir odun yığınına ayağım takılınca düşüyordum az kalsın. Üzerlerine düşsem yaralanabilirdim, dedim kendi kendime, kaygan otlarda hışımla yürürken.

Barakadaydın. Örümcek ağlarıyla kaplı pencerenin ardından seni görebiliyordum. Yaklaştıkça omuzlarında ve başında yazın çimenlerde oturmakta kullandığımız battaniyelerin olduğunu gördüm. Komik görünüyordun. Battaniyelerin arasından çıkmış bir elin eski bir el fenerini havada tutuyordu. O pilli fenerin titrek ışığında bir kitap okuduğunu gördüm.

Baraka kapısının arkasına bir şey dayanmıştı, belki de çim biçme makinesi. İtince açılmadı. Pencereye sertçe vurdum.

Sarı Sayfalar'ı ne yaptın? diye bağırdım.

Tekrar vurdum.

Sarı Sayfalar'a ihtiyacım var, diye bağırdım.

Başını ağır ağır çevirdin. Etrafındaki battaniyelere sarınıp kitaba geri döndün, sanki hareketli bir trenden veya arabadan dışarı bir an bakmış ve hiç de ilgini çekmeyen bir şey görmüştün.

İşte o zaman Sarı Sayfalar'ın yerini anladım. Aylardır durduğu yerdeydi, arabanın arka koltuğunda rasgele açılmış halde; birkaç ay önce evden çıkarmıştık, bana araba kullanmayı öğreteceğini söylediğinde, sürücü koltuğunda biraz yükseklik olsun diye altıma koyabileceğimi söylemiştin.

Utanmıştım. Bir an Sayı Sayfalar'ın yerini hatırlamamış gibi yapmayı düşündüm, sana haklı bir öfkeyle bağırmayı sürdürebilmek için. Ama bunu aklımdan bile geçirmemin saçmalığı, sonra seni barakada soğukta battaniyelere sarınmış halde zangır zangır titrerken kitap okur halde görmemin ve kışın ortasında zifiri karanlık bir gecede bahçede soğukta tepinerek sana bağırmamın saçmalığı gülmek istememe yol açtı. Az kalsın gülüyordum. Kendimi durdurmak zorunda kaldım. Soğukta uzun ince ağacın yanında durdum. Bana pedalları ve debriyajın nasıl çalıştığını öğretmiştin. Beni neredeyse bomboş olan Homebase otoparkına götürmüş, orada bir saat araba kullanmama izin vermiştin ve sadece bir kere, bir anlığına, otoparkta bulunan diğer tek arabaya fazla yaklaştığımda el frenini çekerken sinirlenmiştin.

Neden o kadar sinirlendiğimi düşündüm. Yine sinirlenmeye çalıştım ama elimde olmadan hangi kitabı okuduğunu, geçen ağustostan beri bahçedeki bankta bıraktığımız kitap olup olmadığını merak etmeye başladım; onu önce tembellikten orada bırakmıştık, sonra da dışarıda kalan bir kitaba ne olacağını görmek için. Kitap buruşmuş muydu, ellerinde verdiği his nasıldı merak ettim. Aylardır güneşte ve yağmurda duruyordu. Sayfaları yapışmıştı da açmaya çalışınca bir sayfanın yazıları öbür sayfada kalarak kitabı okumayı imkânsızlaştırıyor muydu, bu yüzden her seferinde sayfaları özenle mi açman gerekiyordu merak ettim.

Tam o sırada rüzgâr esti ve arka kapının kapandığını işittim, ama sorun değildi, anahtarlarım cebimdeydi. Bahçeden

geçerek barakadan uzaklaştım, ön kapıya gittim, anahtarlarımı çıkardım ve tam anahtarı kilide sokup tekrar içeri girecekken, paspasa usulca düşmüş anahtarını hatırladım.

Kendi anahtarımı aynı şekilde diğer tarafa bırakabilirdim. Tekrar barakaya gidip sana benim de dışarıda kaldığımı söyleyebilirdim. Sonra birlikte eve girmeye çalışabilirdik. Bunun başladığı yere dönebilirdik. Belki içeri geri dönünce getirdiğin odunlarla ateş bile yakardık. Aslında odunları bizzat içeri taşıyacaktım, sana ne kadar güvendiğimi göstermek için.

Yine bahçeden geçtiğimi ve baraka penceresinden sana ikimizin de dışarıda kaldığımızı ve sana ihtiyacım olduğunu söylemeyi hayal ettim. Ama karşılık vermemeyi seçebilirdin. Bunu seçersen içeri tek başıma girecektim.

Veya kapıyı şimdi açıp sıcacık eve girebilir, kapıyı arkamdan kapayabilir, yıkanabilir, erkenden yatabilir ve tek başıma biraz kitap okuduktan sonra uyuyabilirdim.

Kapının önünde elimde anahtarla durdum ve kararım tabii ki evet oldu.

2005 yılında Whitbread Ödülü'nü kazanan **Rastlantısal**'ın yazarı Ali Smith okurların karşısına bu sefer de büyüleyici bir öykü kitabıyla çıkıyor. Gerçeğin kapsama alanının hemen dışında yer alan bu on iki öykü, edebiyatın hayallerle bağlantısını irdelerken bir yandan da sevginin gücünü ortaya koyuyor.

İkinci el **Muhteşem Gatsby**'lerden kayık yapmak, komşunun ağacına âşık olmak, trende Ölüm'le karşılaşmak, bir gayda grubu tarafından takip edilmek... Tüm bunlar, Smith'in kırılgan karakterlerinin, tuhaflıklarla dolu yaşamlarına sanat ve dostlukla anlam katmaya çalışan figürlerin günlük hayatlarının bir parçası.

Bütün Hikâye ve Diğerleri, gerçek ile gerçeküstü arasında gidip gelen dünyasıyla öykünün sınırlarını zorlayan, bu esnada okuru şaşırtan ve gülümseten, hem tatlı hem acı bir anlatı. Son yılların en heyecan verici yazarlarından biri olan Ali Smith'ten kaçırmamanız gereken, tutku dolu bir kitap.

Ali Smith'i henüz keşfetmediyseniz neler kaçırdığınızı tahmin edemezsiniz. Düşündürücü ve zeki bir yazar.

– Mirror

Smith'in yazıları tutku, öfke, zekâ, muziplik ve tuhaflıklarla dolu.

– Time Out

twitter.com/everest

ISBN: 978-975-

9 789752 6

www.

§ EVEREST